

19938

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ζ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

α') Ανάλυσις καὶ διασκευὴ τοῦ διαλόγου, β') Κείμενον, γ')
Μετάφρασις, δ') Γραμματικά—Σημασιολογικά, ε') Συντακτι-
κά, στ') Σχήματα λόγου καὶ Αἰσθητικά, ζ') Γνωμικά, η')
Πραγματικά, θ') Χαρακτηρισμοὶ καὶ Ἐμβασθύνσεις, ι') Νόημα
καὶ ια') Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

Εάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τήν διὰ σφραγίδος
ύπογραφήν μου.

Γ. Χαλαράκης

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

19938

(ἢ περὶ τοῦ πρακτέου)

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

(ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ΚΡΙΤΩΝ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

ΣΩΚ. Τί, ὦ Κρίτων,
ἀφίξαι τηνικάδε;

ἢ οὐ πρόψ ἔτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν (πρόψ ἔτι ἐστὶ).

ΣΩΚ. Πηνίκα μάλιστά (ἐστὶ);

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩΚ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησεν
ὁ τοῦ δεσμοωτηρίου φύλαξ

ὑπακοῦσαί σοι.

ΚΡ. Καὶ ξυνήθης ἤδη μοι ἐστίν,

ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ φοιτᾶν

πολλάκις δεῦρο,

καὶ τι εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩΚ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

ΣΩΚ. Εἶτα

πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με,

ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες,

οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον

εἶναι

ἐν τσοαύτη τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ.

ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω.

αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις

καὶ ἐπιτήδεις σε οὐκ ἤγειρον,

ἵνα διάγοις

ὡς ἡδιστα.

καὶ πολλάκις μὲν δὴ

καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ

οὐ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου,

Πρὸς ποῖον σκοπόν, Κρίτων.

ἔχεις ἔλθει τέτοια ὥρα;

Μήπως δὲν εἶναι πλέον πρωτ;

Βεβαίωτατα (πολὺ πρωτὶ εἶναι).

Ποία ὥρα περίπου (εἶναι);

Βαθειὰ χαράματα.

Ἄπορῶ, πῶς ἐτόλμησεν

ὁ δεσμοφύλαξ

νὰ σοῦ ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

Καὶ μοῦ εἶναι πλέον γνώριμος,

Σωκράτη, διὰ τὸ ὅτι συχναίω

πολλὰς φοράς ἐδῶ,

προσέτι δὲ κάποιο φιλοδῶρημα ἔχει

[λάβει ἀπὸ ἐμέ.

Πρὸ ὀλίγου δὲ ἔχεις ἔλθει ἢ πρό

[πολλοῦ;

Ἄρκετὰ πρό πολλοῦ.

Καὶ τότε

πῶς δὲν με ἐξύπνησες ἀμέσως,

ἀλλὰ σιωπηλὰ κάθησαι πλησίον μου;

Ἄρκετὰ, ὦ Σωκράτη,

οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἤθελον

νὰ εὐρίσκωμαι

εἰς τόσῃ ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ.

Ἄλλὰ καὶ σὲ ἀπὸ πολλῆν ὥραν θαυ-

[μάζω,

διότι βλέπω, πόσον γλυκὰ κοιμᾶσαι

καὶ ἐξεπίτηδες δὲν σὲ ἐξυπνοῦσα,

διὰ νὰ συνεχίσῃς τὸν ὕπνον σου

ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εὐ-

[χάριστα.

Καὶ πολλάς φοράς μὲν βέβαια

καὶ προηγουμένως καθ' ὅλην σου

(τὴν ζωὴν

σὲ ἐμακάρισα διὰ τὸν χαρακτήρὰ σου,

πολύ δὲ μάλιστα (εὐδαιμονίζω σε) πολύ περισσότερον ὅμως (σὲ μακα-
[ρίζω])

ἐν τῇ νυνὶ παρεστάσῃ ξυμφορᾷ,
ὡς βραδίως
καὶ πρῶως φέρεις αὐτήν.
ΣΩΚ. (Φέρω αὐτήν πρῶως),
καὶ γὰρ ἂν πλημμελὲς εἴη,
ὦ Κρίτων, ἀγανακτεῖν
τηλικούτων ὄντα,
εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες,
τηλικούτοι ἀλίσκονται
ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς,
ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται
ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν
τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩΚ. Ἔστι ταῦτα (ἀληθῆ)
ἀλλὰ τί δὴ

οὕτω πρῶ ἀφίζαι;

ΚΡ. ('Αφῆγμαι οὕτω πρῶ), ὦ Σώ-
[κρατες,

φέρων ἀγγελίαν χαλεπὴν,
οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται,
ἀλλ' ἐμοὶ
καὶ πᾶσι τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις
καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν,
ἣν ἐγώ, ἐμοὶ δοκῶ,
ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.
ΣΩΚ. Τίνα ταύτην (φέρεις);
ἢ τὸ πλοῖον ἀφίχεται ἐκ Δήλου,

οὗ ἀφικομένου

δεῖ τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίχεται,

ἀλλὰ δοκεῖ μοι

ἤξειν μὲν τήμερον,

ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσί τινες

ἤκοντες ἀπὸ Σουνίου

καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό.

δῆλον οὖν (ἔστιν)

ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν,

ὅτι ἤξει τήμερον,

καὶ ἀνάγκη ἔσται δὴ

ὦ Σώκρατες, αὔριον

τελευτᾶν σε τὸν βίον.

κατὰ τὴν παροῦσαν σήμερον συμ-
διότι δηλαδὴ τόσον ἀτάραχα [φορᾶν,
καὶ ψύχραιμα ἀντιμετωπίσεις αὐτήν.
(Ἀντιμετωπίζω αὐτήν ψύχραιμα),
διότι πραγματικὰ θά ἦτο ἀνάρμοστον,
Κρίτων, νὰ ἀγανακτῶ,
ἐνῶ εἶμαι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν,
διότι εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ ἀποθάνω.

Καὶ ἄλλοι, Σωκράτη,
τόσον μεγάλοι περιπίπτουν
εἰς τοιαύτας συμφορὰς (μὲ σέ),
ἀλλ' οὐδόπως αὐτοὺς ἐμποδίζει
ἢ ἡλικία, ὥστε νὰ μὴ ἀγανακτοῦν
διὰ τὴν ἀτυχίαν ποὺ τοὺς εὐρίσκει.
Εἶναι αὐτὰ (ἀληθινά).
ἀλλὰ διατί τέλος πάντων
τόσον πρῶ εἶχες ἔλθει;

(Ἔχω ἔλθει τόσον πρῶ), Σωκράτη,

φέρων εἶδησιν δυσάρεστον,
ὄχι διὰ σέ, ὅπως μοῦ φαίνεται,
ἀλλὰ δι' ἐμέ

καὶ δι' ὅλους τοὺς φίλους σου,

καὶ δυσάρεστον καὶ θλιβεράν,

τὴν ὁποίαν ἐγώ, καθὼς νομίζω,

μὲ μεγίστην θλίψιν θὰ ὑποφέρω.

Ποία εἶναι αὐτή, τὴν ὁποίαν φέρεις;

Μήπως τὸ πλοῖον ἔχει ἔλθει ἀπὸ

[τὴν Δῆλον,

μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ὁποίου

πρέπει ἐγὼ ἀμέσως νὰ θανατωθῶ;

Βέβαια δὲν ἔχει φθάσει ἀκόμη,

ἀλλὰ μοῦ φαίνεται

ὅτι θὰ ἔλθῃ ἀσφαλῶς σήμερον,

σύμφωνα μὲ τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποί-

[ας ἀναγγέλλουν μερικοί,

οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἔλθει ἀπὸ τὸ Σούνιον

καὶ ἄφησαν ἐκεῖ αὐτό.

Φανερόν λοιπὸν (εἶναι)

ἀπὸ αὐτὰς τὰς εἰδήσεις,

ὅτι θὰ ἔλθῃ σήμερον,

καὶ θὰ παραστῇ ἀνάγκη πλέον,

Σωκράτη, ἐντὸς τῆς αὔριον

νὰ ἀποθάνῃς.

Γραμματικά—Σημαιολογικά.—*τηνικάδε* ἐπίρρ. χρον. δηλοῦν ὥραν=τέτοια ὥρα, τόσον πρῶτ. ἀφίξει β' πρὸς. παρακ. τοῦ ἀφικνοῦμαι, ἀφικνούμην, ἀφίξομαι, ἀφικόμεν, ἀφίχθη, ἀφίγμαι, ἀφίγμην. ἢ ἔχει διασαφητικὴν σημ. διασαφηρίζω τὸ *τηνικάδε*. πρῶτ. ἐπίρρ. χρον.. ἀττικὸς τύπος ἀντὶ τοῦ μεταγενεστέρου *πρῶτ.* ἔτι ἐπίρρ. χρον.=ἀκόμῃ ἐπὶ ἐρωτηματ. ἢ ἀρνητικῆς προτάσεως=πλέον. πάνυ ἐπίρρ. ποσοτ. δηλοῦν ἔντονον βεβαιώσιν ἐπὶ ἀπαντήσεων. *πηγίκα* ἐπίρρ. χρον. δηλοῦν ὥραν (τί ὥρα;). *μάλιστα* ἐπίρρ. βεβαιωτικὸν (ἐπὶ ἐρωτήσεως)=ἀκριβῶς καὶ (μετ' ἀριθμητ.)=περίπου· ἐνταῦθα διασαφηρίζει τὸ πάνυ μὲν οὖν· ἐξηγητέον: περίπου. *ξυνήθης* παλαιὸς ἀττικὸς τύπος ἀντὶ *συνήθης* (ἐπίθετον τριτόκλ. τριγ. καὶ δικατ.) *εὐε(η)ργέτης* παρακ. τοῦ *εὐεργετοῦμαι*, *εὐεργετήθη*, *εὐεργέτημαι*. *ἄρτι*—*πάλαι* ἐπίρρ. χρον. *ἤκει* ἔνεστ. με σημ. παρακ., *ἦκον*, *ἦξω* τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ *ἐρχομαι*. *ἐπιεικῶς* ἐπίρρ. ἐπιτατικόν=ἀρκετὰ, ἠπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν τοῦ *πάλαι*. *εἶτα* ἐν ἀρχῇ. ἐρωτημ. πρότ. δηλοῖ ἀπορίαν=καὶ τότε... *ἐπήγειρας* ἀόρ. τοῦ *ἐπεγείρω*, *ἤγειρον*, *ἐγερῶ*, *ἤγειρα*, *ἐγγήγερά*, καὶ *ἐγρήγορα*, *ἐγγέρεκιν* καὶ *ἐγυγγόρειν*. *οιγῆ* δοτικοφανὲς τροπικὸν ἐπίρρ. *παρακάθησαι* (οὐδέτ. ἀποθετ.) λαμβάνεται ὡς παρακ. τοῦ *παρακαθέζομαι*. μὰ ἐπωμοτικὸν μόριον συντασσόμενον με αἰτιατ., ὅπως καὶ τὸ *νῆ*· καὶ τὸ μὲν μὰ ἐπὶ ἀρνήσεως, τὸ δὲ *νῆ* ἐπὶ βεβαιώσεως. ὡς ἐπίρρ. ἀναφορᾶς δηλοῦν θαυμασμόν, ὡς ἐπίρρ. ἐπιτατικὸν ἠπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἡδιστα*. *ἡδιστα* ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (*ἡδέως*—*ἡδιον*). *καθεῦθω* οὐδ. διαθ. (=κοιμᾶμαι), *ἐκάθευδον* καὶ *καθηῦδον*, *καθευδήσω*, *κατέδραθον*, *καταδέδραθηκα*. δὴ ἀντὶ δὲ=βεβαιῶς. *εὐδαιμόνισα* ἀόρ. τοῦ *εὐδαιμονίζω*, (*εὐ)ἠδαιμονίζον*, *εὐδαιμονιῶ*, (*εὐ)ἠδαιμονίσα*. *παρεστῶση* μετ. παρακ. τοῦ *παρίσταμαι*, *παριστάμην* *παριστῶσομαι*, *παρεστησάμην*, *παρέστην*, *παρέστηκα*, *παρειστήκειν*. ὡς αἰτιολ.=ὄτι οὕτω=διότι τόσον. *ῥαδίως*—*πράως* ἐπίρρ. τροπικὰ θετ. βαθ. (*ῥᾶον*—*ῥᾶστα* καὶ *πραότερον*—*πραότατα*). *φέρεις* ἔνεστ. τοῦ *φέρω*, *ἔφερον*, *οἶσω*, *ἤνεγκα* καὶ *ἤνεγκον*, *ἐνήνοχα*, *ἐνήνοχειν*. καὶ ἐπιτατικῆς σημ. *πλημμελῆς* (*πλὴν*+*μέλος*) ἐπίθ. τριγ. καὶ δικ. =παράφωτος, ἀνάρμοςτος. *τηλικούτον* δεικτ. ἀντων. (ἐπὶ ἡλικίας ἢ μεγέθους). *ἀλίσκομαι* ἔνεστ. τοῦ *ἀλίσκομαι* (ἀποθετ. καὶ παθητ. τοῦ *κίρω*), *ἠλίσκομην*, *ἀλώσομαι*, *εἶλων*, *εἶλωκα* ἢ *ἤλωκα*, *ἠλώκειν*· οὐδὲν ἐπίρρ.=οὐδόλως. *ἐπιλύεται* ἔνεστ. μέσης φωνῆς ἔνεργητ. διαθέσεως=ἀπολύει, ἐμποδίζει. *τύχη* μέσης διαθέσεως δηλοῦσα εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν. *δοκῶ* (προσωπικὸν ῥῆμα), *ἐδόκουν*, *δόξω*, *ἔδοξα*, *δέδοκται* (ἀπρόσ.), *ἐδέδοκτο* (ἀπρόσ.). *βαρούτατα* ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (*βαρέως*—*ύτερον*). *ἐνέγκαιμι* εὐκτ. ἀόρ. α' τοῦ *φέρω* (ιδὲ ἀνωτέρω). ἢ ἔχει διασαφητικὴν σημ. διασαφηρίζων τὸ *τίνα ταύτην*. *ἀφικόμενον* μετ. ἀόρ. β' τοῦ *ἀφικνοῦμαι*. *τεθνάαι* ἀπαρ. παρακ. (ἐξηγητέον με ἐνεστῶτα) τοῦ *ἀποθνήσκω*, *ἀπέθνησκον*, *ἀποθανοῦμαι*, *ἀπέθανον*, *τέθνηκα*, *έτεθνήκειν*. οὗτοι ἐπίρρ. βεβαιωτικὸν καὶ ἀρνητικὸν. *μὲν* ἔχει βεβαιωτ. σημ.=μὴν=ἀσφαλῶς, διότι δὲν ἀκολουθεῖ τὸ *δέ*. *τῆμερον* ἀρχαιότερος ἀττικὸς τύπος ἀντὶ *σήμερον*. *καταλιπόντες* μετ. ἀόρ. β' τοῦ *καταλείπω*, *ἔλειπον*, *λείπω*, *ἔλιπον*, *λέλοιπα*, *ἐλελοίπειν*. καὶ δηλοῖ ἀκολουθίαν=καὶ ἐπομένως. *ἔσται* μέλλον τοῦ *εἶμι*.

Συντακτικά.—*τί* ἐπιρρηματικὴ αἰτ. δηλοῦσα σκοπὸν (ἐντὸς τοῦ σκοποῦ εὐρίσκεται ἡ αἰτία, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης). *ἄρθρος* ὑποκ. *βαθῆς* ἐπιθ. διορ. *ὅπως ἠθέλησε* πλῆγλα ἐρωτημ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ *θανμάξω*. *σοὶ* ἀντικ. τοῦ *ὑπακοῦσαι*. *ξυνήθης* κατηγ. *μοι* δοτ. τροσωπ. *διὰ τὸ φοιτᾶν* ἀναγκαστ. αἰτιον. *καὶ* *τι* καὶ ὁ πρῶτος καὶ συναπτὸς μετὰ τὸ *ξυνήθης* (συμπλεκτικὸς) καὶ ὁ δεύτερος καὶ μετὰ τὸ *εὐεργέτης* (ἐπιτατικὸς). (*ἐμὲ*) ἐννοούμενον ὑποκ. τοῦ *φοιτᾶν*. *τι* (=εὐεργεσίαν *τινὰ*) σύστοιχον ἀντικ. *ὑπ' ἐμοῦ* ποιητικὸν αἰτιον. *αὐτός* κατηγ. διορ. τοῦ ἐννοουμένου (*ἐγώ*). *ἂν ἤθελον* δυνητικὴ ὀριστικὴ χρη-

σιμεύουσα ως απόδοσις τῆς ἐννοουμένης ὑποθέσεως (εἰ ἐξῆν)=ὑποθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. οὐκ γεν. αἰτίας. *αἰσθανόμενος* αἰτιολ. μετ. *ὡς ἡδέως...* πλαγία ἔρωτ. ἐξ τοῦ *αἰσθανόμενος* ἐξαρτωμένη. *ἤγειρον* ἐφετικός παρατατικός. *ἴνα...* διάγοις τελ. πρότ. τεθεῖσα κατ' εὐκτικήν, διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου (*ἤγειρον*). σὲ ἄντικ. τοῦ *τρόπου* γεν. αἰτίας. *παρεσιώση* ἐπιθ. μετ. *ὡς (=ὅτι οὕτω) ἑαδίας..* αἰτιολ. πρότ. *ὡς* ἐπεξήγησις τοῦ *τρόπου*. *ἀγανακτεῖν* ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως *πλημμελὲς ἂν εἴη*. (ἐμὲ) ἐννοοῦμενον ὑποκ. τοῦ *ἀγανακτεῖν*. ὄντα ἐνδοτ. μετ. *τηλικοῦτον* κατηγ. *εἰ δεῖ ἦδη τελευτᾶν* αἰτιολ. πρότ., διότι μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά ρήμ. ἐκφέρεται τὸ αἴτιον ὄχι μόνον διὰ τοῦ *ὅτι*, ἀλλὰ συνήθως καὶ ὑποθετικῶς, *τελευτᾶν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δεῖ. αὐτοὺς ἀ' ἄντικ. τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν* β' ἄντικ. τοῦ *ἐπιλύεται*: αἱ δύο ἀρνήσεις (*μὴ-οὐχὶ*) ἰσοδυναμοῦν μὲ κατάφασιν (*ἀγανακτεῖν*), ὅταν ἡ προηγουμένη πρότασις εἴναι ἀρνητική. *εἴη τύχη* ὄτ. αἰτίας. *εἴη παρούση* ἐπιθ. μετ. *ταῦτα* ὑποκ. (*ἀληθῆ*) κατηγ. *φέρομαι* τροπική μετ. κατ' ἄλλους κατηγορ. λόγω τοῦ *ἀφίγμαι*. *ἀγγελίαν* ἄντικ. *τίνα* κατηγ. *χαλεπὴν-βαρεῖαν* ἐπιθ. διορ. *σοὶ-ἐμοὶ-ἐπιτηδεύεις* δοτ. συνακτικαὶ τοῦ *χαλεπὴν*. *ὡς ἐμοὶ φαίνεται* ἀναφ. πρότ. *ἐμοὶ* δοτ. προσωπική. *ἦν ἐγώ..* ἀναφ. πρότ. *ἂν ἐνέγκαιμι* δυνητική εὐκτική ἔχουσα μελλοντικήν σημασίαν (*οἶσθα*). *ἐν τοῖς (φέρομαι)* κατήντησεν ἐπιπρ. ἔκφρασις δηλοῦσα ἐπίτασιν (*πάνυ*). *ὡς ἐμοὶ δοκῶ* ἀναφ. πρότ. (κατὰ τὸ *ἐμοὶ δοκεῖ* ἐτίθη ἢ δοτ. προσωπ. εἰς τὸ *δοκῶ*). *ἐμοὶ* δοτ. προσωπική. *ταύτην* ἄντικ. *τίνα* κατηγ. ἐνν. (*φέρεις*). *ἀφικομένου* γεν. ἀπόλυτος χρονική. *οὐ* ὑποκ. *τεθνᾶναι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δεῖ. με* ὑποκ. τοῦ *τεθνᾶναι*. *ἤξειν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δοκεῖ. μοι* δοτ. προσωπική. *ἐξ ὧν...* ἀναφ. πρότ. *ἐξ ὧν* ἐμπρ. διορ. συμφωνίας (σύστοιχον ἄντικ.). *ἦκοντες-καταλιπόντες* ἐπιθ. μετ. *ὅτι ἤξει* εἶδ. πρότ. *ὡς* ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως *δὴλόν (ἔσσι)*. *τελευτᾶν* ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως *ἀνάγκη ἔσται*. σὲ ὑποκ. τοῦ *τελευτᾶν*. *τὸν βίον* ἄντικ.

Σχήματα λόγου — Αἰσθητικά. —

πάνυ μὲν οὖν (βραχυλογία) ἀντὶ *πάνυ μὲν οὖν πρῶ ἐτι ἐστί. ὑπακούσαι* (μεταφορὰ) ἐπὶ δούλων καὶ νομοταγῶν πολιτῶν, ἐνῶ ἐπὶ θυρωροῦ ἢ δεσμοφύλακος=ἀνοίγω τὴν θύραν ὑπακούων εἰς τὸν κτύπον αὐτῆς. *ἄρτι ἢ πάλαι* (ἀντίθεσις) χρόνου. *πολὺ δὲ μάλιστα* (σχήμα ἐξ ἀναλόγου) δηλ. *εὐδαιμονίζω σε. παρεστῶση ξυμφορᾷ* (προσωποποιία). *πλημμελὲς* (μεταφορὰ) ἐκ τῆς μουσικῆς. *ξυμφοραῖς* (εὐφημισμός). *ἀλίσκονται* (μεταφορὰ) ἐκ τῶν παγλῶν ἐν ἀγρίων ζώων. *ἔστι ταῦτα* (ἀττική σύνταξις). *χαλεπὴν χαλεπὴν* (ἐπαναφορὰ). *χολεπὴν-βαρεῖαν* (συνωνυμία). *ἐν τοῖς βαρύντα'* ἂν ἐνέγκαιμι (βραχυλογία) ἀντὶ *ἐν τοῖς βαρέως φέρομαι βαρύντα'* ἂν ἐνέγκαιμι. *τίνα ταύτην;* (βραχυλογία) ἀντὶ: *τις ἔστιν αὕτη ἢ ἀγγελία, ἦν φέρεις; ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν* (ἔλλξις) ἀντὶ *ἐκ τούτων, ἃ ἀπαγγέλλουσιν*.

Πραγματικά.—*ἄρθρος* (ἐκ τοῦ *ἄρθρι*=σηκῶν) τὸ μεταξὺ μεσονυκτίου καὶ πρωίας κυμαινόμενον χρονικὸν διάστημα. διότι δὲν ἠδύνατο ὁ Κρίτων, ἄλλειψει ὠρολογίων, νὰ προσδιορίσῃ ἄλλως πῶς τὸν χρόνον. Παρ' Ὀμήρῳ ἡ φυσικὴ ἡμέρα διηρεῖτο εἰς *ἠὼ-μέσον ἡμῶν* καὶ *δείλην*, ἡ δὲ νύξ εἰς *ἐσπέρας-μέσας νύκτας* καὶ *ἀμφιλόκην*. Τὰ ἕξ ταῦτα μέρη ἐλέγοντο *μοῖραι* καὶ οἱ μεταγενέστεροι "Ἕλληνες διήρουν: εἰς *ἄρθρον-πρωί* ἢ *πρῶ* ἢ *ἔω-ἀγορὰν* *πλήθουσιν-μσημβρίαν-δείλην πρωίαν-δείλην ὀψίαν-εσπέραν-νύκτα-μέσας νύκτας-ἄρθρον βαθὺν* (1—3). Βραζύτερον δὲ ἐπεκράτησεν ἡ διὰ τῶν γνωμῶν διαίρεσις εἰς 12 ὥρας, ὁφειλομένη εἰς τὸν ἀστρονόμον "Ἰππαρχον (140 π.Χ.). *βαθὺς* διὰ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται, ὅτι πολὺ ἀπέιχεν ἡ αὐγή. *ὅπως ἠθέλησε* δεδικοιολογημένη ἢ ἀπορία τοῦ Σωκρ., διότι οὐ μόνον κατὰ τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ τὴν πρωίαν δὲν ἐπετρέπετο ἢ εἰς τὸ δεσμωτήριον εἰσοδος· ὁ δε-

σμοφύλαξ ἦτο ὑπάλληλος τοῦ Κράτους. *δεσμοτήριον* αἱ σημεριναὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ νομιζόμεναι ὡς φυλακαὶ τοῦ Σωκρ. ὀπισθεν τῆς Ἀκροπόλεως ἦσαν ὑδραγωγεῖον· τὸ δεσμοτήριον εὐρίσκετο ἐντός τῆς πόλεως. *διὰ τὸ πολλάκις...* ἐκ τούτου δηλοῦται ὅτι ὁ Κρίτων πολλάκις ἐπεσκέφθη τὸν Σωκρ. ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ κατὰ τὸ τριακονθήμερον διάστημα τῆς ἐγκαθηρξέως του, ἀποκτῆσας φιλίαν ἕνεκα τῆς συχρῆς συναναστροφῆς καὶ τῶν φιλοδωρημάτων πρὸς τὸν δεσμοφύλακα. *οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον* ὁ Κρίτων ὄχι μόνον δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀγρυπνῆ καὶ λυπῆται, ἀλλ' ὡς μᾶλλον νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ λύπην εἰς τὸν Σωκρ. *ὡς ἤδιστα* ὁ Κρίτων θαυμάζει τὴν μακαριότητα τοῦ Σωκρ. μεθ' ἧς ἀντιμετωπίζει τὸ ἐπικείμενον μοιραῖον καὶ ἀφήνει αὐτὸν κοιμώμενον ἡσυχῶς τὸν ὑπόλοιπον ὕπνον του, ἀφοῦ ἄλλως τε ἡ ἀναγ- γελλομένη εἰδήσις θά ἦτο δυσάρεστος.

τρόπος ἡ μορφή τῆς ζωῆς ἐνός ἐκάστου τῶν ἀνθρώπων. τὸ *modus vivendi* σημειωτέον ὅτι ὁ Σωκρ. ἦτο πάντοτε εὐθυμος. *τηλικούτων* ὁ Σωκρ. ἦτο 70 ἐτῶν. Ἄν εἶναι φυσικὸν καὶ ἀληθές νὰ ἀντιμετωπίζουεν ἐνίοτε μὲ ψυχραιμίαν καὶ ἀδιαφορίαν τὸν θάνατον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν τὴν ζωὴν των, κατὰ μεζονα λόγον ἀποτελεῖ ἐπιβεβλημένον καθήκον διὰ τὸν Σωκρ., καὶ ἀδικοῦμενον. νὰ περιφρονῆ τὸν θάνατον. Παρὰ ταῦτα ὅμως εἶναι περισσότερον φυσικὸν καὶ ἀνθρώπινον διὰ τὸν Κρίωνα ἡ λιποψυχία πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ τῶν γερόντων ἀκόμη. Ὁ Σοφοκλῆς ἀναφέρει· *αὐτοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρεῖ». Μᾶς τὸ ὑπενθυμίζει ὁ μῦθος ἐγείρων καὶ θάνατος». Ἀρχαία μαρτυρία λέγει «ἦν ἔγγυς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν» καὶ ὁ Σολωμὸς τονίζει· «*Γλυκεῖά ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλας*» καὶ ἡ λαϊκὴ μοῦσα ὑπερθεματίζει· «*καὶ μὲ τὰ χίλια βάσανα πάλι (ἡ ζωὴ) γλυκεῖα εἶναι*». ἀλλὰ τί δὴ... Ὁ Σωκράτης ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην του ἐρώτησιν, διὰ νὰ μάθῃ τὸ αἷτιον τῆς τῶσον πρῶνινης ἐπισκέψεως. *ἂν ἐνέγκαιμι* διὰ τῆς δυνητικῆς εὐκτικῆς ὁ Κρίτων ἐλπίζει ὅτι δὲν θά συμβῆ τὸ κακόν, πειθόμενον τοῦ Σωκρ. πρὸς ἀπόδρασιν. τὸ *πλοῖον* εἶναι ἡ *θεωρίς* αὐτῆς ἢ *Δηλιάς*· εἰς τὸν Φαίδωνα ἀναφέρεται ὅτι εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πλοῖον, δι' οὗ ὁ ἥρωα τῶν Ἀθηνῶν *Θησεύς* ἐπλευσεν εἰς Κρήτην, κομίζων δις ἐπτά νέους ὡς βορὰν τοῦ *Μινωαύρου*, καὶ ἀπῆλλαξε τὴν πόλιν τοῦ ἐτησίου αὐτοῦ φόρου αἵματος· εἰς ἀνάμνησιν δὲ τοῦ γεγονότος ἐτελοῦντο κατ' ἔτος εἰς *Δῆλον* τὰ μικρὰ *Δήλια* (ἐορτὴ μετὰ θυσιῶν πρὸς τὸν *Ἀπόλλωνα*) καὶ ἀπεστέλλοντο ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν (*θεωροί, Δηλιαστοί*). Σημεῖον δὲ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐορτῶν (*θεωρίας*) ἦτο ἡ στέψις τῆς πρύμνης τοῦ ἱεροῦ τούτου πλοίου ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ *Ἀπόλλωνος*. Ταῦτα ἐτελοῦντο κατὰ τὸν μῆνα Ἐπιφάνιαν (Μαΐου—Ἰουνίου) Ἐπειδὴ δὲ διὰ νόμου καθιερωθῆ οὐδεμίαν θανατικὴν ποινὴν νὰ ἐκτελεῖται ἀπὸ τῆς στέψεως τοῦ πλοίου μέχρι καὶ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ, (ὅπως σήμερον ἀναστέλλεται ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις λόγῳ τῶν ἐορτῶν τοῦ Πάσχα, Χριστουγέννων) καὶ ἐπειδὴ συνέπεσον ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ Σωκρ. νὰ ἔχῃ στεφθῆ τὸ πλοῖον, ἀνεβλήθη ἡ ἐκτέλεσις περὶ του ἐπὶ ἕνα μῆνα, τὸν ὁπαῖον ὁ Σωκρ. διήνυσεν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, ὅπερ μετεβλήθη εἰς φιλοσοφικὸν σχολεῖον, ὅπου ἠκούσθησαν αἱ ὑψηλότεραι ἰδέαι. ἀπὸ *Σουνίου* εἰς τὴν ὥραϊαν παραλίαν τοῦ Σουνίου (ἀκρωτηρίου νοτίως τῆς Ἀττικῆς) ἐπόδισε τὸ ἐκ τῆς *Δῆλου* ἐπιστρέφον ἱερὸν πλοῖον λόγῳ τῶν ἀνέμων ἢ κατ' ἄλλους διὰ θρησκευτικῶς λόγους. *ὅτε ἤξει τῆμερον* ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Κρίτωνος δις εἰπόντος, ὅτι σήμερον θά ἔλθῃ τὸ πλοῖον, προδίδει ἔντονον φόβον.*

Χαρακτηρισμοί.—Ἡ ψυχικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων προσώπων εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος· ὁ Σωκρ. κἀθηται ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς του κλῆνης μὲ τὴν λευκὴν καὶ σεβασμίαν κεφαλὴν του, στη-

ριζομένην ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, μὲ τὸ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη, τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἡρεμίαν τῆς συνειδήσεως. Ὁ γαλήνιος ἥρωισμός του προκαλεῖ θαυμασμόν καὶ ὁ φωτιστέφανος τῆς ἰλαρότητος μᾶς συγκινεῖ ἀγέρωχος καὶ ἀξιοπρεπῆς, μολοντός μελλοθάνατος ἀληθῆς ὑπεράνθρωπος. Ὁ Κρίτων, γέρον καὶ αὐτός, ἀγαπητός καὶ ἐκλεκτός μαθητῆς καὶ φίλος μὲ θέρμην ἀγάπης, πλήρης ὀδύνης, πικρίας καὶ ἀγωνίας, περιλυπος μέχρι θανάτου διὰ τὸ ἐπικείμενον κακόν, μὲ τρέμουσαν φωνήν, μὲ δακρυζομένους καὶ ἰκετευτικούς ὀφθαλμούς διαλέγεται πρὸς τὸν διδάσκαλον. Συμπαθῆς ἀνθρώπινος τύπος. Ἡ ζωηρὰ ἀντίθεσις τῶν χαρακτήρων καθιστᾷ ζωηροτέραν τὴν εἰκόνα καὶ ἀποκαλύπτει τὴν δύναμιν τοῦ καλλιτέχου.

Νόημα.— Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ προοίμιον τοῦ παρόντος διαλόγου, συναντῶμεν διαλεγόμενα ἐντὸς τοῦ δεσμοτηρίου δύο πρόσωπα, τὸν Σωκράτην καὶ τὸν Κρίωνα.

Ὁ Κρίτων πολὺ πρῶτὸν περίλυπος ἐπισκέπτεται τὸν Σωκράτην, τὸν ὁποῖον δὲν ἐξύπνησεν, ἐπειδὴ εἶδε κοιμώμενον.

Ὅταν τέλος ὁ Σωκράτης ἐξύπνησε καὶ εἶδε πλησίον τὸν ἀγαπημένον του μαθητὴν καὶ φίλον, ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ περὶ τῆς αἰτίας τῆς πρῶτης ἐπισκέψεώς του, τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐπέτυχε τὴν νυκτερινὴν εἴσοδον εἰς τὸ δεσμοτήριον, καὶ τῆς αἰτίας διὰ τὴν ὁποίαν δὲν τὸν ἐξύπνησεν ἅμα τῇ ἀφίξει του. Ὁ Κρίτων ἀπαντῶν λέγει, ὅτι εἶναι βαθεῖα χαράματα, ὅτι ἐδώροδόκησε τὸν δεσμοφύλακα, τοῦ ὁποῖου μάλιστα ἔχει ἀποκτήσει τὴν φιλίαν ἕνεκα τῶν συχνῶν πρὸς αὐτὸν ἐπισκέψεων καὶ ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ ταράξῃ τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τοῦ μακαρίου καὶ ἡρέμου ὕπνου ἐνὸς δικαίου ἀνθρώπου. ὁ ὁποῖος ἀταράχως καὶ ἀγογγύστως ὑπομένει τὴν συμφορὰν του.

Ὁ Σωκράτης ἐκτός τῶν ἄλλων ἀποδίδει τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς του καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει, καὶ τέλος ἐρωτᾷ ἐκ νέου τὸν Κρίωνα περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπισκέψεώς του.

Ὁ Κρίτων ἀπαντᾷ, ὅτι φέρει δυσάρεστον εἶδησιν ὄχι μόνον διὰ τὸν Σωκράτην, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς φίλους του καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἔχει, καταπλέει σήμερον ἐκ τῆς Δήλου τὸ ἱερὸν πλοῖον καὶ ἐπομένως εἶναι ἡ παραμονὴ τῆς θανατικῆς καταδίκης τοῦ σεβαστοῦ καὶ ἀγαπητοῦ διδασκάλου, τὸν ὁποῖον διὰ τελευταίαν ἤδη φορὰν βλέπει.

Περίληψις.— Ὁ Κρίτων ἐπισκέπτεται τὸν Σωκράτην εἰς τὸ δεσμοτήριον, ἵνα τοῦ ἀναγγεῖλῃ τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν τῆς ἐκ τῆς Δήλου ἀφίξεως τοῦ ἱεροῦ πλοῖου, συνεπεία τῆς ὁποίας ἐπικεῖται ἡ θανατικὴ καταδίκη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

ΣΩΚ. Ἄλλ', ὦ Κρίτων, τύχη ἀγαθῇ. Ἄλλὰ, Κρίτων, ἡ ὥρα ἡ καλή. εἰ ταύτῃ φίλον (ἔστι) τοῖς θεοῖς, ταύτῃ ἔστω.

οἶμαι μέντοι οὐχ ἤξειν αὐτὸ τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩΚ. Ἐγὼ σοὶ ἐρῶ.

δεῖ με γὰρ ἀποθνήσκειν

πῶς τῇ ὑστεραίᾳ

ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ἔτσι ἄς γίνῃ

νομίζω ὅμως ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ

αὐτὸ σήμερον.

Ἀπὸ ποῦ συμπεραίνεις αὐτό;

Ἐγὼ θὰ σοῦ εἶπω

βεβαίως πρέπει ἐγὼ νὰ θανατωθῶ,

ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὴν ἐπομένην

ἀπὸ τὴν ἡμέραν πῶς θὰ ἔλθῃ τὸ

[πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ κύριοι τούτων.
 ΣΩΚ. Οἶμαι τοίνυν οὐχ ἤξειν αὐτὸ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας· τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις οὐκ ἐγειρᾶί με ἐν καιρῷ τινι.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον ;
 ΣΩΚ. Ἐδόκει μοι γυνή τις καλὴ καὶ εὐειδῆς ἔχουσα λευκὰ ἱμάτια προσελθοῦσα καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· «ὦ Σώκρατες, ἦματι τριτάτῳ ἴκιοί κεν Φθίην ἐρίβωλοι».

ΚΡ. Ἄτοπόν (ἔστι) τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩΚ. Ἐναργῆς μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, (ἔστιν), ὡς γέ μοι δοκεῖ.

Ἔτσι βέβαια ἰσχυρίζονται οἱ ἀρμόδιοι εἰς αὐτά.

Νομίζω λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὴν ἡμέραν ποῦ μᾶς ξημερώνει, ἀλλὰ τὴν ἄλλην·

συμπεραίνω δὲ ἀπὸ κάποιου ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἴδει ὀλίγον πρωτύτερα κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα· καὶ φαίνεται, ὅτι δὲν μέ ἐξύπνησες εἰς πολὺ κατάλληλον ὥραν.

Καὶ ποῖον λοιπὸν ἦτο τὸ ὄνειρον ; Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι κάποια γυναίκα ὠραία καὶ εὐπρόσωπος, ἔχουσα λευκὰ ἐνδύματα, ἀφοῦ ἐπλησίασε, με ἐκάλεσε καὶ (μοῦ) εἶπε· Σωκράτη, μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ φθάσῃς εἰς τὴν εὐφορον Φθίαν».

Παράδοξον (εἶναι)

τὸ ὄνειρον, Σωκράτη.

Καὶ ὅμως φανερόν, Κρίτων, (εἶναι), καθὼς τοῦλάχιστον μοῦ φαίνεται.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—*αὐτή* δοτικοφανὲς τροπ. ἐπίρρ. =ἔτσι. *οἶμαι* καὶ *οἶομαι* (=νομίζω) ἔνεστ., *ῥόμην* καὶ *ῥμην*, *οἰήσομαι*, *ῥήθην*. *ἤξειν* ἀπαρ. μέλλ. τοῦ *ἤκω*. *τεκμαίρει* β' πρόσ. ἔνεστ. μ. φωνῆς τοῦ *τεκμαίρομαι* (=συμπεραίνω), *ἐτεκμαιρόμην*, *τεκμαροῦμαι*, *ἐτεκμηράμην*, *τέκμαρσιν ἔσχηκα*. *ἐρῶ* μέλλ. τοῦ *λέγω*. γὰρ εἶναι βεβαιωτικὸς. *πὺν* ἐνδοιαστικὸν ἐπίρρ.=ἂν δὲν ἀπατῶμαι. *ὕστερα* οὐδαιαστικοποιηθὲν ἐπίθ. *φασί* ἔνεστ. τοῦ *φημί*. *γέ τοι δὴ* βεβαιωτικὰ μόρια. *ἐγειρᾶι* ἀπαρ. ἀορ. α' τοῦ *εγείρω*. *ἐν καιρῷ τινι* ἢ ἀορ. ἀντων. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν τοῦ *καιρῷ*. *καλὸς*=ὠραῖος εἰς τὸ σῶμα. *εὐειδῆς* (εὐ+ειδος=μορφή) =ὠραῖος εἰς τὸ πρόσωπον. *ἦματι* (ὀμηρικόν) *ἡμαρ*=ἡμέρα, --*ἡματος*--*ἦματι*. *τριτάτῳ* (ποιητικὸν τακτ. ἀριθμ.) κατὰ τὸ ἔνατος. *κεν* εἶναι ὁ δυνητικὸς *ἂν*. *ἴκιοι* εὐκτ. μ. ἀορ. β' τοῦ *ἴκνομαι*· ἢ δυνητικὴ εὐκτικὴ (*ἴκιοι κεν*) ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα (*ἴξει*). *Φθίην* (Ἴων. τύπος)=*Φθία* (=Φθιώτιδα). *ἐρίβωλος*=ἡ ἔχουσα καλοῦς βῶλους, εὐφορος (ἀπὸ τὸ ἐπι-*τατ*. μόριον *εἶρι*=πολύ). *μὲν οὖν* ἔχουν ἀντιθετ. σημ.=καὶ ὁμως.

Συντακτικά.—*εἰ* (ἔστι)=(ὕποθ)+*ἔστω*=(ἀπόδ.) εἶναι ὑποθ. λόγος α' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *φίλον* κατηγ. *ἤξειν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμενον ἐκ τοῦ *οἶμαι* ὡς δοξαστικοῦ. *αὐτὸ* ὑποκ. τοῦ *ἤξειν*. *ἀποθνήσκειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. *με* ὑποκ. τοῦ *ἀποθνήσκειν*. *ἡ ἢ ἂν ἔλθῃ* ἀναφορικοῦποθετικὴ πρότασις καὶ β' ὅρος συγκρίσεως. *τούτων* γεν. ἀντικ. εἰς τὸ *κύριοι*. *τῆς ἐπιούσης*—*τῆς ἐτέρας* γεν. χρονικά. *ὃ ἐ(ώ)ώρακα* ἀναφ. πρότ. *ταύτης τῆς νυκτός* γεν. χρονικὴ. *εγείρας* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμενον ἐκ τοῦ *κινδυνεύεις*, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐδῶ δοξαστικὴν σημ. (διατρέχει τὸν κίνδυνον. φαίνεται=φαίνεται). *με* ἀντικ. *τὸ ἐνύπνιον* ὑποκ. τί κατηγ. *ἐδόκει* προσωπικὸν ρῆμα. *γυνή* ὑποκ. *καλὴ καὶ εὐειδῆς* ἐπίθ. διορ. *προσελθοῦσα* χρον. μετ. *ἔχουσα* τροπ. μετ. *καλέσαι*—*εἰπεῖν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ἐδόκει* ἐξαρτῶμενα. *ἦματι* δοτ. χρονικὴ. *Φθίην* αἰ-

τιατ. δηλοῦσα τὴν εἰς τόπον κίνησιν. τὸ ἐνύπνιον ὑποκ. ἄτοπον κατηγ. ἐναργές κατηγ. ὡς γὰρ μοι δοκεῖ ἀναφ. προτ.

Σχήματα λόγου.—ταύτη - ταύτη (ἐπαναφορά) δηλοῦσα τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ στωικότητα τοῦ Σωκρ.

Γνωμικόν.—1. «εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτη ἔστω» διὰ τούτου δηλοῦται ἡ εὐσέβεια τοῦ Σωκρ.

Πραγματικά.—*τύχη ἀγαθῆ* εὐχετική φράσις πρὸ πάσης σπουδαίας πράξεως, λ.χ. Δημοσίων ψηφισμάτων, συνθηκῶν, ἐγγράφων κλπ., δηλοῦσα ἐπίσης τὴν ἀταραξίαν τοῦ Σωκρ. μὴ πτοηθέντος οὐδὲ λυπηθέντος διὰ τὸν ἐρχόμενον θάνατον. οἱ κύριοι *τούτων* δηλ. οἱ 11 ἄρχοντες, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐνιαύσιοι κληρωτοὶ (εἰς ἑξ. ἐκάστης φυλῆς μετὰ τοῦ γραμματέως), ἔχοντες ὡς ἔργον τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ δεσποτηρίου καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων (μεταφορᾶν, φροῦρησιν καὶ θανάτων), ὅπως οἱ ἀστυνόμοι σήμερον. Τὸ κώνειον ἐδίδοτο μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. *ἐπιούσης* ὡς ἐπιούσαν ἡμέραν ὁ Σωκρ. ἔννοεῖ τὴν ἡμέραν, ἡ ὅποια ἔρχεται. ἐφ' ὅσον ἦτο ἀκόμη *δρθρος βαθύς*, καὶ ἡ ὅποια ταυτίζεται πρὸς τὸ *τῆμερον* τοῦ Κρίτωνος. *λευκὰ ἱμάτια* καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ὅπως καὶ ἡμεῖς, ἐθεώρουν τὸ λευκὸν ἔνδυμα ὡς δηλωτικὸν χαρᾶς, ἀγνότητος καὶ ἀγιότητος. *Φθίην* ἡ πατρίς τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὴν Θρᾶσσίαν (*Φθιώτις*) ἡματι *κεν...* ὁ στίχος εἶναι εἰλημμένος ἐκ τῆς Ἰλιάδος (ραψ. 1, 363) λεχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως (*ἡματι κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρβίβαλον ἰκοίμην*) πρὸς τοὺς πρέσβεις τοῦ Ἀγαμέμνονος, παρακαλοῦντας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεύς ἠπεῖλει νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα, ἡ δὲ Σωκράτης ὡς Φθίαν ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὴν ἄλλην ζωὴν, τὴν οὐρανίον, τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ εὐδαίμονα, τὴν ὅποιαν τόσον ἀγαπᾷ. Διὰ τοῦ στίχου τούτου καταφαίνεται, ὅτι ὁ Σωκρ. παραδέχεται τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, περὶ τῆς ὁποίας εἰς τὸν Φαίδωνα λέγει ὅτι «*ἔστι ψυχὴ παντάσῃν ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον*». ἐναργές οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι, ὅσα ὄνειρα ἐβλεπέ τις μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἦσαν ἀληθῆ μὴ χρίζοντα ἐρμηνείας· εἰς τὰ ὄνειρα καὶ εἰς τὸ δαιμόνιον (= διαίσθησις, ἔντονον προαίσθημα ἀποτρέπον ἀπὸ τὸ κακὸν) πιστεύει ἀπολύτως καὶ ὁ Σωκράτης. Ὅθεν μετὰ τρεῖς ἡμέρας θά ἀποβάνῃ. Ἡ παρομοίωσις αὕτη τοῦ θανάτου πρὸς ταξίδιον, λίαν ἐπιτυχῆς, ὅπως καὶ ἡμεῖς σήμερον παραδεχόμεθα.

Νόημα.— Ὁ Σωκράτης μὲ ἐξαιρετικὴν ἀταραξίαν ψυχῆς, ἀκούσας τὴν ἀγγελίαν τοῦ Κρίτωνος, δίδει τὴν ὠραιότεραν καὶ χριστιανικωτέραν ἀπάντησιν, τὴν ὅποιαν ἐπρόφεραν ποτὲ χεῖλη θνητοῦ· «*ἂν ἔστι τὸ θέλον οἱ θεοί, ἔστι ἄς γίνη*». Ἐπίσης λέγει· εἰς τὸν Κρίτωνον, ὅτι τὸ πλοῖον θά ἔλθῃ ὄχι τὴν ἡμέραν, ποῦ μᾶς ζημερώνει, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην· καὶ τέλος διηγείται, ὅτι εἰς τὸν ὕπνον του παρουσιάσθη μία ὠραία λευκοντυμένη γυναῖκα, ἡ ὅποια τοῦ εἶπεν, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θά φθάσῃ εἰς τὴν εὐφορον Φθίαν, δηλ. εἰς τὴν μεταθανάτιον ζωὴν. Ὁ Κρίτων ἐκπλήττεται διὰ τὸ ὄνειρον, τὸ ὅποιον ὁ Σωκράτης θεωρεῖ ὀλοφάνερον.

Περίληψις.— Ὁ Σωκράτης ἀπαθῶς ἀκούει τὴν ἀγγελίαν τοῦ Κρίτωνος καὶ διηγείται τὸ ἐνύπνιον του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

ΚΡ. Λίαν γε (ἐναργές), ὡς εἴκεν· Πολὺ βέβαια (φανερὸν), καθὼς φαίνεται. ἀλλ'. ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἀλλὰ, εὐλογημένε μου Σωκράτη,

ἔτι καὶ νῦν πείθου ἐμοὶ
καὶ σῴθητι
ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς,
οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν,
ἀλλὰ χωρὶς μὲν
σοῦ ἔστερηῖσθαί
τοιούτου ἐπιτηδείου,
οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὐρήσω,
ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω,
οἳ ἐμὲ καὶ σὲ
μὴ σκφῶς ἴσασιν,
ἀμελῆσαι,
ὡς
οἶδς τ' ὧν σε σῴζειν,
εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα.
καίτοι τις δόξα
ἂν εἴη
αἰσχίων ταύτης

ἢ (τὸ) δοκεῖν
περὶ πλείονος ποιεῖσθαι χρήματα
ἢ φίλους ;
οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί,
ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας
ἀπιέναι ἐνθένδε
ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩΚ. Ἄλλ', ὦ μακάριε Κρίτων,
τί οὕτω ἡμῖν μέλει
τῆς τῶν πολλῶν δόξης ;
οἳ γὰρ ἐπιεικέστατοι,
ὧν μάλλον ἀξίον (ἐστὶ)
φροντίζειν,
ἡγήσονται πεπραχθαι
αὐτὰ οὕτω,
ὥσπερ ἂν πραχθῆι.
ΚΡ. Ἄλλ' ὄραξ δὴ, ὦ Σώκρατες,
ὅτι ἀνάγκη (ἐστὶ) μέλειν
καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης.
αὐτὰ δὲ τὰ παρόντα νυγί
δῆλὰ (ἐστίν), ὅτι οἶοι τ' εἶσιν
οἱ πολλοὶ ἐξεργάζεσθαι
οὐ τὰ μικρότατα τῶν κακῶν,

ἀκόμη καὶ τώρα νὰ πεισθῆς, εἰς ἐμὲ
καὶ νὰ σώσης τὸν ἑαυτὸν σου·
διότι δι' ἐμέ, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς,
δὲν εἶναι (μόνον) μία συμφορὰ,
ἀλλ' ἐκτὸς μὲν
(τοῦ) ὅτι θὰ ἔχω στερηθῆ σου,
(ἐνός) τοιούτου φίλου,
ὅποιον ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ εὕρω κανένα,
προσέτι δὲ καὶ εἰς πολλοὺς θὰ φανῶ,
οἱ ὅποιοι ἐμὲ καὶ σὲ
δὲν γνωρίζουν καλῶς,
ὅτι ἐπέδειξα ἀδιαφορίαν,
διότι κατὰ τὴν γνώμην των
ἤμποροῦσα νὰ σὲ σώσω,
ἐὰν ἤθελον νὰ ἐξοδεύσω χρήματα.
Καὶ πράγματι ποία (ἄλλη) γνώμη
δύναται νὰ εἶναι
περισσότερον προσβλητικὴ ἀπὸ αὐ-
[τὴν,
δηλαδὴ ἀπὸ (τοῦ) νὰ θεωρῆται (κα-
ὄτι προτιμᾷ τὰ χρήματα [νεῖς)
ἀπὸ τοὺς φίλους (του);
Διότι δὲν θὰ πεισθοῦν οἱ πολλοί,
ὅτι σὺ ὁ ἴδιος δὲν ἠθέλησας
νὰ ἀπέλθῃς ἀπ' ἐδῶ,
μολονότι ἡμεῖς ἐδεικνύομεν προθυ-
μίαν (νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν ἀπό-
[δρασιν).

Ἄλλά, καλότυχε Κρίτων,
διὰ τὴν ἡμεῖς ἐνδιαφερόμεθα τόσον
διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν ;
Διότι οἱ χρηστότατοι,
περὶ τῶν ὁποίων περισσότερο ἀξίζει
νὰ ἐνδιαφερόμεθα,
θὰ νομίσουν ὅτι ἔχουν πραχθῆ
αὐτὰ ἔτσι,
ὅπως ἀκριβῶς ἤθελον πραχθῆι.
Ἄλλ' ἴδου βλέπεις, Σωκράτη,
ὅτι (εἶναι) ἀνάγκη νὰ ἐνδιαφερόμεθα
καὶ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν.
Αὐτὰ δὲ τοῦ συμβαίνουν τώρα δὲ
φανερῶνουν, ὅτι ἡμποροῦν
οἱ πολλοὶ νὰ διαπράττουν
ὄχι (μόνον) τὰ μικρότατα ἐκ τῶν
[κακῶν,

ἀλλὰ σχεδὸν τὰ μέγιστα,
 ἔάν τις ἐν αὐτοῖς
 διαβεβλημένος ᾖ.
 ΣΩΚ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὦ Κρίτων,
 οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ
 ἐργάζεσθαι τὰ μέγιστα κακά,
 ἵνα οἷοί τ' ᾗσαν (ἐργάζεσθαι)
 καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ,
 καὶ καλῶς ἂν εἶχε.
 νῦν δ' οὐδέτερα
 οἷοί τ' (εἰσιν ἐργάζεσθαι)
 οὔτε γὰρ φρόνιμον
 οὔτε ἄφρονα
 δυνατοὶ (εἰσι) ποιῆσαι (τινα),
 ποιοῦσι δὲ τοῦτο,
 ὅ,τι ἂν τύχωσι (ποιοῦντες).

ἀλλὰ σχεδὸν τὰ μέγιστα,
 ἔάν κανεῖς ἐνώπιον αὐτῶν
 ἔχει συκοφαντηθῆ.
 Μακάρι, Κρίτων,
 νὰ ἤμποροῦσαν οἱ πολλοὶ
 νὰ διαπράττουν τὰ μέγιστα κακά,
 διὰ νὰ ἤμποροῦσαν (νὰ διαπράττουν)
 καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ,
 καὶ καλῶς θὰ εἶχε (τὸ πρᾶγμα).
 Τώρα ὁμως οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο
 ἤμποροῦν (νὰ διαπράττουν)
 διότι οὔτε σῶφρονα
 οὔτε ἄφρονα
 ἤμποροῦν νὰ κάμουν (κάποιον),
 ἀλλὰ κάμνουν τοῦτο,
 ὅ,τι δηλ. θὰ τύχη (νὰ κάμνουν).

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—*λίαν* ποσοτ. ἐπίρρ.=πολύ. *ἔοικεν* παρακ. μετ. σημ. ἐνεστ., ὑπερσ. *ἔώνει* (ἀπαρ. *εἰκνέαι*, μετ. *εἰκνός-κνῖα-κός*) *ἔοικα*=ὁμοιάζω ἐνταῦθα λαμβάνεται ἀπροσώπως=φαίνεται. *ὦ δαιμόνιε* φιλική προσφώνησις=εὐλογημένη, θαυμάσιε. *πειθῶν* ποσοτ. ἐνεστ. τοῦ *πειθῶμαι*. *σώθητι* ποσοτ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *σώζομαι* (μέσης σημ.). *ἀποθάνης* ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ *ἀποθνήσκω*. *χωρίς* καταχρ. πρόθ.+γεν. *ἔστερηθαι* ἀπαρ. παρακ. ἀντι τετελ. μέλλ. (*ἔστερημένον ἔσεσθαι*) τοῦ *στεροῦμαι*. *εὐρήσω* μέλλ. τοῦ *εὐρίσκω*. *δόξω* μέλλ. τοῦ *δοκέω*. *ἴσασιν* γ' πληθ. παρακ. μετ. σημ. ἐνεστ. τοῦ *οἶδα*, *ἦδειν*, *εἴσομαι* καὶ *εἰδῶσι*. *οἶός τ' ὦν* μετ. τοῦ *οἶός τ' εἰμί*=δύναμαι. *ἀναλίσκων* ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ *ἀναλίσκω* ἢ *ἀναλώω-ῶ* (=ἐξοδεύω), *ἀνήλισκον* καὶ *ἀνήλων*. *ἀναλώω*, *ἀνήλωσα*, *ἀνήλωκα*, *ἀνήλώκειν*. *αἰσχίων* ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (*αἰσχρός-αἰσχίον-αἰσχιστος*). *πεῖσσονται* μέλλ. τοῦ *πειθῶμαι*. *ἀπιέναι* ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ *ἀπέρχομαι*, *ἀπῆεν* καὶ *ἀπῆα*, *ἄπειμι*, *ἀπῆλθον*, *ἀπελήλυθα*, *ἀπελήλυθειν*. ἐνθὲνδε τοπ. ἐπίρρ. *προθυμουμένων* μετ. ἐνεστ. τοῦ *προθυμοῦμαι*, *προθυμούμην*. *προθυμήσομαι*, *προθυμήθημι*. *μέλει* ἀπρόσωπον ἐνεστ. (ἐνεργ. διαθ.), *ἔμελε*, *μελήσει*, *ἐμέλησε*, *μεμέληκε*, *ἐμεμέληκει*. *ἡγήσονται* μέλλ. τοῦ *ἡγοῦμαι*. *πεπραῆχθαι* ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ *πράττομαι*. *πραχθῆ* ὑποτ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *πράττομαι*. *διαβεβλημένος* ἢ ὑποτ. παθ. παρακ. τοῦ *διαβάλλομαι*=συκοφαντοῦμαι. *ὄφελον* ἄορ. β' τοῦ *ὀφείλω*, *ὄφειλον*, *ὄφειλήσω*, *ὄφείλησα* καὶ *ὄφελον*, *ὄφείληκα*, *ὄφειλήκειν*. *οὐδέτερα* ἐπιμερ. ἀντων.

Συντακτικά.—*λίαν γε* (*ἐναργές ἐστι τὸ ἐνύπνιον*). ὡς *ἔοικε* ἀναφ. πρότ. *ἔμοι* ἀντικ. ὡς *ἔμοι οὐ μία...* αἰτιολ. πρότ. (διὰ τοῦ ὡς ἀντι τοῦ γὰρ συνδέεται παρατακτικῶς κῶλον περιόδου). *ἔμοι* δοτ. ἠθικῆ. *ἔάν ἀποθάνης* (ὑπόθ.)+*ἔστι...* καί... *ἀλλὰ δόξω* (ἀπόθ.)=ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *χωρίς μὲν σοῦ*=*πρὸς τῷ ἐστερηθῆσαι σοῦ* ἢ πρόθ. *χωρίς* δηλοῖ προσθήκην. *σοῦ* ὄντικ. τοιοῦτον *ἐπιτηδέιον* παράθεσις. *οἶον ἐγώ...* ἀναφ. πρότ. *οὐ μὴ* αἰ δύο ἀρνήσεις ἐδῶ ἐπιτείνου τὴν ἀρνησιν. *οὐδένα* (τινα) ἀντικ. *οἶον* κατηγορ. *πολλοῖς* δοτ. προσωπ. οἶ... *ἴσασιν* ἀναφορικαὶ υποθετικῆ πρότ. ὡς *οἶός τ' ὦν* αἰτιολ. μετ. μετὰ τοῦ ὡς, διότι δηλοῦται αἰτία ὑποκειμενική. *σῶξιν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *οἶός τ' ὦν* ἐξαρτώμενον ὡς δυνητικοῦ. *εἰ ἦθελον* (ὑπόθ.)+*οἶός τ' (ἦν) σῶξιν* (ἀπόθ.) ὑποθ. λόγος β' εἰδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον.

ἀμελήσαι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ δόξα ἐξαρτώμενον. ἂν εἴη δυνητ. εὐκτ. δόξα ὑποκ. αἰσχίων κατηγ. ταύτης β' ὄρος συγκρ. αἰσχίων ταύτης ἀποτελεῖ προεξαγγελτικὴν παράθεσιν. ἢ (τὸ) δοκεῖν ἐπεξήγησις τοῦ ταύτης. (τινα) ἐννοούμενον ὑποκ. τοῦ δοκεῖν. χρήματα ἀντικ. α' ὄρος συγκρ. ἢ φίλους β' ὄρος συγκρ. ὡς σύ... εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ πείσονται, αὐτὸς κατηγ. διορ. τοῦ σύ. προθυμουμένον γεν. ἀπόλυτος ἐνδοτική/τί ἐπίρρ. αἰτίατ. δηλοῦσα αἰτίαν. ἡμῖν δοτ. προσωπ. ὡς ὑποκ. τοῦ μέλει νοεῖται ἢ ἀφρημένον του ἔννοια (μέλησις). τῆς δόξης ἀντικ. τῶν πολλῶν γεν. ὑποκειμ. ὦν... φροντίζειν ἀναφ. πρότ. φροντίζειν ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως ἄξιόν (ἐστί). ὦν ἀντικ. τοῦ φροντίζειν. πεπραχθῆαι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἡγήσονται ἐξαρτώμενον. ὥσπερ ἂν πραχθῆ ἀναφ. πρότ. δῆλά (ἐστί)=δηλοῖ. τὰ παρόντα ὑποκ. ὅτι οἱοί τ' εἰσι εἰδ. πρότ. ἐξεργάζεσθαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ οἱοί τ' εἰσιν ἐξαρτώμενον. τῶν κακῶν γεν. διαιρ. τὰ μικρότατα—τὰ μέγιστα=σύστοιχα ἀντικ. ἐὰν... ἢ (ὑπόθ.)+οἱοί τ' εἰσιν (ἀπόδ.)=ὑπόθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν ἀόρ. ἐπανάληψιν. εἰ ὄφελον ὀριστικὴ εὐχετική δηλοῦσα ἀνεκπλήρωτον εὐχὴν (=εἶθε) μετ. ἀπαρ. ἵνα οἱοί τ' ἦσαν τελ. πρότ. (ἐργάζεσθαι) ἐτέθη ἱστορικὸς χρόνος, ἵνα δηλωθῆ ἀνεκπλήρωτος σκοπός. εἰ οἱοί τ' ἦσαν (ὑπόθ.)+ἂν εἶχε (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. οὐδέτερον οἱοί τ' (εἰσιν ἐργάζεσθαι). δυνατοὶ (εἰσι). οἱ πολλοὶ ὑποκ. ποιῆσαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). (τινα) ἐννοούμενον ἀντικ. τοῦ ποιῆσαι. φρόνιμον—ἄφρονα κατηγ. ὅτι ἂν τύχῃσι (ποιοῦντες) ἀναφορικὸ ὑποθετικὴ πρότ. ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο' τὸ (ποιοῦντες) κατηγορ. μετ.

Σχήματα λόγου.—2. *λίαν γε (ἐναργές ἐστί τὸν ἐνύπνιον)* (βραχυλογία). ἂν *πραχθῆ (ταῦτα)*—*δῆλα (ἐστί)* αὐτὰ (ἀττικαὶ συντάξεις). *οἱοί τ' (εἰσιν ἐργάζεσθαι)* (βραχυλογία).

Ἰνωμικόν.—2. «*τις ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους;*».

Πραγματικά.— ὦ δαιμόνιε ὀνομάζεται οὕτως ὁ Σωκράτης ὡς ὑπερβάλλον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἐγγίζων τὰ ὄρια τοῦ θεοῦ. *ἔτι καὶ νῦν* ὁ Κρίτων καὶ παλαιότερον προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Σωκρ., ὅπως δραπετεύσῃ, ἀλλ' εἰς μάτην διὰ τοῦτο ὡς ὑστάτην πλέον φορᾶν ἐπιχειρεῖ νὰ ἐκμεταλλευσθῆ τὴν ὑστάτην εὐκαιρίαν. οὐ *ἐμὲ καὶ σὲ* οἱ πολλοὶ δὲν θὰ γνωρίζουν. ὅτι ἐγὼ μὲν δὲν ὑπῆρξα φιλοχρήματος, σὺ δέ, ὅτι δὲν ἐπέitheσο. *τις αἰσχίων* ὁ Κρίτων οὐ μόνον λυπεῖται διὰ τὸν θάνατον τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου καὶ φίλου, ἀλλὰ τρέμει πρό πάντων, μήπως χαρακτηρισθῆ ὡς φιλοχρήματος, ἄπιστος καὶ ἀνελικρινῆς φίλος, πράγμα τὸ ὁποῖον συνεπάγεται κατασχόνην τοῦ δνόματός του καὶ δυσφήμισιν τῆς ὑπολήψεώς του «*αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς*» (παροιμ. IB, 30) «*φρόντισον περὶ δνόματος— αὐτὸ γάρ σοι διαμένει ἢ χίλιοι θησαυροὶ χρυσίου*» (Σοφ. Σειράχ MA, 12—13). *τοιούτου φίλου ἢ λαϊκῆ μοῦσα* χαρακτηριστικὸς ὁμιλεῖ περὶ φιλίας: «*ποῦ βρῆκε φίλον ἀκριβό, βρῆκε μέγαν θησαυρό*» καὶ «*ὃ φίλος σὲ μίαν ὥρα ἀξίζει σοὶ μίαν χώραν*». ἐνθὲνδε ἀπὸ τὸ δεσποτικόν. ἡμῶν *προθυμουμένων* πλην τοῦ Κρίτωνος ἐννοοῦται καὶ οἱ φίλοι του (Σιμίας, Κέβης κλπ.). *ἐπεικεῖς* ὡς τοιοῦτοι θεωροῦνται οἱ φρόνιμοι καὶ χρηστοὶ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πολλοὺς. ὥσπερ ἂν *πραχθῆ* ἢ ἠθικότης ἢ μὴ πράξεώς τινος μόνον ὑπὸ τῶν χρησίων δύναται νὰ κριθῆ, δηλαδὴ θὰ ἀποδώσουν αὐτοὶ τὸν ἀληθῆ χαρακτήρισμόν.

'*Ἄλλ' ὄρα*ς ἢ εἰς θάνατον καταδικῆ κατὰ τὸν Κρίωνα θεωρεῖται ἔργον τῶν πολλῶν ἐχόντων δύναμιν ζωῆς καὶ θανάτου. *παρόντα* ἢ περὶπτωσις τοῦ Σωκράτους. *τὰ μέγιστα* δηλ. τὸν θάνατον. *οὔτε φρόνιμον*

κατὰ τὸν Σωκρ. ἡ μὲν φρόνησις εἶναι μέγιστον ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀφροσύνη μέγιστον κακόν· οὐδέτερον τούτων ἐπιτυχάνουσι οἱ πολλοὶ ὡς τυφλῶς ἐνεργοῦντες, ὁ δὲ τυχὸν ἐπιβαλλόμενος θάνατος δὲν εἶναι μέγα κακόν, 1) διότι εἶναι προῖον ἀγνοίας ἢ τύχης καὶ 2) διότι δὲν εἶναι βέβαιον, ἂν ὁ θάνατος ἀποτελεῖ δυστυχίαν.

Χαρακτηρισμοί.—Ὁ Σωκράτης παραμένει ψυχραίμος, ἀπαθής, ἀντικειμενικός, ὁ δὲ Κρίτων θωρακίζεται τὴν πανοπλίαν τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου τοῦ ἀνθρώπου καὶ πλήρης θέρμης, φιλοφροσύνης καὶ ἀγωνίας θίγει τὰς δύο εὐγενεστέρας χορδὰς, τῆς φιλίας καὶ τῆς φιλοτιμίας.

Νόημα.—Ὁ Κρίτων, διὰ νὰ πείσῃ τὸν Σωκράτην νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου, ὡς πρῶτον ἐπιχείρημα προβάλλει τὴν συμφορὰν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ περιέλθῃ διὰ τῆς θανατικῆς του καταδίκης, ἐφ' ὅσον θὰ στερηθῇ ἐνὸς ἀγαπητοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ φίλου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀναντικατάστατος. Ὡς δεύτερον ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖον πιθανῶς νὰ συνεκίνησεν τὸν Σωκράτην, προβάλλει τὴν ὑπόληψίν του, ἡ ὁποία θὰ κηλιδωθῇ κατὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι θὰ χαρακτηρίσουν τὸν Κρίωνα ὡς φιλοχρήματον. ἐφ' ὅσον δὲν ἐπεδίωξε τὴν σωτηρίαν τοῦ φίλου του, καὶ οὐδέποτε θὰ φαντασθοῦν τὴν προσήλωσιν τοῦ Σωκράτους εἰς τὴν θανατικὴν του καταδίκην. Ὁ Σωκράτης, ἀπαντῶν εἰς αὐτά, ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν καὶ ἀσπάζεται τὰς γνώμας μόνον τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν ὁ Κρίτων ὑποστηρίξῃ, ὅτι οἱ πολλοὶ ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ διαπράττουν τὰ μέγιστα ἀγαθὰ καὶ κακὰ, ὁ Σωκρ. ἀρνεῖται εἰς τοὺς πολλοὺς τὴν δύναμιν ταύτην, παραδεχόμενος, ὅτι οἱ πολλοὶ τυφλῶς ἐνεργοῦν.

Περίληψις.—α') Ὁ Κρίτων προτείνει ἀπόδρασιν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου, ἵνα μὴ στερηθῇ πολυτίμου φίλου καὶ ἵνα μὴ κατὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν χαρακτηρισθῇ ὡς ἀνειλικρινῆς φίλος καὶ φιλοχρήματος. β') ὁ Σωκράτης περιφρονεῖ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, τυφλῶς ἐνεργοῦντων, καὶ ἀσπάζεται τὴν γνώμην μόνον τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἔχεται· Αὐτὰ μὲν λοιπὸν ἔτσι ἄς ἔχουν·
τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι· τὰ ἐξῆς δέ, Σωκράτη, εἰπέ μου·
ἄρα γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ ἄρα γε μήπως λαμβάνεις πρόνοιαν
δι' ἐμέ

καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, καὶ τοὺς ἄλλους φίλους (σου),
μή, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, μήπως, ἐὰν σὺ ἐξέλθῃς ἀπ' ἐδῶ,
οἱ συκοφάνται ἡμῖν οἱ συκοφάνται μᾶς
παρέχουσι πράγματα, δημιουργήσουσι ζητήματα,
ὡς σὲ ἐκκλέψασιν διότι τάχα σὲ ἐφυγαδεύσαμεν
ἐνθένδε, καὶ (μὴ) ἀναγκασθῶμεν ἀπ' ἐδῶ, καὶ (μὴπως) ἀναγκασθῶμεν
ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν νὰ χά-
[σωμεν

ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ πολλὰ χρήματα
ἢ καὶ ἄλλο τι ἢ καὶ ἄλλο τίποτε
πρὸς τούτοις παθεῖν; ἔκτος τούτων νὰ πάθωμεν;
εἰ γάρ τι τοιοῦτον φοβεῖ, Διότι, ἐὰν φοβῆσαι κάτι παρόμοιον,

ἔασον αὐτὸ χαίρειν·
 ἡμεῖς γάρ που
 δίκαιοι ἔσμεν
 σώσαντές σε
 κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον
 καί, ἐὰν δέη,
 ἔτι τούτου μειζώ·
 ἀλλ' ἐμοὶ πείθου
 καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩΚ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι,
 ὦ Κρίττων, καὶ ἄλλα πολλὰ.

ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ·
 καὶ γὰρ
 οὐδὲ πολὺ τ' ἀργύριόν ἐστιν,
 ὃ θέλουσι

λαβόντες τινές,
 σῶσαί σε
 καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε.
 ἔπειτα οὐχ ὄρας
 τούτους τοῦ συκοφάντας
 ὡς εὐτελεῖς (εἶσι),
 καὶ (ὡς) οὐδὲν ἂν δέοι
 ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου;
 σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν
 τὰ ἐμὰ χρήματα,
 ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἰκανά.
 ἔπειτα καὶ εἰ τι
 κηδόμενος ἐμοῦ
 οἶει οὐ δεῖν
 ἀναλίσκειν τὰμά,
 οὔτοι ξένοι ἐνθάδε
 ἔτοιμοι (εἶσιν) ἀναλίσκειν·
 εἰς δὲ καὶ κεκόμικεν
 ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
 ἀργύριον ἰκανόν,
 Σιμμίας ὁ Θηβαῖος·
 ἔτοιμος δὲ (ἐστί) καὶ Κέβης
 καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοί.
 ὥστε, ὅπερ λέγω,
 μῆτε, φοβούμενος ταῦτα,
 ἀποκάμης σῶσαι σαυτὸν,

μῆτε, ὃ ἔλεγες
 ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
 δυσχερές σοι γενέσθω,

ἄφησέ το νὰ πάη στὸ καλὸ
 διότι ἡμεῖς, ὡς νομίζω,
 ἔχομεν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν,
 ἀφοῦ σὲ σώσωμεν,
 νὰ διατρέχωμεν αὐτὸν τὸν κίνδυνον
 καί, ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη,
 ἀκόμη μεγαλύτερον ἀπὸ αὐτόν.
 νὰ πείθεσαι λοιπὸν εἰς ἐμέ
 καὶ νὰ μὴ κάμνης διαφορετικά.
 Καὶ περὶ αὐτῶν λαμβάνω πρόνοιαν,
 Κρίττων, καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν.
 Μῆτε λοιπὸν νὰ φοβῆσαι αὐτά·
 καθ' ὅσον μάλιστα
 οὔτε πολλὰ εἶναι τὰ χρήματα,
 τὰ ὅποια θέλουν,
 ἀφοῦ λάβουν μερικοί,
 νὰ σὲ σώσουν
 καὶ νὰ (σὲ) ἐξαγάγουν ἀπ' ἐδῶ.
 Ἐπειτα δὲν βλέπεις
 αὐτοὺς τοὺς συκοφάντας,
 πόσον μικροπρεπεῖς (εἶναι),
 καὶ (ἔτι) οὐδόλως θὰ ἐχρηιάζοντο
 δι' αὐτοὺς πολλὰ χρήματα ;
 εἰς τὴν διαθέσίν σου δὲ ὑπάρχουν μὲν
 τὰ ἰδικὰ μου χρήματα,
 καθὼς ἐγὼ νομίζω, ἀρκετά.
 Ἐπειτα καὶ ἐὰν κάπως,
 ἐνδιαφερόμενος δι' ἐμέ,
 νομίζεις ὅτι δὲν πρέπει
 νὰ ἐξοδεύω τὰ ἰδικὰ μου,
 ἰδοὺ φίλοι ἄλλοδαποὶ ἐδῶ
 (εἶναι) πρόθυμοι νὰ ἐξοδεύουν·
 ἓνας δὲ μάλιστα ἔχει φέρει
 δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν
 ἀρκετὰ χρήματα,
 δηλαδή ὁ Σιμμίας ὁ Θηβαῖος·
 πρόθυμος δὲ (εἶναι) καὶ ὁ Κέβης
 καὶ ἄλλοι παρὰ πολλοί.
 Ἐπομένως, ὅπως ἀκριβῶς εἶπον,
 μῆτε, ἐπειδὴ φοβεῖσαι αὐτά,
 νὰ διατάσης νὰ σώσης τὸν ἑαυτὸν
 [σου,

μῆτε, ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἔλεγες
 εἰς τὸ δικαστήριον,
 νὰ σοῦ γίνῃ ἐμπόδιον,

ὅτι ἐξελθὼν
οὐκ ἂν ἔχοις
ὅ,τι χρῶσ' σαυτῶ·
πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ
ἄλλοσε,
ὅποι ἂν ἀφίκη,
ἀγαπήσουσί σε·
ἐάν δὲ βούλη
ἵεναι εἰς Θετταλίαν,
εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι,
οἱ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται
καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται,
ὥστε μηδένα σε λυπεῖν
τῶν κατὰ Θετταλίαν.

ὅτι δηλαδὴ, ἐάν ἤθελες ἐξέλθει,
δὲν θὰ ἤξευρες,
τὶ νὰ κάμῃς τὸν ἑαυτὸν σου·
διότι καὶ εἰς πολλά μὲν
ἄλλα μέρη,
ὅπου τυχόν φθάσης,
θὰ σὲ περιβάλλουν μὲ σεβασμόν·
ἐάν μάλιστα θέλῃς
νὰ μεταβῆς εἰς τὴν Θεσσαλίαν,
ἐγὼ ἔχω ἐκεῖ φίλους,
οἱ ὅποιοι πολὺ θὰ σὲ περιποιῶνται
καὶ θὰ σοῦ παρέχουν ἀσφάλειαν,
ὥστε κανεὶς νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῇ
ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Θεσσαλίας.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—*ἐχέτω* προστ. ἐν. τοῦ *ἔχω*. *ἀρά γε*—μὴ ἐρωτημ. μόρια. *προμηθεῖ* ἐν. (β' προσ.) τοῦ *προμηθεῖν* (μέσον ἀποθ.)=λαμβάνω πρόνοιαν. *ἐκκλέψαι* δοτ. μετ. ἀορ. α' τοῦ *ἐκκλέπτω*. *ἀποβαλεῖν* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *ἀποβάλλω*. *παθεῖν* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *πάσχω*. *φοβεῖ* ἐν. (β' προσ.) τοῦ *φοβοῦμαι*. *ἔασον* προστ. ἀορ. α' τοῦ *ἔαω*—*ῶ*=ἀφίνω. *χαίρειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *χαίρω*, *ἔχαιρον*, *χαίρησω*, *ἐχάρην*, *γέγηθα*. *πουν* βεβαιωτικὸν ἐπίρρ. *δέη* ὑποτακτ. ἐν. τοῦ *δεῖ*. *μείζω* καὶ *μείζονα* ἐπίθ. συγκρ. βαθ. αἰτιατ. πτ. (*μέγας*—*μείζων*—*λείπτος*). ἀλλὰ μετὰ προστακτικὴν εἶναι παρακλεισματικὸς=ἐμπρὸς λοιπῶν. *καὶ γὰρ*=καθ' ὅσον μάλιστα (ὁ καὶ ἀνήκει εἰς ὄλην τὴν πρότ.). *σῶσαι*—*ἐξαγαγεῖν* ἀπαρ. ἀορ. τῶν *σῶζω* καὶ *ἐξάγω*. *ἂν δεοί* δυνητικὴ εὐκτικὴ τοῦ *δεῖ*. *οἶει* ἐν. (β' προσ.) τοῦ *οἶμαι* καὶ *οἶμαι*. *οὔτοι* ἢ *δεικ*. ἀντων. *οὗτος* προσδιορίζουσα προγενεστέραν λέξιν ἐρμηνεύεται διὰ δεκτικῶν ἐπίρρ. (ἰδοῦ, νά). *κεκόμικε* παρακ. τοῦ *κομίζω*. *ἀποκάμης* ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ *ἀποκάμνω* (=διστάζω), *ἔκαμνον*, *καμοῦμαι*, *ἔκαμον*, *κέκμηκα*, *ἐκεκμήκειν*. *ἂν ἔχοις* δυνητικὴ εὐκτικὴ. *χρῶσ' εὐκτ.* ἐν. τοῦ *χρησμαι*—*χρῶμαι* (μέσον ἀποθ.). *ὅποι* ἀναφ. τοπ. ἐπίρρ. *ἀφίκη* ὑποτ. (β' πρόσ.) ἀορ. β' τοῦ *ἀφικνοῦμαι*. *ἵεναι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ἔρχομαι*. *παρέξονται* μέσ. μέλλ. τοῦ μέσ. δυναμικοῦ ῥ. *παρέχομαι*, *παρεῖχόμεν*, *παρέξομαι*, *παρεσχόμεν*, *παρεσχημαι*.

Συντακτικά.—*ταῦτα* ὑποκ. τοῦ *ἐχέτω*. *τάδε*—*μοι* ἀντικ. τοῦ *εἰπέ*. *ἀρά γε μὴ*... εὐθεῖα ἐρωτημ. πρότ. *ἐμοῦ*—*ἐπιτηδεῖων* ἀντικ. *μὴ παρέχουσι* καὶ *ἀναγκασθῶμεν* ἐνδοιαστικά πρότ. ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ *προμηθεῖ* (φόβου σημαντ.). *ἐάν ἐξέλθῃς* (ὑπόθ.)+*παρέχουσιν*—*ἀναγκασθῶμεν* (ἀπόδ.)=ὑπόθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *ἡμῖν πράγματα* ἀντικ. ὡς *ἐκκλέψαι* αἰτιολ. μετ. μετὰ τοῦ ὡς λόγῳ ὑποκειμενικῆς αἰτιολογίας. *ἀποβαλεῖν*—*παθεῖν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ *ἀναγκασθῶμεν*. *τι* σύστοιχον ἀντικεῖν. *πρὸς τοῦτους* ἐμπρόθ. διορ. προσθήκης. *εἰ φοβεῖ* (ὑπόθ.)+*ἔασον*(ἀπόδ.)=ὑπόθ. λόγος α' εἰδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *δίκαιοί ἐσμεν* προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπου (ὡς ἔχοντες δικαίωμα, ἵνα ἐξαρθῇ ἡ ἔννοια τῶν ἐνεργούντων προσώπων)=*δίκαιόν ἐστι κινδυνεύειν*. *σῶσαντες* χρον. μετ. *τὸν κίνδυνον* σύστοιχον ἀντικ. *τούτου* β' ὀρος συγκρίσεως. *ἐάν δέη* (ὑπόθ.)+*δίκαιοί ἐσμεν* (ἀπόδ.)=ὑπόθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *ἐμοί* ἀντικ. *ταῦτα*—*ἄλλα* σύστοιχα ἀντικ. τοῦ *προμηθεῖν*. *δ θέλουσι* ἀναφ. πρότ. *λαβόντες* χρον. μετ. *σῶσαι*—*ἐξαγαγεῖν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *θέλουσι* ἐξαρτώμενα. *τούτους τοὺς συνοφάντας* πρόληψις τοῦ ὑποκειμένου: *ὡς εὐτελεῖς εἰσὶν οἱ συνοφάνται*. ὡς *εὐτελεῖς* (εἰσὶ) πλῆγία ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ *ὄρεῖ*

ἐξαρτωμένη. καὶ (ὡς) οὐδὲν ἂν δέοι εἶδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ δέοι λαμβάνεται ἢ ἀφρημένη του ἔννοια (ἐνδειά (ἐστὶ). ἀργυρίου ἀντικ. ἐπ' αὐτοῦς ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. σοὶ δοτ. κτητική. χρήματα ὑποκ. ἰκανά κατηγ. ἐνν. ἢ μετ. (ὄντα). ὡς ἐγὼ οἶμαι ἀναφ. πρότ. καὶ εἰ... οὐκ οἶει ἐνδοτ. πρότ. ἐτέθη τὸ οὐ ἀντί τοῦ μή, διότι τὸ οὐ μετὰ τοῦ οἶει ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν=ἀρνεῖσαι. κηδόμενος αἰτιολ. μετ. τι σύστοιχον ἀντικ. ἐμοῦ ἀντικ. δεῖν ἀντικ. (εἶδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ οἶει ἐξαρτῶμεν. ἀναλίσκειν ὑποκ. τοῦ δεῖν. ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. Σιμμίαις ἐπεξήγησις. ὥστε... παρατακτικὴ σύνδεσις περιόδου (=ἐπομένως). φοβούμενος αἰτιολ. μετ. ὃ ἔλεγες... ἀναφ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ γενέσθω. δυσχερῆς κατηγ. σοὶ δοτ. ἀντιχαριστικὴ.

εἰ ἐξέλθοις (ἐξελθῶν) ὑπόθ. + οὐκ ἂν ἔχοις (ἀπόθ.)=ὑποθ. λόγος γ' εἶδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐπεξήγησις τοῦ ὃ ἔλεγες. ὅτι χρῶο πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ οὐκ ἂν ἔχοις. ὅτι σύστοιχον ἀντικ. (ἦντινα χρήσιν). σαυτῷ ἀντικ. ὅποι ἂν ἀφίκη ἀναφορικοῦποθετικὴ πρότ. εἰάν βούλη (ὑπόθ.) + εἰσίν (ἀπόθ.) ὑποθετικὸς λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενος. ἐμοὶ δοτ. κτητική. οἶ... παρέχονται ἀναφ. πρότ. ὥστε... λυπεῖν συμπερασματικὴ ἀπαρεμφατικὴ πρότ. μηδένα ὑποκ. τοῦ λυπεῖν. σὲ ἀντικ. τῶν κατὰ Θεττλίαν γεν. διαιρετικὴ ἐνν. (οἰκούντων).

Σχήματα λόγου.— Ταῦτα ἔχέτω (ἀττικὴ σύνταξις). οἱ συκοφάνται (μεταφορά). ἄλλο τι (εὐφημισμός). δίκαιοι ἔσμεν... σώσαντες (ἔλξις) ἀντί δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς σώσαντας. μὴ ποίει (ἀποτροπή). τ' ἀργύριον (οχημα κατ' ἐξοχήν). τινές (εὐφημισμός). σώσαι—ἐξαγαγεῖν (πρωθυστερον). τούτους (περιφρόνησις). ὑπάρχει χρήματα (ἀττικὴ σύνταξις). ἄλλοσε. ὅποι (ἔλξις) ἀντί ἄλλοθι ἢ ἀλλαχοῦ, ὅποι.

Πραγματικά.—οὕτως ὅπως δηλ. νομίζεις. συκοφάνται (σῦκον—φάινω) οὕτως ἐκαλοῦντο ἀρχῆθεν οἱ καταγγέλλοντες καὶ ἀποκαλύπτοντες εἰς τὸ δικαστήριον τοὺς συλλέκτας καὶ ἐξαγωγεῖς ἐκ τῆς Ἀττικῆς σύκων εἰλημμένων ἐκ τῶν ἱερῶν συκῶν· μεταφορικῶς δὲ ἐλέγοντο οἱ ἐκβιάζοντες καὶ ἀπειλοῦντες παραπομπῆν εἰς δίκην εὐπόρους πολῖτας ἐπὶ ἐξαγωγῇ τοιούτων σύκων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ εὐποροὶ πολῖται ἐξηγόραζον διὰ χρημάτων τὰς ἀπειλὰς τῶν συκοφαντῶν, οἱ τελευταῖοι ἐπληθύνθησαν τόσον, ὥστε... νὰ μὴ ἐπαρκοῦν τὰ παραγόμενα σῦκα. ἄλλο τι δηλ. φυλάκισιν, ἐξορίαν, φυγὴν. θάνατον. ἔασον χεῖρῖν δηλ. τὸν φόβον. ταῦτα δηλ. τὰ χρήματα. καὶ ἄλλα ἠθικὰ κωλύματα μνημονεύομενα εἰς τὴν μνημειώδη ἀπολογία του, λ.χ. ὅτι οἱ ξένοι θὰ τὸν ἐξεδίωκον ἐκ τῶν πόλεων ὡς διαφθορέα, ἐφ' ὅσον καὶ οἱ συμπολίται του δὲν τὸν ἠνεῖχοντο. τινες μετριοπαθῆς ἔκφρασις, διότι ὀνομαστικὴ καταγγελία συνεπήγετο τιμωρίαν ἐκ τοῦ νόμου καὶ στίγμα ἀδικίας. τούτους περιφρονητικῶς ὀνομάζει τοὺς συκοφάντας. εὐτελεῖς δι' ἐλαχίστων χρημάτων ἐξαγοραζόμενοι. ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πρὸς ὑποβοήθησιν ἀποδράσεως. Σιμμίαις—Κέβης Θηβαῖοι φίλοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Σωκρ., φιλόμουσοι καὶ εὐποροὶ. ἀποκάμης ὁ Κρίτων μὲ τὸν ὑπερβάλλοντα ζῆλον πρὸς σωτηρίαν λημονεῖ τὴν ἀρετὴν τοῦ Σωκρ. καὶ ἐνθυμείται μόνον τὰ ὕλικα καὶ σωματικά κωλύματα. ὃ ἔλεγες κίνδυνοι περιπλάσειας ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπελάσεως ὑπὸ τῶν κατοίκων, οἱ ὅποιοι θὰ ἐπίστευον, ὅτι κινδυνεύουν νὰ διαστραφοῦν τὰ φρονήματα τῶν τέκνων των. ὅ,τι χρῶο σαυτῷ ἀρχαία φράσις ἀμηχανίας δηλωτικῆ. ξένοι φίλοι ἀλλοδαποὶ· οἱ μεταβαίνοντες καὶ παρεπιδημοῦντες εἰς τινὰ πόλιν ἢ χώραν. ἐλλείψει ξενοδοχείων ἐφιλοξενοῦντο εἰς φιλικὰς οἰκίας· ἐπειδὴ ἡ ξενία παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἦτο ἱερὰ ὑποχρέωσις, οἱ ξένοι ἐθεωροῦντο ἱερὰ πρόσωπα, προστατευόμενα ὑπὸ τοῦ ξενίου Διός, ὑπεβηθοῦντο δὲ εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων των καὶ

προεφυλάσσοντο ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς, ἀδικίας καὶ ὕβρεως· ξενίζοντες καὶ ξενιζόμενοι ἀντήλλασσον δῶρα (ὄπλα, ποτήρια), τὰ ὁποῖα ἐκαλοῦντο (ξενιήα) καὶ διεφυλάσσοντο ὡς κειμήλια ὑπὸ τῶν ἀπογόνων.

Χαρακτηρισμοί.— Τὸν Κρίτωνα χαρακτηρίζει ζῆλος εὐγενῆς, ἀφθαστος γενναιότης καρδίας πρὸ τῶν κινδύνων, ἀφιλοχρηματία, γενναιοφροσύνη καὶ ἀφοσίωσις.

Νόημα.— Ἐπειδὴ ἐνδεχομένως ὁ Σωκράτης φοβεῖται, ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη χρηματικὴ δαπάνη διὰ τὴν ἀπόδρασιν καὶ ὅτι αἱ μετὰ ταύτην συνέπειαι θὰ εἶναι ὀδυνηραὶ καὶ διὰ τοὺς φίλους του, ἀλλὰ καὶ δι' ἑαυτὸν. ζῶντα ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἔξω τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Κρίτων αἶρει ὅλους αὐτοὺς τοὺς φόβους λέγων ὅτι 1) ἡ δαπάνη εἶναι ἐλαχίστη, 2) δι' ὀλίγων χρημάτων εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαγορασθῆ ἡ σιωπὴ τῶν συκοφαντῶν, 3) ἂν ὑποτεθῆ, ὅτι θὰ ἀπαιτηθῆ μεγαλύτερον χρηματικὸν ποσόν, προθυμοποιοῦνται ἐκτός αὐτοῦ καὶ οἱ Θηβαῖοι Σιμμίας καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ φίλοι του, οἱ ὁποῖοι ὀπωσδήποτε εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ἐπιτύχουν τὴν σωτηρίαν του. ἔστω καὶ ἂν ὑποστοῦν τὰς μεγαλυτέρας ἠθικὰς καὶ ὕλικὰς ζημίας· καὶ τέλος ὑποδεικνύει εἰς τὸν Σωκράτην ὅτι εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς Ἑλλάδος ἤθελε μεταβῆ, θὰ περιβληθῆ μὲ ἰδιαιτέραν ἀγάπην, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου εὐρίσκονται πολλοὶ φίλοι του, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν ἐκτιμοῦν καὶ θὰ τοῦ παράσχουν πᾶσαν ἀσφάλειαν, ὥστε παρ' οὐδενὸς εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐνοχληθῆ.

Περιλήψεις.—α) Ὁ Κρίτων ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ἀπόδρασις συνεπάγεται ἐλαχίστην δαπάνην χρημάτων, εἰς τὴν ὁποῖαν προθυμοποιοῦνται πολλοὶ φίλοι νὰ ὑποβληθοῦν καὶ β) ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν θὰ εἶναι ἀσφαλῆς καὶ εὐχάριστος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

ΚΡ. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες,
οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα
δοκεῖς μοι ἐπιχειρεῖν,
προδοῦναι σαυτὸν

ἐξὸν σωθῆναι·
καὶ σπεύδεις γενέσθαι
περὶ σαυτὸν τοιαῦτα,

ἄπερ καὶ οἱ ἐχθροὶ σου
ἂν σπεύσαιεν τε
καὶ ἔσπευσαν βουλόμενοι
διαφθεῖραι σε.
πρὸς δὲ τούτους
καὶ υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ
ἔμοιγε δοκεῖς
προδιδόναι
οὓς ἐξὸν σοι·
καὶ ἐκθρέψαι
καὶ ἐκπαιδεῦσαι

Προσέτι δέ, Σωκράτη,
οὔτε καὶ ἠθικὸν πρᾶγμα
μοῦ φαίνεται ὅτι ἐπιχειρεῖς,
δηλαδὴ νὰ ἀφήσης τὸν ἑαυτὸν σου
[νὰ χαθῆ,

ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ σωθῆς·
καὶ μάλιστα ἐπιζητεῖς νὰ γίνουν
εἰς τὸν ἑαυτὸν σου τοιαῦτα (πρά-
[γματα),

τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς μόνον οἱ ἐχθροὶ σου
ἤθελον ἐπιζητήσῃ
καὶ ἐπεζήτησαν, ἐπειδὴ θέλουν
νὰ σὲ ἐξοντώσουν.
Ἐκτός δὲ τούτων
καὶ τοὺς ἰδικούς σου υἱούς
εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται
ὅτι παραδίδεις εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ,
τοὺς ὁποίους, ἐνῶ εἶναι δυνατόν εἰς σέ
καὶ νὰ ἀναθρέψῃς μέχρι τέλους
καὶ νὰ τοὺς μορφώσῃς τελείως,

οίγῃται καταλιπών,
καὶ τὸ σὸν μέρος,
ὅ,τι ἂν τύχῃσι (πράξαντες),
τοῦτο πράξουσι·
τεύξονται δέ
ὡς τὸ εἰκός (ἔστι),
τοιούτων, οἷάπερ
εἴωθε γίγνεσθαι
ἐν ταῖς ὀρφανίαις
περὶ τοὺς ὀρφανούς.
ἢ γάρ οὐ χρῆ
ποιεῖσθαι παῖδας
ἢ (χρῆ) ξυνηδικταλαιπωρεῖν

καὶ τρέφοντα
καὶ παιδεύοντα·
σὺ δὲ μοι δοκεῖς
αἰρεῖσθαι τὰ βραθυμότατα·
χρῆ δὲ
αἰρεῖσθαι (τινα) ταῦτα,
ἄπερ ἂν ἔλοιτο
ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρείος
φάσκοντά γε δὴ
ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς
διὰ παντός τοῦ βίου·
ὡς ἐγωγε αἰσχύνομαι
καὶ ὑπὲρ σοῦ
καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
τῶν σῶν ἐπιτηδείων,
μὴ δόξῃ πεπραῆχθαι
ἅπαν τὸ πρᾶγμα
τὸ περὶ σέ
ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ,

καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης,
εἰς τὸ δικαστήριον
ὡς εἰσῆλθεν
ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν,
καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης,
ὡς ἐγένετο,
καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί,
ὡσπερ κατάγελως τῆς πράξεως,

δοκεῖν
ἡμᾶς διαπεφευγέναι

θὰ παρατήσης καὶ θὰ φύγῃς γρήγορα
καὶ, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ,
ὅπως ἢ τύχῃ ἐπιφυλάσσει (νὰ γίνου),
τέτοια θὰ γίνου·
διότι θὰ πάθου,
ὅπως (εἶναι) φυσικόν,
τοιαῦτα, ὅποια ἀκριβῶς
συνήθως συμβαίνουν
κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὀρφανίας
εἰς τοὺς ὀρφανούς.
Διότι ἢ δὲν πρέπει
νὰ κάμῃ (κανεῖς) παιδιὰ
ἢ (πρέπει) μαζί με αὐτὰ μέχρι
τέλους νὰ ταλαιπωρῆται,
προσπαθῶν καὶ νὰ (τὰ) ἀνατρέφῃ
καὶ νὰ (τὰ) μορφώῃ·
σὺ ὅμως μοῦ φαίνεται,
ὅτι προτιμᾷς τὰ ἀναπαυτικώτατα·
ἔχει ὅμως ἡθικὴν ὑποχρέωσιν
νὰ προτιμᾷ (κανεῖς) αὐτά,
τὰ ὅποια ἤθελε προτιμήσει
ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ ἀνδρείος,
ὅταν μάλιστα ἰσχυρίζεται
ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀρετὴν
καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν·
διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον ἐντρέπομαι
καὶ διὰ λογαριασμὸν σου
καὶ διὰ λογαριασμὸν ἡμῶν
τῶν φίλων σου,
μήπως φανῇ ὅτι ἔχειπραχθῆ
ὅλη ἢ ὑπόθεσις,
ἢ ὅποια ἀφορᾷ εἰς σέ
ἀπὸ κάποιαν ἰδικὴν μας ἔλλειψιν
ἀνδρισμοῦ,
δηλαδὴ καὶ ἡ εἰσαγωγή τῆς δίκης
εἰς τὸ δικαστήριον
ὅτι εἰσῆχθη,
ἐνῶ ἦτο δυνατόν νὰ μὴ εἰσαχθῆ,
καὶ αὐτὴ ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης,
ὅπως ἐγινε,
καὶ τὸ τελευταῖον πλέον τοῦτο δά,
τὸ κορυφωμα τρόποθ τινά τῆς γε-
λοιοποιήσεως τοῦ ὄλου δράματος,
νὰ νομίζου δηλαδὴ
ὅτι μᾶς ἔχει διαφύγει (ἢ σωτηρία σου)

κακία τινί
 και ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ,
 οἴτινες σε οὐχὶ ἐσώσαμεν
 οὐδὲ σὺ σαυτόν,
 οἶόν τε ὄν και δυνατόν,
 εἴ τι και σμικρόν ἡμῶν ὄφελος ἦν.
 ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες,
 ὄρα μὴ
 ἅμα τῷ κακῷ
 και αἰσχρὰ ἦ
 σοί τε και ἡμῖν.
 ἀλλὰ βουλευέου,
 μᾶλλον δὲ
 οὐδὲ βουλευέσασθαι
 ἔτι ὦρα (ἔστιν),
 ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι.
 μία δὲ βουλή (ἔστω)
 τῆς γάρ ἐπιούσης νυκτός
 πάντα ταῦτα δεῖ πεπραχθῆναι·
 εἰ δὲ τι περιμενοῦμεν,
 ἀδύνατον (ἔσται)
 και οὐκέτι οἶόν τε (ἔσται).
 ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες,
 πείθου μοι
 και μηδαμῶς ποίει
 ἄλλως.

ἀπὸ κάποιαν ἀμέλειαν
 και ἔλλειψιν ἀνδρισμοῦ ἰδικὴν μας,
 διότι ἡμεῖς δὲν σὲ ἐσώσαμεν
 οὔτε σὺ τὸν ἑαυτόν σου,
 μολονότι ἦτο δυνατόν και κατορθω-
 ἂν ἤξιζαμεν κάτι. [τόν,
 Αὐτὰ λοιπόν, Σώκράτη,
 πρόσεχε, μήπως
 ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι κακὰ
 προσάπτουν και ἠθικὸν ὄνειδος
 και εἰς σὲ και εἰς ἡμᾶς.
 Σκέψου λοιπόν,
 ἴνα εἶπω δὲ καλύτερον,
 οὔτε και νὰ σκεφθῆς
 πλέον (εἶναι) ὦρα,
 ἀλλὰ νὰ ἐχῆς (ἤδη) σκεφθῆ.
 Μία δὲ σκέψις (ἄς εἶναι)
 διότι τὴν ἐρχομένην νύκτα
 ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἔχουν πραχθῆ.
 Ἐὰν δὲ κάπως ἀργοπορήσωμεν,
 (θὰ εἶναι) ἀδύνατον
 και δὲν (θὰ εἶναι) πλέον κατορθωτόν.
 Λοιπόν μὲ κάθε τρόπον, Σωκράτη,
 νὰ πεισθῆς εἰς ἐμὲ
 και νὰ μὴ προσπαθήσης νὰ ἐνεργῆς
 κατ' ἄλλον τρόπον.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.—*σαυτὸν* αὐτοπαθῆς ἄντων. β προσ. (σαυτόν). *προδοῦναι* ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ *προδίδωμι*=ἀφήνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ χαθῆ. *ἐξὸν μετ.* πῶσ. αἰτιατ. τοῦ ἄπροσ. *ἔξεσι* (=εἶναι δυνατὸν), *ἐξῆν, ἐξέσται.* *σωθῆναι* ἄπαρ. παθ. ἄορ. α' τοῦ *σῴζομαι.* *σπεύσαιεν* εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ *σπεύδω.* *διαφθεῖραι* ἄπαρ. ἄορ. α' τοῦ *διαφθείρω.* *υἱεῖς* ἑτερόκλιτον οὐσ. (ὁ *υἱεὺς*—τοῦ *υἱέος*—οἱ *υἱεῖς* κατὰ τὴν γ' κλίσι). *ἔμοιγε* δοτ. προσ. ἄντων. α' προσ. μετὰ τοῦ μορίου *γε.* *ἐκτρέφω* ἄπαρ. ἄορ. α' τοῦ *ἐκτρέφω, ἔτρεφον, θρέψω, ἐθρεψα, τέτροφα, ἐτετρόφειν.* *οἰχῆσαι* μέλλ. τοῦ ἀποθ. *οἰχομαι* (=ἔχω ἀναχωρήσει), *ῶχόμεν, οἰχόσομαι.* *καταλείπων μετ.* ἄορ. β' τοῦ *καταλείπω.* *τύχασι* ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ *τυγχάνω, ἐτύγγανον, τεύξομαι, ἐτυχον, τετύχηκα, ἐτετυχήκειν.* *πράξομαι* ἔχει ἀμετάβατον σημασίαν. *τεύξονται* μέλλ. τοῦ *τυγχάνω.* δὲ (αἰτιολογεῖ τὰ προηγούμενα)=γὰρ=διότι. *τὸ εἰκόσ οὐδ.* μετ. τοῦ *ἔοικα.* *εἶωθε* παρακ. μὲ σημ. ἔνεστ., ὑπερσ. *εἰώθειν.* *ἕν* (=μαζι)+*διὰ* (=μέχρι τέλους). *ταλαιπωρῶ* (=ταλαιπωροῦμαι). *αἰρεῖσθαι* ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ *αἰρούμαι, ἠρούμην, αἰρήσομαι, αἰρεθήσομαι, εἰλόμην, ἠρέθην, ἠρημαι, ἠρήμην.* *χεῖν* ἔνεστ. ἀπρόσ., παρατ. *χεῖν* και *ἐχεῖν.* *ἑάθυμα*=ἄκοπα, ἄνευ ταλαιπωριῶν. *ἔλοιτο* εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ *αἰρούμαι*=προτιμῶ. *φάσκοντα μετ.* ἔνεστ. τοῦ *φημί, ἔφην, φήσω, ἐφησα.* ὡς αἰτιολ. σύνδ. *δόξῃ* ὑποτ. ἄορ. α' τοῦ *δοκῶ.* *τουτί* (τουτό+ι) δεικτ. ἄντων. μὲ τὸ δεικτικὸν (ι). *κατάγειως, ὠτος* οὐσ. γ' κλ. *διαπεφευγέαι* ἄπαρ. παρακ τοῦ *διαφεύγω.* *τὸ ὄφελος* οὐσ. γ' ἔλλειπτικὸν σύνηβες μόνον κατ' ὄνομα και αἰτιατ. ἢ ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ *εἰμί.* *βουλευέου* προστ. ἔνεστ. τοῦ *βου-*

λεύομαι=σκέπτομαι. *βουλευσασθαι* άπαρ. άορ. α' τοῦ *βουλευομαι*. *βεβουλεύσθαι* άπαρ. παρακ. τοῦ *βουλευομαι*. *πεπεράχθαι* άπαρ. παρακ. τοῦ *πράττομαι* (οὐδετέρας διαθέσεως). *περιμενοῦμεν* μέλλ. όριστ. τοῦ *περιμένω*.

Συντακτικά.— *μοι* δοτ. προσωπ. *επιχειρεῖν* άντικ. (είδ. άπαρ.). *πρᾶγμα* σύστοιχον άντικ. (*επιχειρήμα*). *δίκαιον* έπιθ. διορ. *σαυτὸν προδοῦναι* έπεξήγησις εἰς τὸ *πρᾶγμα*. *εξόν* αίτιατ. άπόλυτος ένδοτική, τιθεμένη άντί γεν. άπολύτου έπί τῶν άπρσ. ρήμ. *σωθῆναι* ύποκ. τοῦ άπρσ. *εξόν*. *τοιᾶυτα* ύποκ. τοῦ *γενέσθαι*. *άπερ...* άναφ. πρότ. *άν σπεύσαιεν* δυνητική εύκτ. *βουλόμενοι* αίτιολ. μετ. *εμοιγε* δοτ. προσωπ. *προδιδόναι* άντικ. (είδ. άπαρ.). *τοὺς σαυτοῦ* έπιθ. διορ. *οὐς σοι...* άναφ. πρότ. *σοι* δοτ. προσωπ. *εξόν* αίτ. άπόλυτος ένδοτική. *εκθρέψαι*—*εκπαιδεῦσαι* ύποκ. τοῦ *εξόν* (τελ. άπαρ.). *καταλιπὼν* κατηγ. μετ. *τὸ σὸν μέρος* αίτιατ. τοῦ κατά τι ἡ τῆς άναφορᾶς. *δ,τι άν τύχωσι* άναφ. ύποθ. πρότ. (*πράξαντες* κατηγ. μετ. έννοουμένη). *δ,τι* σύστοιχον άντικ. *δὲ* αίτιολογ. σημ. *ὡς τὸ εἰκός (εἶσι)* άναφ. πρότ. *τοιούτων* άντικ. τοῦ *τεύξονται*. *οἴάπερ...* άναφ. πρότ. *οἴάπερ* ύποκ. *γίγνεσθαι* άντικ. (τελ. άπαρ.). *περὶ τοὺς ὀρφανούς* έμπρόθ. διορ. άναφορᾶς. *ποιεῖσθαι*—*ξυνδιαταλαιπωρεῖν* ύποκ. τοῦ άπρσ. *χερῆ* (ἠθικῆς άνάγκης). (*τινά*) ύποκ. τῶν άπαρ. *τρέφοντα*—*παιδεύοντα* τροπικαί μετ. *μοι* δοτ. προσωπ. *αἰρεῖσθαι* άντικ. (είδ. άπαρ.). *άπερ άν...* άναφ. πρότ. *αἰρεῖσθαι* ύποκ. τοῦ *χερῆ* (ὡς ύποκ. τοῦ άπαρ. τὸ άόριστον *τινά*). *φάσκοντα* ύποθετ. μετ. *επιμελεῖσθαι* άντικ. (είδ. άπαρ.). *τῆς ἀρετῆς* άντικ. *διὰ παντός τοῦ βίου* έμπρόθ. διορ. χρονικῆς διαρκείας. *τῶν σῶν ἐπιτηδείων* παράθεσις εἰς τὸ *ἡμῶν*. *μὴ δόξη* ένδοιαστική πρότ. *έξαρτωμένη* έκ τοῦ *αἰσχύνομαι* ὡς φόβου σημ. *τὸ πρᾶγμα* ύποκ. *άπαν* κατηγ. διορ. *τὸ περὶ σὲ* έπιθ. διορ. *ἀνδρεία* δοτ. αίτιας. *πεπεράχθαι* άντικ. (είδ. άπαρ.). *καὶ ἡ εἴσοδος...* *καὶ αὐτὸς ὁ ἀγών...* *καὶ τὸ τελευταῖον* έπεξήγησις εἰς τὸ *άπαν τὸ πρᾶγμα*, *τῆς δίκης* γεν. ύποκειμ. *ὡς εἰσῆλθεν* είδ. πρότ. *εξόν* αίτιατ. άπόλυτος ένδοτική. *μὴ εἰσελθεῖν* ύποκ. τοῦ *εξόν*. *ὡς ἐγένετο* άναφ. πρότ. *ὡσπερ* κατάγεως παράθεσις εἰς τὸ *τουτί*. *τῆς πράξεως* γεν. ύποκ. *δοκεῖν* έπεξήγησις τοῦ *τουτί*. *διαπεφυγέαι* άντικ. (είδ. άπαρ.). (*τῆν σωτηρίαν*) ένν. ὡς ύποκ. *ἡμᾶς* άντικ. *κακία*—*ἀνδρεία* δοτ. αίτιας. *οὔτινες...* άναφ. αίτιολ. πρότ. *ὃν* αίτιατ. άπόλυτος ένδοτική. *οἶον*—*δυνατὸν* κατηγ. *εἴ,τι καί...* ἡν ένδοτική πρότ. *ἡμῶν* γεν. ύποκειμ. *μὴ ἢ* ένδοιαστική πρότ. έκ τοῦ *ὄρα* έξαρτωμένη. *ταῦτα* ύποκ. *αἰσχρὰ* κατηγ. *ἅμα τῷ κακῷ*—*πρὸς τῷ εἶναι κακὰ* έμπρόθ. διορ. προσθήκης. *σοὶ*—*ἡμῖν* δοτ. ἠθικαί. *βουλευέσθαι* καὶ *βεβουλευσάσθαι* ύποκ. τῆς άπρσ. φράσεως *ὦρα (εἶσι)*. (*ἔστω*) ρ. έννοοῦμ. *βουλή* ύποκ. *μία* έπιθ. διορ. *τῆς νυκτός* γεν. χρόνου. *επιούσης* έπιθ. διορ. *πεπεράχθαι* ύποκ. τοῦ *δεῖ*. *ταῦτα* ύποκ. τοῦ *πεπεράχθαι*. *εἰ περιμενοῦμεν* (ύπόθ.)+*ἀδύνατον* καὶ *οὐκέτι οἶόν τ' (εἶσαι)* (άπόδ.) ύποθ. λόγος α' είδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *τι* αίτιατ. τοῦ κατά τι. *τρόπῳ* δοτ. τρόπου. *μοι* άντικ.

Σχήματα λόγου.— *προδοῦναι*—*σωθῆναι* (άντιθεσις) πρὸς έμφασιν. *σπεύδει*—*σπεύσαιεν*—*εἶπενσαν* (έπαναφορά) καὶ *εκθρέψαι καὶ εκπαιδεῦσαι* (πολυσύνδετον). *οἴά περ εἶωθε* (άττική σύνταξις). *ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς* (πλεονασμός) πρὸς μείζονα έμφασιν τῆς συμπαιθείας τοῦ Κρίτωνος. *καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα* (πολυσύνδετον). *φάσκοντα* (είρωνεα). *καὶ ἔπερ σοῦ καὶ ὑτέρ ἡμῶν* (πολυσύνδετον). *ἀνδρεία*—*ἀνδρεία* (έπανάληψις) δηλοῦσα έντονον πάθος. *καὶ ἡ εἴσοδος καὶ αὐτὸς ὁ ἀγών καὶ τὸ τελευταῖον* (πολυσύνδετον). *σε εἰσώσαμεν σὺ σαυτὸν* (παρήγησις τοῦ *σ*. πρὸς αἰσθητοποίησην τῆς σωτηρίας). *οἶόν τε ὃν καὶ δυνατὸν* (συνωνυμία) πρὸς ζῳηροτέραν παράστασιν τῆς έννοίας. *μὴ ἢ ταῦτα* (άττική σύνταξις). *ἅμα τῷ κακῷ* (βραχυλογία) άντί *πρὸς τῷ εἶναι κακά*. *μᾶλλον δὲ* (έπανόρθωσις) τοῦ χρόνου. *βουλευοῦ*—*βουλευσασθαι*—

βεβουλευῆσθαι (ἐπαναφορά) δηλοῦσα ἐπείγουσαν ἀνάγκην. *ἀδύνατον καὶ εὐκείνι οἶόν τε* (σχήμα ἐκ παραλλήλου). *μηδαμῶς ποιεῖ* (ἀποτροπή).

Γνωμικόν.—3. *ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα.*

Πραγματικά.—*νίεις* ὁ Σωκρ. εἶχε 3 υἱοὺς τὸν Σωφρονίσκον, Μενέξενον καὶ Λαμπροκλέα, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς ἦτο μεῖράκιον, οἱ δὲ ἄλλοι δύο, παῖδες, ὡς μνημονεύεται ἐν Ἀπολογία (κεφ. 23). *πράξουσι* τὰ τέκνα τοῦ Σωκρ. διὰ τοῦ θανάτου τοῦ θά καταστοῦν ἔρμια τῆς τύχης των. *ἐν ταῖς ὄρφαναῖς* τὰ ὄρφανὰ θά στερηθοῦν τῆς κηδεμονίας, θά λησμονηθοῦν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, θά ὑποφέρουν οἰκονομικῶς δεδομένου, ὅτι ἡ περιουσία τοῦ Σωκρ., ὑπολογιζομένης καὶ τῆς οἰκίας, ἀνήρχετο μόνον εἰς τὸ ποσὸν τῶν 500 ἀττικῶν δραχμῶν καὶ ἡ τυχὸν ἐπιτροπεία αὐτῶν θά ὀδηγήσῃ εἰς παραμέλησιν τῆς παιδείας των καὶ ἐνδεχομένως εἰς καταχρήσεις τῆς κληροδοτουμένης περιουσίας. *τὰ ὄρφνυμότατα* δηλ. τὸν θάνατον. *μὴ δόξῃ* ὁ Κρίτων εἶναι βαθεῶς ἐπηρεασμένος ὑπὸ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν. *μὴ εἰσελθεῖν τὴν δίκην* ἡ δίκη ἠδύνατο νὰ ἀποφευγῆται δεχομένου τοῦ Σωκρ. συμβιβασμὸν ἢ προτιμῶντος ἐκουσίαν φυγὴν. *ὁ ἀγὼν τῆς δίκης* ὁ Κρίτων ὑπαινίσσεται τὴν τηρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σωκρ. ἀγέρωχον στάσιν κατὰ τὴν ἀπολογία, ἐνῶ διὰ τῆς μετριοπαθείας, δακρύων καὶ ἰκεσιῶν θά ἦτο διαφορετικὴ ἢ ἐτυμηγορία τῆς τραγωδίας, ὁ *ἀγὼν* τῆς δίκης μὲ τὴν *ἐπίτασιν* κοί τὸ τελευταῖον, δηλ. ὁ ἐπικείμενος θάνατος, μὲ τὴν *καταστροφὴν*. *διαπιφευγῆναι* ἡ διαφυγὴ τῆς εὐκαιρίας ἀποτελεῖ παράπικον τοῦ Κρίτωνος. *καὶ αἰσχρὰ* ἡ πλοκή τοῦ δράματος περιποιεῖ ἠθικὸν ὄνειδος διὰ πάντας τοὺς πρωταγωνιστοῦντας. *μία βουλὴ* νὰ κάμῃ ὅ,τι λέγει ὁ Κρίτων. *πάντα ταῦτα* ἢ ἐκ τοῦ δεσποτηρίου ἀπόδρασις.

Συναισθήματα.— Ὁ Κρίτων πλήττει διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων του τὰς τρεῖς εὐγενεστέρας καὶ λεπτοτέρας χορδὰς τοῦ Σωκρ. 1) *φιλοστοργίας* 2) *φιλίας* καὶ 3) *φιλοτιμίας*. Ὁ Πλάτων διὰ τοῦ στόματος τοῦ Κρίτωνος ἐνεργεῖ ὡς δεινὸς ψυχολόγος, ὅπως συνταράξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Σωκρ. ὡς *γονέως* διὰ τὸ ἐνδεχόμενον κατάντημα τῶν τέκνων του καὶ ὡς *φίλου* διὰ τὴν ἐνδεχομένην καταισχύνῃ τῶν φίλων καὶ μαθητῶν του.

Νόημα.—Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ Κρίτων μὲ περισσοτέραν θέρμην καὶ ὀρμητικότητα προσπαθεῖ νὰ συγκινήσῃ τὸν διδάσκαλόν του λέγων ὅτι διαπράττει τριπλὴν ἀδικίαν, ἐφ' ὅσον ἐμμένει εἰς τὰς ἀπόψεις του.

Πρῶτον εἶναι ἀδικία κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του, διότι, ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ ἀπὸ ἀδικον θάνατον, ἀποφεύγει τὴν σωτηρίαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μόνον οἱ ἐχθροὶ του ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιδιώξουν. Δεύτερον εἶναι ἀδικία νὰ ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν τύχην ὄρφανὰ τὰ παιδιὰ του, διότι οἱ ἄνδρες πρέπει ἢ νὰ μὴ σχηματίζουν οἰκογένειαν ἢ, ἐφ' ὅσον δημιουργοῦν ταύτην καὶ ἀποκτοῦν παιδιὰ, πρέπει διαρκῶς νὰ μεριμνοῦν διὰ τὴν ἀνατροφήν καὶ τὴν μόρφωσίν των ἂν τοῦτο ἔχῃ ἀξίαν διὰ πάντα ἄνθρωπον, μεγαλυτέραν ἔχει δι' ἄνθρωπον τῆς περιουτικῆς τοῦ Σωκρ., ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἐδίδασκε τὴν ἀρετὴν καὶ Κρίτων εἶναι ἀδικία νὰ προσαφθῇ τὸ ὄνειδος τῆς δειλίας καὶ τῆς ἀνανδρίας εἰς τὸν Σωκρ. καὶ εἰς τοὺς φίλους του, οἱ ὁποῖοι

ὄχι μόνον δὲν ἐματαιώσαν τὴν δίκην, ὄχι μόνον δὲν ἐνήργησαν καλῶς τὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν ἐκινήθησαν νὰ ἀποσοβήσουν τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν, ἐνῶ αὕτη ἦτο δυνατὴ. Τέλος ὁ Κρίτων συμπεραίνει ὅτι ἔπρεπεν ἤδη νὰ εἶχε ληφθῆ ἀπόφασις περὶ ἀποδράσεως κατὰ τὴν ἐρχομένην νύκτα. διότι τυχὸν βραδύτης θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ ἀνεπανόρθωτον.

Περίληψις.—Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Κρίωνα ἡ ἄρνησις τῆς φυγῆς τοῦ Σωκρ. προδίδει α) ἐχθρότητα πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, β) ἔλλειψιν στοργῆς πρὸς τὰ τέκνα του, γ) ἔλλειψιν ἀγάπης πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ φίλους του καὶ δ) ἔλλειψιν φιλοτιμίας διὰ τὸ προσαπτόμενον ὀνειδος εἰς ἀμφοτέρους, ἐπιβάλλεται αὐτοφυκτὴ ἢ ἀπόδρασις.

Γ' ΠΑΡΟΧΗ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

ΣΩΚ. ὦ φίλε Κρίτων,
ἡ προθυμία σου
πολλοῦ ἀξία (ἐστί),
εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη·

εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων (ἐστί),
τόσοῦτῳ χαλεπωτέρα (ἐστί).

Χρὴ οὖν σκοπεῖσθαι ἡμᾶς,
εἴτε πράκτεον ταῦτα
εἴτε μή.
ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν,
ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτός (εἰμι),
οἷος τῶν ἐμῶν.

μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι
ἢ τῷ λόγῳ,

ὅς ἂν μοι φαίνηται βέλτιστος
λογιζομένῳ.

τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἔλεγον
ἐν τῷ ἔμπροσθεν,
οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν,
ἐπειδὴ μοι γέγονεν
ἤδε ἡ τύχη,
ἀλλὰ σχεδὸν τι,

φαίνονται μοι ὅμοιοι
καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, καὶ τοὺς ἰδίους παραδέχομαι καὶ

οὔσπερ καὶ πρότερον·

ὦν (λόγων),

Ἀγαπητὴ Κρίτων,
ὁ πρὸς σωτηρίαν ζῆλός σου
(εἶναι) πολὺ ἀξιόλογος,
εἰ ἂν ἐστηρίζετο εἰς κάποιαν λογικὴν
[βάσιν·
ἄλλως, ὅσον μεγαλύτερος (εἶναι),
τόσον δυσκολώτερον δύναται νὰ ἰ-
[κανοποιηθῆ.]

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν ἡμεῖς,
ἂν πρέπη νὰ πράξωμεν αὐτὰ
ἢ ὄχι.

Διότι ἐγὼ ὄχι μόνον τώρα,
ἀλλὰ καὶ πάντοτε τοιοῦτος (εἰμαι),
ὥστε ἐκ τῶν, τριῶν ψυχικῶν μου
[στοιχείων

εἰς οὐδὲν ἄλλο νὰ ὑπακούω
παρὰ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρ-
[θοῦ λόγου,

ὁ ὁποῖος θὰ μοῦ ἐφαίνετο ἄριστος,
ὅταν ἐξετάζω λογικῶς (ἐν πράγματι).
Τοὺς δὲ λόγους τοὺς ὁποίους ἐπρέ-
εἰς τὸ παρελθόν, [σβευον

δὲν δύναμαι τώρα νὰ ἀπορρίψω,
ἐπειδὴ μὲ ἔχει εὑρεῖ
αὕτη ἐδῶ ἢ συμφορά,
ἀλλὰ σχεδὸν κάπως
μοῦ φαίνονται ὅμοιοι

καὶ τοὺς ἰδίους παραδέχομαι καὶ
[ἐκτιμῶ,

τοὺς ὁποίους ἀκριβῶς καὶ προηγου-
[μένως·

ἀπὸ αὐτοὺς δὲ (τοὺς λόγους),

ἐὰν μὴ ἔχωμεν λέγειν
 βελτίω ἐν τῷ παρόντι,
 εὖ ἴσθι,
 ὅτι οὐ μὴ σοι ζυγωρήσω,
 οὐδ' ἂν ἡμᾶς μορμολύττηται
 ἢ τῶν πολλῶν δύναμις
 πλείω (μορμολύκεια)
 τῶν νῦν παρόντων
 ὡσπερ παιδᾶς
 ἐπιπέμπουσα δεσμούς
 καὶ θανάτους
 καὶ ἀφαιρέσεις χρημάτων.
 πῶς οὖν ἂν σκοποίμεθα

μετριώτατα αὐτά;
 εἰ πρῶτον μὲν ἀναλάβοιμεν
 τοῦτον τὸν λόγον,
 ὃν σὺ λέγεις
 περὶ τῶν δοξῶν,
 πότερον καλῶς ἐλέγετο
 ἐκάστοτε ἢ οὐ,
 ὅτι ταῖς μὲν τῶν δοξῶν

δεῖ προσέγειν τὸν νοῦν,
 ταῖς δὲ οὐ;
 ἢ πρὶν μὲν δεῖν
 ἀποθνήσκειν ἐμὲ
 καλῶς ἐλέγετο,
 νῦν δὲ ἄρα
 ἐγένετο κατάδηλος,
 ὅτι ἄλλως ἐλέγετο
 ἔνεκα λόγου,
 ἦν δὲ ὡς ἀληθῶς
 παιδιὰ καὶ φλυαρία;
 ἐπιθυμῶ δ' ἐγωγε
 ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων,
 κοινῇ μετὰ σοῦ,
 εἴ τί μοι φανείται
 ἀλλοιότερος,
 ἐπειδὴ ὧδε ἔχω,

ἢ ὁ αὐτός,
 καὶ ἕασομεν χαιρεῖν

ἢ πεισόμεθα αὐτῷ.

ἐὰν δὲν ἡμποροῦμεν νὰ λέγωμεν
 (κανένα) καλλίτερον ἐπὶ τοῦ πα-
 νὰ εἶσαι βέβαιος, [ρόντος,
 ὅτι δὲν θὰ συμφωνήσω μαζί σου,
 οὔτε καὶ ἂν μᾶς ἐκφοβίξῃ
 ἢ δύναμις τῶν πολλῶν
 μὲ περισσότερα (φόβητρα)
 ἀπὸ τὰ παρόντα τώρα (κακά),
 ὡσὰν ἀκριβῶς νὰ εἴμεθα παιδιὰ,
 ἐπαπειλοῦσα φυλακίσεις
 καὶ θανάτους
 καὶ δημεύσεις περιουσιῶν.
 Πῶς λοιπὸν θὰ ἡμπορούσαμεν νὰ
 [ἐξετάσωμεν

ὀρθότατα αὐτά;
 Ἐὰν πρῶτον μὲν ἀναθεωρήσωμεν
 ἐκεῖνον τὸν λόγον,
 τὸν ὅποιον σὺ προβάλλεις
 περὶ τῶν δοξασιῶν (τῶν ἀνθρώπων),
 ποῖον ἐκ τῶν δύο ὀρθῶς ἐλέγετο
 εἰς ἐκάστην συζήτησιν ἢ ὄχι,
 ὅτι δηλ. εἰς ἄλλας μὲν ἐκ τῶν δο-
 [ξασιῶν

πρέπει νὰ δίδωμεν προσοχὴν
 εἰς ἄλλας δὲ ὄχι;
 ἢ, προτοῦ μὲν νὰ παρουσιασθῇ ἄ-
 νὰ ἀποθάνω ἐγώ, [νάγκη
 ὀρθῶς ἐλέγετο,
 τώρα ὅμως, ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν
 ἔγινεν ὀλοφάνερον [υστερών,
 ὅτι ἀσκόπως ἐλέγετο,
 χάριν δηλαδὴ συζητήσεως,
 ἦτο ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα
 ἀστειότης καὶ φλυαρία;
 Ἐπιθυμῶ δὲ ἐγὼ τοῦλάχιστον
 νὰ ἐξετάσω, Κρίτων,
 ἀπὸ κοινῆς μαζί σου,
 ἐὰν θὰ μοῦ παρουσιασθῇ κατὰ τι
 διαφορετικώτερος,
 ἐπειδὴ εὐρίσκομαι εἰς αὐτὴν τὴν κα-
 [τάστασιν,

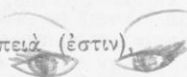
ἢ ὁ ἴδιος,
 καὶ θὰ (τὸν) ἀφήσωμεν νὰ πάῃ στὸ
 [καλὸ

ἢ θὰ ὑπακούσωμεν εἰς αὐτόν.

Ἐλέγετο δέ, ὡς ἐγῶμαι,
 ἐκάστοτε
 ὧδε πως
 ὑπὸ τῶν οιομένων
 λέγειν τι,
 ὡσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον,
 ὅτι τῶν δοξῶν,
 ἄς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι,
 δύοι τὰς μὲν
 περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι,
 τὰς δὲ μὴ
 τοῦτο πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων,
 οὐ δοκεῖ σοι
 καλῶς λέγεσθαι:

σύ γάρ,

ὅσα γε τάνθρώπειά (ἐστίν),

ἐκτὸς εἶ

τοῦ μέλλειν
 ἀποθνήσκειν αὔριον,
 καὶ οὐκ ἂν σέ παρακρούοι

ἢ παροῦσα ξυμφορά·
 σκόπει δὴ·
 οὐ δοκεῖ σοι
 ἱκανῶς λέγεσθαι,
 ὅτι οὐ χρῆ τιμᾶν
 πάσας τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλὰ τὰς μὲν (χρῆ τιμᾶν),
 τὰς δ' οὐ;
 οὐδὲ πάντων,
 ἀλλὰ τῶν μὲν (χρῆ τιμᾶν),
 τῶν δ' οὐ;
 τί φῆς;
 ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;
 ΚΡ. καλῶς (λέγεται).
 ΣΩΚ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστάς
 (χρῆ) τιμᾶν,
 τὰς δὲ πονηράς μὴ;
 ΚΡ. Ναί.
 ΣΩΚ. Χρησταὶ δὲ οὐκ (εἶσι)
 αἱ τῶν φρονίμων,

Ἐλέγετο δέ, ὅπως ἐγὼ νομίζω,
 εἰς ἐκάστην συζητήσιν
 ὡς ἐξῆς περίπου
 ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι φαντάζονται
 ὅτι λέγουν κάτι σπουδαῖον,
 ὅπως ἀκριβῶς τώρα δὴ ἐγὼ ἔλεγον,
 ὅτι δηλαδή ἐκ τῶν δοξασίων,
 τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι παραδέχον-
 εῖναι ἀνάγκη ἄλλας μὲν [ται,
 νὰ ἐκτιμῶμεν,
 ἄλλας δὲ ὄχι·
 τοῦτο δι' ὄνομα τῶν θεῶν, Κρίτων,
 δὲν σοῦ φαίνεται
 ὅτι ὀρθῶς ἐλέγετο;
 (Δύνασαι νὰ ἀπαντήσης ὀρθῶς),
 διότι σύ,
 καθ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰ
 συμβαίνοντα συνήθως εἰς τοὺς
 [ἀνθρώπους,

εὐρίσκεσαι ἐκτὸς (τοῦ κινδύνου)
 τοῦ νὰ πρόκηται
 νὰ ἀποθάνῃς αὔριον,
 καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ σέ
 παρασύρῃ εἰς παραλογισμούς
 ἢ παροῦσα συμφορά·
 σκέψου λοιπὸν·
 δὲν σοῦ φαίνεται
 ὅτι ὀρθῶς ἐλέγετο,
 ὅτι δὲν πρέπει νὰ τιμᾶ (κανεῖς)
 ὅλας τὰς δόξασίας τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ἄλλας μὲν (πρέπει νὰ τιμᾶ),
 ἄλλας δὲ ὄχι;
 Οὔτε καὶ ὅλων (τῶν ἀνθρώπων),
 ἀλλ' ἄλλων μὲν (πρέπει νὰ τιμᾶ),
 ἄλλων δὲ ὄχι;
 Τί λέγεις;
 Αὐτὰ δὲν λέγονται ὀρθῶς;
 Ὅρθῶς (λέγονται).
 Λοιπὸν τὰς μὲν ὀρθὰς
 (πρέπει) νὰ τιμᾶ (κανεῖς),
 τὰς δὲ ἐσφαλμένας ὄχι;
 Ναί.
 Ὅρθαι δὲ δὲν (εἶναι)
 αἱ (δοξασίαι) τῶν φρονίμων,

πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων :

ἐσφαλμέναι δὲ αἱ (δοξασίαι) τῶν
ἀφρόνων ;
Πῶς ὄχι ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ :

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ.—*δω* ἀναφ. ἄντων. (*δους-δση-δσον*). *τοσοῦτω* δεικτ. ἄντων. *τοσοῦτος-τοσαύτη-τοσοῦτο(ν)*. *μείζων* ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (*μέγας-μείζων-μέγιστος*). *σκοπεῖσθαι* ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ *σκοπέομαι-οὔμαι, ἐσκοποῦμην, ἐσκεπάμην, ἐσκεμμαι, πρακτέον* ρημ. ἐπίθ. ἰσοδυναμοῦν μετὰ τὸ *δεῖ+ἀπαρ.* (δεῖ *πράττειν*). *βέλτιστος* ἐπίθ. ὑπερθ. βαθμ. (*ἀγαθός-βελτίων-βέλτιστος*). τῶν ἐμῶν οὐδ. *ἐκβαλεῖν* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *ἐκβάλλω. γέγονεν* παρακ. τοῦ *γίγνομαι* καὶ τοῦ *εἰμί*. ὦν ἀναφ. ἄντων. (*ὄς-ἦ-ὄς*) αὐτῇ ἐν ἀρχῇ προτάσεως ἐρμηνεύεται διεικτικῶς. *βελτίω* ἢ *βελτίονα* ἐπίθ. συγκρ. βαθμ. (*ἀγαθός-βελτίων-βέλτιστος*). ἴσθι προστ. παρακ. τοῦ *οἶδα* μετὰ σημ. ἔνεστ., ἤδη καὶ ἦδειν, εἰδήσω καὶ εἴσομαι. εὗ τροπικὸν ἐπίρρ. (*εὗ-ἀμεινον-ἄριστα*). *ξυγχωρήσω* μέλλ. τοῦ *ξυγχωρέω-ῶ=συμφωνῶ*. *πλείω* καὶ *πλείονα* ἐπίθ. συγκρ. βαθμ. (*πολύς-πλείων-πλείστος*). *μορμολύττειται* ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ *μορμολύττομαι=ἐκφοβίζω* μετὰ *μορμολύκειον*. ἄλλως τροπ. ἐπίρρ.=*ματαίως, ἀσκόπως*. ὡς ἐπίρρ. ἐπίτατ. *ἐπισκοπεῖσθαι* ἀπαρ. ἀορ. α' τοῦ *ἐπισκοποῦμαι=ἐξετάζω. φανεῖται* μέλλ. τοῦ *φαίνομαι*. *εἴσομεν* μέλλ. τοῦ *εἶω-ῶ=ἀφήνω*. *πεισόμεθα* μέλλ. τοῦ *πείθομαι, πως* τροπικὸν ἐπίρρ. *ἐγώμαι (ἐγώ+ομαι)* κρᾶσις. εἰ ἔνεστ. τοῦ *εἰμί* ἰβ' πρόσ.). *σκόπει* προστ. ἔνεστ. τοῦ *σκοπέω-ῶ. φῆς* καὶ *φῆς* ἔνεστ. τοῦ *φημί* (β' πρόσ.).

Συντακτικὰ.—*ἀξία* ἔνν. (*ἔστι*) καὶ ὄχι (*εἶη*), διότι ἡ σκέψις τοῦ λέγοντος παρίσταται ὡς θετικὴ καὶ ὠρισμένη κρίσις ἐναντι τῆς ἀβεβαιοτήτος τῆς ὑποθέσεως. *ἀξία* κατηγ. πολλοῦ γεν. ἀξίας. *εἰ εἶη* (ὑπόθ.) +*ἀξία (ἔστι)* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος γ' εἵδους δηλῶν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος· ἡ ἀπόδοσις προηγήθη χάριν ἐμφάσεως. *εἰδὲ μή* (μετὰ τινος ὀρθότητος *εἶη*). *δω μείζων (ἔστι), τοσοῦτω χαλεπωτέρα (ἔστι)*. *δω-τοσοῦτω* δοτ. ποσοῦ. *μείζων-χαλεπωτέρα* κατηγ. *σκοπεῖσθαι* ὑποκ. τοῦ *χεῖρ. ἡμᾶς* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. *εἴτε πρακτέον (ἔστι) εἴτε μή (πρακτέον ἔστι)* διμελῆς πλαγία ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ *σκοπεῖσθαι, ὡς ἐγώ...* αἰτιολ. πρότ. συνδέουσα παρατακτικῶς περίοδον. *τοιούτός (εἰμι), οἶος...* *πείθεσθαι* ἀναφ. συμπερασμ. πρότ. (=ῶστε), διότι προηγείται τὸ *τοιούτος. τῶν ἐμῶν* γεν. διααρ. ἄλλω ἀντικ. ἢ τῶ *λόγω* β' ὄρος συγκρίσεως. *ὄς ἂν φαίνηται* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *μοι* δοτ. προσωπ. *λογιζομένω* χρον. μετ. *ἐπειδὴ...* *γέγονεν* αἰτιολ. πρότ. *μοι* δοτ. ἠθικῆ. *ἐὰν μὴ ἔχωμεν* (ὑπόθ.) +*εὗ ἴσθι* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *βελτίω (λόγον)* σύστοιχον ἀντικ. *ὅτι οὐ μὴ.. εἶδ.* πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ἴσθι* (αἱ δύο ἀρνήσεις *οὐ μὴ* δηλοῦν ἔντονον ἄρνησιν). *σοι* ἀντικ. *οὐδ' ἂν πλείω...* ἔνδοτ. πρότ. *πολλῶν* γεν. ὑποκειμ. *ἡμᾶς* α' ἀντικ. τοῦ *μορμολύττειται. πλείω* β' σύστοιχον ἀντικ. (*μορμολύκεια*). *τῶν παρόντων* β' ὄρος συγκρίσεως. *δεσμούς-θανάτους...* ἐτέθη πληθυντ. πρὸς ἔμφασιν σκληρότητος καὶ ποικιλίας κακῶν. *ἐπιπέμπουσα* τροπ. μετ. *πῶς ἂν σκοπίμεθα* εὐθεῖα ἔρωτημ. πρότ. *εἰ ἀναλάβομεν* (ὑπόθ.) +*ἂν σκοπίμεθα* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος γ' εἵδους δηλῶν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος. *πότερον-ἢ* διμελῆς πλαγία ἔρωτημ. πρότ. *ὅτι ταῖς μὲν... δεῖ εἶδ.* πρότ. ὡς ἐπεξηγήσις τοῦ *καλῶς ἐλέγετο. προσέχειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. (*ἡμᾶς*) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. *ταῖς μὲν-ταῖς δὲ* ἀντικ. *τῶν δοξῶν* γεν. διααρ. *πρὶν ἐμῶν...* χρον. πρότ. *δεῖν* ὑποκ. τοῦ *ἐλέγετο. ἀποθνήσκουσιν* ὑποκ. τοῦ *δεῖν. ἐμὲ* ὑποκ. τοῦ *ἀποθνήσκουσιν. ὅτι ἐλέγετο* εἶδ. πρότ. *ἐνεκα λόγον* τελικὸν αἰτίον (ἐπεξηγήσις εἰς τὸ ἄλλως). *παιδιὰ-φλυαρία* κατηγ. *εἰ φανεῖται ἢ ὁ αὐτός* διμελῆς πλαγία ἔρωτημ. πρότ. *ἀλλοιότερος-ὁ αὐτός* κατηγ. *τι* αἰτίατ. τοῦ κατὰ *τι. ἐπειδὴ...* *ἔχω* αἰτιολ. πρότ. (*εἰ*) *εἴσομεν ἢ πεισόμεθα* διμελῆς πλαγία ἔρωτημ. πρότ. ὡς *ἐγώμαι* ἀναφ. πρότ. ὑπὸ τῶν *οἰομένων*

ποιητικὸν αἴτιον. *ὅτι... δύο* εἶδ. πρότ. ὡς ἐπεξήγησις τοῦ ἐλέγετο (κατ' εὐκτικήν πλαγίον λόγου, διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου). *τῶν δοξῶν* γεν. διαιρετική. *περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι ὑποκ.* τοῦ *δύο*. (ἡμᾶς) ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *τάνθρωπέα (ἔστι)* αἰτία. τοῦ κατὰ τι. *ἂν παρακρούσει* δυνητική εὐκτική ἰσοδυναμοῦσα πρὸς μέλλοντα (*παρακρούσει*) ἔσφαλμένως τὸ βιβλίον ἔχει ὀριστικήν. *ὅτι οὐ χεῖ* εἶδ. πρότ. *τιμᾶν* ὑποκ. τοῦ *χεῖ*. (*τίνα*) ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *καλῶς ἔνν.* (λέγεται).

Σχήματα λόγου.— *Ἐκβαλεῖν* (μεταφορά) ἐκ τῶν πλοίων, τὰ ὅποια ὑφίστανται ἀβαρίας κατὰ τὸν τρικυμιώδη πλοῦν πρὸς ἀποφυγὴν καταποντισμοῦ. *οὐσπερ καὶ πρότερον* (σχῆμα ἐξ ἀναλόγου) δηλ. *ἐπιέροβενον καὶ ἐτίμων. μορμολύττεται* (μεταφορά) ἐπὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν πρὸς ἐκφοβισμόν. *ἢ πρὶν μὲν ἐλέγετο* (ἰρωνεία). *ἔνεκα λόγου ἐλέγετο* (παρήρησις) ἔδημιουργήθη λογοπαίγνιον ἐκ τῆς διαφόρου σημασίας τοῦ λόγου καὶ ἐλέγετο. *παρακρούσει* (μεταφορά) ἐκ τῶν ἐμπορῶν τῶν κρουόντων τὸν ζυγὸν πρὸς κλοπὴν βάρους ἢ τῶν παλαιστῶν δολίως κρουόντων τὸν πόδα τοῦ ἀντιπάλου πρὸς εὐκόλον νίκην. *ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται* (ἰρωνεία).

Γνωμικόν.— 4. *τοιούτός (εἰμι), οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλω πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται.*

Πραγματικά.— *πρακτέον* οἱ διάλογοι τοῦ Πλάτωνος φέρουν δύο τίτλους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς ἀναφέρεται εἰς πρόσωπον (π.χ. Κρίτων) καὶ ὁ δευτέρος εἰς πράγμα (π.χ. περὶ τοῦ πρακτέου, ἠθικός). *τὸ πρακτέον* τοῦ Σωκρ. ἐξετάζεται οὐχὶ ἀπὸ ἀπόψεως προσωπικῆς ὠφελείας, ἀλλὰ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. *τοιούτος* ὁ Σωκρ. καὶ πάλαι καὶ νῦν παραμένει σταθερὸς εἰς τὰς ἀπόψεις του. *ἐμῶν* εἶναι τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκεται τὸ *ἐγὼ* τοῦ ἀνθρώπου, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ σώματος, ἀλλὰ μόνον τῆς ψυχῆς, τῆς ὁποίας τὰ μέρη κατὰ Πλάτωνα ἦσαν (3), τὸ *λογιστικόν*, τὸ *θυμοειδές* καὶ τὸ *ἐπιθυμητικόν*. *τῷ λόγῳ* ὁ Σωκρ. τιμᾷ ἰδιαιτέρως τὸν ὀρθὸν λόγον (λογιστικόν), ὅστις πρέπει νὰ κατευθύνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑποτάσσονται τὰ *θυμοειδές* (συναίσθηματα) καὶ τὸ *ἐπιθυμητικόν* (ἐπιθυμίαι). *τύχη* (μέσης σημασίας) ἢ θανατικὴ καταδίκη. *μορμολύττεται* αἱ γράϊαι, αἱ μητέρες καὶ αἱ τροφοὶ πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν μικρῶν παιδιῶν, ὅπως ἡσυχάσουν, ἐχρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν *Μορμώ* ἤτο δὲ αὕτη τέρας ἡθικόν, ὅπως καὶ ἡ Λάμια καὶ ἡ Ἐμπουσα (νῦν Μπαμπούλας· Ἀράπης-μούτα)· ὁ θάνατος ἀποτελεῖ διὰ τὸν Σωκρ. παρόμοιον μορμολύκειον. *ἀναλάβοιμεν* θὰ γίνῃ ἀνασκόπησις τῶν πορισμάτων τῶν συζητήσεων, εἰς τὰ ὅποια πρὸ τῆς συμφωρᾶς συνεισφέρουσι, ὅπως ἀποκρουσθῇ ἡ ἐπήρεια τοῦ Κρίτωνος ὑπὸ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν. *παιδιὰ καὶ φλυαρία* ὁ Σωκρ. δίδει τόνον σοβαρότητος καὶ ἀκόλουθιας, εἰς ὅσα κατὰ τὴν ζωὴν του εἰδίδασκε, δηλ. ὑποκαθεῖ εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος μέχρι θανάτου. *ὡς ἔχω* πρόκειται νὰ ἀποθάνω. *ὁ αὐτός* ὅπως ἐφαίνεται καὶ πρὸ τῆς θανατικῆς καταδίκης. *ὑπὸ τῶν οἰομένων* ὁ Σωκρ. ἐννοεῖ τὸν ἑαυτόν του. *τῶν δοξῶν* ἤδη ἄρχεται ἡ περὶ δοξῶν συζήτησις, εἰς ἣν τὸσον προσκεκολλημένος εἶναι ὁ Κρίτων. *ὅσα γε τάνθρωπέα* μολοντότι τὸ τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι ἀθλον, ὅμως κατὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην πιθανότητα ὁ Κρίτων, ὢν ἐκτὸς κινδύνου θανάτου, θὰ κρίνῃ ὀρθότερον. *οὐχ ἱκανῶς* ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ *Σωκρατικὴ* λεγομένη μέθοδος, καθ' ἣν δι' ἐπιδεξίαν ἐρωτήσεων ἐκμαιεῖται ἡ εὐνοϊκὴ ἀπόκρισις τοῦ ἀντιπάλου ὑπὲρ τοῦ ἐρωτῶντος. Ἡ μέθοδος αὕτη τελεῖται δι' ἐπαγωγικοῦ συλλογισμοῦ (*ἐπαγωγή*), καθ' ἣν διὰ παραδειγμάτων ἀπὸ τὰ ἀπλά, τὰ ἐπὶ μέρους, τὰ γνωστὰ καὶ τὰ συγκεκριμένα φθάνομεν εἰς τὰ σύνθετα, τὰ γενικά, τὰ ἄγνωστα καὶ τὰ ἀφηρημένα. Ἡ μέθοδος τοῦ Σωκρ. διακρίνεται εἰς δύο μέρη 1) τὸ *ἀρηνητικόν*, καθ' ὃ ἐμφανίζεται τὸ πρόβλημα εἰς τὴν

συνείδησιν τῶν συζητητῶν, ἐρευνῶνται αἱ γνώμαι ἀμφοτέρων καὶ ἀποδεικνύεται ἀδαής ὁ ἀντίπαλος. (*Σωκρατικὴ εἰρωνεία*) καὶ 2) τὸ *θετικόν*, καθ' ἃ διαλογικῶς καὶ ἐπαγωγικῶς ἄγονται εἰς τὴν ὀρθὴν λύσιν καὶ εὐρέσιν τοῦ ζητουμένου (*μαιευτικὴ*).

Τῆς μεθόδου ταύτης δεινὸς χειριστὴς ἦτο ὁ Σωκρ., ἀποδεικνύων ἀμαθεῖς τοὺς τότε νομιζομένους σοφοὺς καὶ καλλιερῶν οὕτω τὸν ἕρωτα πρὸς τὴν σοφίαν, τὴν ἀρετὴν καὶ ἐν γένει τὸν γνήσιον καὶ ἀληθῆ βίον.

Χαρακτηρισμός.— Ὁ Σωκρ. ἐμφανίζεται ὡς ἀνθρωπος ἠθικῶν ἀρχῶν, χαρακτῆρ σταθερὸς καὶ ἀδαμάντινος, τὸν ὁποῖον οὐδὲν δύναται νὰ πτοῆσῃ πρὸ τοῦ καθήκοντος.

Νόημα.— Ὁ Σωκράτης, θαυμάσας τὸν μακάριον ζῆλον τοῦ Κρίτωνος καὶ ἀκούσας μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ, βραδέως καὶ ἀξιοπρεπῶς λαμβάνει τὸν λόγον καὶ τονίζει, ὅτι ἡ προθυμία του εἶναι ἀξιόλογος ἐφ' ὅσον στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἄλλως κατανατᾷ δυσάρεστος. Ὅθεν προτείνει νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀποδράσεως συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον διαρκῶς κατὰ τὸ παρελθὸν συνεβουλεύετο καὶ ὄχι νὰ ἀπορρίψῃ αὐτόν, ἐπειδὴ εἶναι προσωπικὴ ἢ συμφορὰ. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Σωκράτης εἶναι τὸσον βαθῶς προσηλωμένος εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥστε νὰ μὴ πτοῆται ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν πολλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπισειοῦν ὡς φόβητρον φυλακίσεις, θανάτους καὶ δημεύσεις περιουσιῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν Κρίτωνα, ἂν ἰσχύη ἀκόμη ἡ ἀρχή, ὅτι ἄλλας μὲν ἐκ τῶν δοξασίων πρέπει νὰ τιμῶν, ἄλλας δὲ ὄχι, ὅπως εἰς τὸ παρελθὸν παρεδέχοντο, ἐκτὸς ἐάν πρέπει νὰ ἀλλάξουν ἀπόψεις καὶ θεωρήσουν, ὅτι τὰ τότε λεγόμενα ἦσαν φλυαρία καὶ ἀστεία καὶ ὅτι τώρα οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν, ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ θανατωθῇ ὁ πρεσβεῶν αὐτά. Ἐάν δὲ ἀποδειχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν, ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποδράσεως, θὰ ἀποφασίσουν ταύτην, ἄλλως θὰ ὑποκύβουν εἰς τὸ μοιραῖον.

Γενομένης δὲ διαλογικῆς συζητήσεως περὶ δοξασίων τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σωκράτης ζητεῖ νὰ κρίνῃ ὁ Κρίτων ψυχραιμότερον αὐτοῦ περὶ τούτων, ὁ δὲ Κρίτων ἀναγκάζεται ἐν στιχομυθίᾳ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι μόνον αἱ δοξασίαι τῶν σωφρόνων πρέπει νὰ τιμῶνται, τῶν δὲ ἀνοήτων νὰ περιφρονουῦνται.

Περίληψις.— α) Ὁ Σωκράτης προτείνει νὰ διεξαχθῇ συζήτησις περὶ τῆς ἀποδράσεως κατὰ πόσον αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὃν ἐξαιρέτως τιμᾷ καὶ β) γενομένης διαλογικῆς περὶ δοξῶν συζητήσεως, ἐδείχθη, ὅτι πρέπει νὰ τιμῶνται μόνον αἱ δόξαι τῶν σωφρόνων ἀνθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

ΣΩΚ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ
τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;
γυμναζόμενος ἀνήρ

καὶ τοῦτο πράττων
πότερον προσέχει τὸν νοῦν
ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ
καὶ δόξῃ
παντὸς ἀνδρός,

Ἔλα λοιπόν, πῶς πάλιν
τὰ ἀκόλουθα (ζητήματα) ἐκρίνοντο;
Ἐάν δηλ. (ένας) ἀνθρωπος γυμνα-
ζεται

καὶ τοῦτο ἔχῃ ὡς κύριον ἔργον,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δίδει προσοχὴν
εἰς τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἐπίκρισιν
καὶ τὴν δόξασίαν (περὶ γυμναστικῆς)
κάθε ἀνθρώπου,

ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου,
ὅς ἂν τυγχάνῃ ὢν
ιατρός ἢ παιδοτρίβης;
ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.
ΣΩΚ. Οὐκοῦν χρῆ
φοβεῖσθαι τοὺς ψόγους
καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους
τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου,

ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δὴ (ἐστι).

ΣΩΚ. Ταύτη ἄρα
αὐτῷ πρακτέον
καὶ γυμναστέον
καὶ ἐδεστέον
καὶ ποτέον,
ἢ ἂν δοκῇ
τῷ ἐνί, τῷ ἐπιστάτῃ

καὶ τῷ ἐπαίοντι μᾶλλον
ἢ ἢ (ἂν δοκῇ)
ἔμπασιν τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα (ἀληθῆ).

ΣΩΚ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ
τῷ ἐνί καὶ ἀτιμάσας
τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους αὐτοῦ,

τιμῆσας δὲ
τοὺς λόγους τῶν πολλῶν
καὶ μηδὲν ἐπαίωντων,
ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩΚ. Τί δ' ἐστι
τὸ κακὸν τοῦτο;
καὶ ποῦ τείνει,
καὶ εἰς τί τῶν

τοῦ ἀπειθοῦντος (τείνει);

ΚΡ. Δῆλόν (ἐστιν), ὅτι
(τείνει) εἰς τὸ σῶμα
τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩΚ. Καλῶς λέγεις.
οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων,
οὕτως (ἔχει),

ἢ ἐνὸς μόνου, δηλαδὴ ἐκείνου,
ὁ ὁποῖος συμβαίνει τυχόν νὰ εἶναι
ιατρός ἢ γυμναστής;
Ἐνὸς μόνου.

Λοιπὸν ἔχει ὑποχρέωσιν
νὰ φοβῆται τὰς ἐπικρίσεις
καὶ νὰ παραδέχεται τοὺς ἐπαίνους
τοὺς (προερχομένους) ἀπὸ τὸν ἕνα
[ἐκείνον,
καὶ ὄχι τοὺς (προερχομένους) ἀπὸ
[τοὺς πολλούς.

(Εἶναι) φανερά βέβαια.

Ἔτσι λοιπὸν
πρέπει νὰ πράττῃ αὐτὸς
καὶ πρέπει νὰ γυμνάζεται
καὶ πρέπει νὰ τρώγῃ
καὶ πρέπει νὰ πίνῃ,
ὅπως τυχόν φαίνεται καλὸν
εἰς τὸν ἕνα, δηλαδὴ εἰς τὸν ἐπιμε-
[λητὴν του

καὶ τὸν ἐπιστήμονα μᾶλλον,
παρὰ ὅπως (φαίνεται καλὸν)
εἰς ὅλους γενικῶς τοὺς ἄλλους.
Εἶναι αὐτὰ (ἀληθῆ).

Ἔχει καλῶς. Ἐάν δὲ παρακούσῃ
εἰς τὸν ἕνα καὶ (ἐάν) περιφρονῆσῃ
τὴν γνώμην καὶ τοὺς ἐπαίνους αὐ-
[τοῦ,

ἀντιθέτως δὲ (ἐάν) τιμῆσῃ
τὰς ὑποδείξεις τῶν πολλῶν
καὶ μηδὲν γνωρίζοντων καλῶς,
ἄρα γε κανὲν κακὸν δὲν θὰ πάθῃ;
Πῶς ὄχι;

Ποῖον δὲ εἶναι
αὐτὸ τὸ κακόν;
Καὶ ποῦ ὀδηγεῖ,
καὶ εἰς ποῖον ἐκ τῶν στοιχείων
[τῆς ζωῆς

τοῦ παρακούοντος (ἀναφέρεται);
(Εἶναι) φανερόν, ὅτι
(ἀναφέρεται) εἰς τὸ σῶμα
διότι τοῦτο τελείως καταστρέφει.
Ὅρθῶς λέγεις.

Λοιπὸν καὶ τὰ ἄλλα, Κρίτων,
ἔτσι (ἔχουν),

ἵνα μὴ διώμεν πάντα,
καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων
καὶ ἀδίκων
καὶ αἰσχροῶν καὶ καλῶν
καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν,
περὶ ὧν νῦν
ἡ βουλή ἡμῖν ἐστί,
πότερον τῆ δόξῃ τῶν πολλῶν

δεῖ ἡμᾶς ἐπεισθαι
καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν
ἢ τῆ τοῦ ἐνός,
εἴ τίς ἐστὶν ἐπαίων,
ὅν δεῖ καὶ ἀσχύρνεσθαι

καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον
ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους;
ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν,

διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο
καὶ λωβησόμεθα,
ὃ τῶ μὲν δικαίῳ
βέλτιον ἐγίγνετο,
τῶ δὲ ἀδίκῳ
ἀπώλλυτο.
ἢ οὐδὲν ἐστί τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες,
(εἶνά τι τοῦτο).

διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν λεπτομε-
[ρῶς ὅλα,
καὶ ἐπομένως καὶ περὶ τῶν δικαίων
καὶ ἀδίκων
καὶ τῶν ἀσχήμων καὶ τῶν ὠραίων
καὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν,
περὶ τῶν ὁποίων αὐτὴν τὴν στιγμὴν
ἡμεῖς σκεπτόμεθα,
ποῖον ἐκ τῶν δύο τὴν γνώμην τῶν
[πολλῶν

πρέπει ἡμεῖς νὰ ἀκολουθῶμεν
καὶ νὰ φοβούμεθα αὐτὴν
ἢ τὴν (γνώμην) τοῦ ἐνός,
ὅποιος τυχὸν εἶναι ἐπιστήμων,
τὸν ὁποῖον πρέπει καὶ νὰ ἐντρεπώ-
[μεθα

καὶ νὰ φοβούμεθα περισσότερο
παρὰ ὅλους μαζί τοὺς ἄλλους;
Διότι αὐτὸν ἐὰν δὲν θὰ ἀκολουθή-
[σωμεν,

θὰ καταστρέψωμεν ἐκεῖνο
καὶ θὰ (τὸ) βλάψωμεν,
τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τῆς δικαιοσύνης
ἐλέγετο ὅτι γίνεται καλύτερον,
διὰ δὲ τῆς ἀδικίας
ἐλέγετο ὅτι καταστρέφεται.

Ἡ (μήπως) αὐτὸ δὲν ἔχει καμμίαν
[ἀξίαν;
Ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω, Σω-
[κράτη,
(ὅτι αὐτὸ ἔχει μεγάλην ἀξίαν).

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ.—*φέρε* προστ. ἐνεστ. τοῦ *φέρω* ἰσοδυναμοῦσα πρὸς μόριον παρακλευσματικόν (ἔλα). ὅπως τὸ *ἄγε, ἴθι, ταῦτη* τροπ. ἐπίρρ.=ἔτσι. *πρακτέον-γυμναστέον-ἔδεστέον-ποιτέον* ρημ. ἐπίθ. τῶν ρημ. *πράττω-γυμνάζω-ἐσθίω*=τρώγω, (*ἡσθιον, ἔδομαι, ἔφαγον, ἐδήδοκα*) καὶ *πίνω*. (*ἐπινον, πίομαι, ἐπιον, πέπωκα*) ταῦτα ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ *δεῖ πράττειν* καὶ *γυμνάζεσθαι* καὶ *ἐσθίειν* καὶ *πίνειν* (πολλὰ ἐκδόσεις ἔχουν τὸ *γε* μετὰ τὸ *ἔδεστέον* πρὸς δήλωσιν νέας τάξεως). ἢ ἀναφ. τροπ. ἐπίρρ.=ὅπως. *δοκῆ* ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ *δοκεῖ, ἐπιστάτης* (ἐκ τοῦ *ἐπίσταμαι*)=ἐπιμελητής. *ἐπαίων* μετ. ἐνεστ. τοῦ *ἐπαῖω*=ἐννοῶ, εἶμαι γνώστης. *εἶεν* ἐπίρρ. μόριον καὶ (*εἶα*) δηλωτικὸν μεταβάσεως ἐκ τοῦ ἐνός θέματος εἰς ἄλλο=ἔστω, ἔχει καλῶς. *ἀπειθήσας* μετ. ἀορ. ἀ' τοῦ *ἀπειθέω*-*ῶ*. *πίσεται* μέλλ. τοῦ *πάσχω, ἐπάσχω, πείσομαι, ἐπάθον, πίπονθα, ἐπεπόνθειν*. *ποῖ* τοπ. ἐπίρρ. *τείνει* ἐνεστ. τοῦ *τείνω* (=ὀδηγῶ), *ἔτεινον, τενῶ, ἔτεινα, τέτακα*. *διόλλυσι* ἐνεστ. τοῦ *διόλλυμι* (=ἐντελῶς καταστρέφω), *διώλλυν, διολῶ, διώλεσα, διολώλεκα, διωλώλεειν*. *διώμεν* ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ *διέρχομαι*=διηγούμαι, ἀναφέρω λεπτομερῶς. *ἐπεισθαι* ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ *ἐπομαι* (=ἀκολουθῶ), *εἰπόμην, ἐφομαι*,

ἐσπόμην. διαφθεροῦμεν μέλλ. τοῦ διαφθεῖρω (=καταστρέφω). λωβησόμεθα μέλλ. τοῦ λωβάομαι -ῶμαι=βλάβω, κακομεταχειρίζομαι, (μέσον ἀποθ. ἐνεργ. σημ.), λωβήσομαι, ἐλωβησάμην, λελώβημαι. ἐλεωβήμην. ἀπώλλυτο μέσ. παρατ. τοῦ ἀπόλλυμαι, (=καταστρέφομαι) ἀπωλλύμην, ἀπολοῦμαι, ἀπωλόμην. ἀπόλωλα, ἀπωλόλειν. οὐδὲν ἐπίθ.

Συντακτικά.— τὰ τοιαῦτα ὑποκ. γυμναζόμενος ἀνὴρ ἐπεξηγήσας εἰς τὸ τὰ τοιαῦτα. γυμναζόμενος—πράττων ὑποθ. μετ. πότερον... ἢ διμελῆς εὐθεία ἐρωτημ. πρότ. ἀνδρὸς γεν. ὑποκ. ἐπαίνω—ψόγω—δόξη ἀντικ. τοῦ προσέχει τὸν νοῦν. ἐνὸς γεν. ὑποκ. μόνου κατηγ. διορ. ἐκείνου, ὃς ἐπεξηγήσας εἰς τὸ ἐνὸς μόνου. ὃς ἂν τυγχάνη ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ὦν κατηγ. μετ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ τυγχάνη. ἰατρὸς—παιδοτρίβης κατηγ. ἐνὸς μόνου (ἀνδρὸς ἐπαίνω καὶ ψόγω καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει). φοβεῖσθαι—ἀσπάζεσθαι ὑποκ. τοῦ χεῖρ. (αὐτὸν) ὑποκ. τῶν ἀπαρ. δῆλα δὴ (ταῦτά ἐστι). ταῦτα ὑποκ. δῆλα κατηγ. αὐτῶ ποιητικὸν αἴτιον εἰς ὅλα τὰ ρημ. ἐπίθ. ἢ ἂν δοκῆ ἄναφ. ὑποθ. πρότ. τῶ ἐνὶ δοτ. προσωπ. τῶ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαῖοντι ἐπεξηγήσας εἰς τὸ ἐνὶ. ἢ ἢ (ἂν δοκῆ) ξύμπτασι τοῖς ἄλλοις β' ὄρος συγκρίσεως. ταῦτα ὑποκ. (ἀληθῆ) κατηγ. ἀπειθήσας—ἀτιμάσας—τιμήσας ὑποθ. μετ. τῶ ἐνὶ ἀντικ. αὐτοῦ γεν. ὑποκειμ. μηδὲν ἀντικ. οὐδὲν κακὸν σύστοιχον ἀντικ. τῶν ἐπαῖόντων ἐπιθετ. μετ. τῶν πολλῶν καὶ ἐπαῖόντων γεν. ὑποκειμ. πῶς γὰρ οὐ (πείσεται); τί κατηγ. καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος (τείνει). δῆλόν (ἐστιν), ὅτι (τοῦτο τείνει) εἰς τὸ σῶμα. οὕτως (ἔχει). ἴνα μὴ. . τελικὴ πρότ. καὶ περὶ δικαίων... ἔμπρ. διορ. ἀνάφορᾶς περὶ ὧν ἀναφ. πρότ. ἡμῖν δοτ. κτητ. πότερον... ἢ διμελῆς εὐθεία ἐρωτημ. πρότ. ἐπεσθαι—φοβεῖσθαι ὑποκ. τοῦ δεῖ. ἡμᾶς ὑποκ. τοῦ ἐπεσθαι. τῇ δόξῃ ἀντικ. τοῦ ἐπεσθαι. ἢ τῇ (δόξῃ) τοῦ ἐνὸς (δεῖ ἡμᾶς ἐπεσθαι). εἰ τίς ἐστιν ὑποθ. ἀναφ. πρότ. αἰσχύνεσθαι—φοβεῖσθαι ὑποκ. τοῦ δεῖ. (ἡμᾶς) ὑποκ. τῶν ἀπαρ. ἢ ξύμπαντας β' ὄρος συγκρίσεως. εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν (ὑπόθ.)+διαφθεροῦμεν καὶ λωβησόμεθα (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος ἀ' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. ᾧ (τούτῳ γὰρ) ἀντικ. δ... ἐγίγνετο ἀναφ. πρότ. καὶ δικαίω—τῶ ἀδίκῳ δοτ. ὄργανου. βέλτιον κατηγ. τοῦτο ὑποκ. οὐδὲν κατηγ. οἶμαι ἐγωγε (εἶναι τι τοῦτο).

Σχήματα λόγου.— τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο (ἀττική σύνταξις). παντὸς ἀνδρὸς ἢ ἐνὸς (ἀντίθεσις). ἀσπάζεσθαι (μεταφορά). (ταῦτα) δῆλά (ἐστι).— "Ἐστί ταῦτα—τάλλα οὕτως (ἔχει) ἀττικά ἀττικά συντάξεις, τί δ' ἐστί... ἀπειθοῦντος περήχησις τοῦ τ. καὶ περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων καί... καί... (πολυσύνδετον).

δικαίων ἀδίκων

×

αἰσχρῶν καλῶν

×

ἀγαθῶν κακῶν

τὰ ἐπίθετα ἐτέθησαν κατὰ σχῆμα χιαστόν. τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ ἢ τῇ τοῦ ἐνὸς (ἀντίθεσις). ἐγίγνετο—ἀπώλλυτο (βραχυλογία) ἀντὶ ἐλέγετο γίγνεσθαι... ἀπόλλυσθαι. τῶ μὲν δικαίῳ βέλτιον, τῶ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο (ἀντίθεσις).

Πραγματικά.— φέρει ὁ Σωκρ. ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην προγενεστέρας συζητήσεις. πῶς ἀναφέρεται εἰς τὰς σκέψεις τοῦ παρελθόντος, ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὰς γνώμας τῶν πολλῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τοὺς σοφιστὰς ἦσαν ἔγκυροι. Ὁρθῶς λοιπὸν ἢ ὄχι συνεζητοῦντο τότε; γυμναζόμενος εἶναι μερικὸν καὶ συγκεκριμένον παράδειγμα ἀνδρὸς θέλοντος νὰ γίνῃ ἐπαγγελματίας ἀθλητής, δι' οὗ κατωτέρω ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀσπάζεται τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τοῦ ἐπαῖοντος. δόξα αὕτη διχοτομεῖται εἰς ἔπαινον καὶ ψόγον. ἰατρὸς τὰ

ἀρχαία γυμναστήρια (γυμνάσια) εἶχον ἴδιον ἰατρόν, ἐπιμελούμενον τῆς ὑγείας τῶν γυμναζομένων καὶ καθορίζοντα ἀκόμη τὸ εἶδος καὶ τὸ μέτρον τῶν φαγητῶν καὶ ποτῶν. παιδοτρίβης ἐλέγετο οὕτω ὁ διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς τῶν παιδῶν, γυμναστής δὲ ἔκαλεῖτο ὁ τοῦς ἀθλητὰς γυμνάζων· ἐνίοτε παιδοτρίβης καὶ ἰατρός ἔταυτιζοντο. πρακτικέον—γυμναστέον ἀναφέρονται εἰς τὸν γυμναστήν. ἔδεοτέον—ποιέον ἀναφέρονται εἰς τὸν ἰατρόν. ἐπιστάτη νοεῖται ὁ παιδοτρίβης. καὶ εἰς τι... δηλ. εἰς τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν ὡς στοιχείων τῆς ζωῆς. ἐκεῖνο δηλ. τὴν ψυχὴν, ἢ ὁποῖα κατὰ γνώμην εἰς τὸ παρελθὸν ἐπιδοκιμασθεῖσαν φθεῖρεται διὰ τῆς ἀδικίας καὶ βελτιοῦται διὰ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ Πλάτων θεωρεῖ τὴν μὲν δικαιοσύνην ὡς ὑγείαν καὶ γονιμότητα τοῦ πνεύματος, τὴν δὲ ἀδικίαν ὡς νόσον αὐτοῦ καὶ οὕτω ἀνατρέπει τὴν πεπλανημένην ἀντίληψιν τῶν σοφιστῶν, ὅτι ἡ ἰσχὺς ἀποτελεῖ ἀρετὴν. Παρόβαλλε τὸ χριστιανικὸν ρητὸν ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ: «Τί γάρ, ὠφελῆσει ἄνθρωπον, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ, ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;». τοῦτο δηλ. ἡ ψυχὴ.

Νόημα.—Ὁ Σωκράτης διὰ παραδείγματος, τὸ ὁποῖον ἀναφέρειται εἰς τὸν γυμναζόμενον ἄνδρα, ἐξαναγκάζει τὸν Κρίτωνά να συμφωνήσῃ: 1) ὅτι ὁ γυμναζόμενος δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπαίνους ἢ τὰς κατηγορίας τοῦ πρώτου τυχόντος ἀνθρώπου, ἀλλὰ μόνον τὴν γνώμην τοῦ ἐπιστάτου καὶ ἐπαίοντος, δηλ. τοῦ εἰδικοῦ θεράποντος, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο ἰατρός ἢ γυμναστής καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὸν συνεβούλευε τί πρέπει νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ, πῶς πρέπει νὰ γυμνάζεται καὶ τί νὰ πράττῃ καὶ 2) ὅτι εἰς ἣν περίπτωσιν ὁ γυμναζόμενος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἐπαίοντος, ἀλλὰ ἀκολουθήσῃ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν γνωρίζοντων περὶ τῆς γυμναστικῆς, ἀσφαλῶς θὰ ὑποστῇ σωματικὴν βλάβην ἰκανὴν νὰ καταστρέψῃ ὀλόκληρον τὸ σῶμα.

Ἐφ' ὅσον ταῦτα οὕτως ἔχουν, φυσικὸν εἶναι νὰ συμβαίῃ τὸ αὐτὸ προκειμένου καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ἀσχήμων καὶ ὠραίων, ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ἦτοι ἐπιβάλλεται καὶ εἰς αὐτὰ νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἑνός, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἐπαίων τούτων καὶ οὐχὶ τῶν πολλῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἰδέαν τούτων ἔχουν.

Περίληψις.—Ὁ περὶ δοξῶν διάλογος ἐξακολουθεῖ, ἀναπτυσσομένου παραδείγματος ἀφορῶντος εἰς τὸ σῶμα γυμναζομένου ἀνδρός, ἐξ οὗ καταδεικνύεται, ὅτι αἱ δόξαι μόνον τῶν ἐπαίωντων πρέπει νὰ εἶναι σεβασταί, διότι αἱ δόξαι τῶν πολλῶν ἄγρουν εἰς ὄλεθρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

ΣΩΚ. Φέρε δὴ,
ἐὰν διολέσωμεν
τὸ γινόμενον
ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον,
ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ
(τὸ) διαφθειρόμενον,
πειθόμενοι μὴ τῇ δόξῃ
τῶν ἐπαίωντων,
ἄρα βιωτόν ἐστιν ἡμῖν
διεφθαρμένου αὐτοῦ;
ἴστι δὲ πού

Ἔλα λοιπόν,
ἐὰν ἐντελῶς καταστρέψωμεν
ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον γίνεται
ὑπὸ μὲν τῆς ὑγείας καλύτερον,
ὑπὸ δὲ τῆς νόσου
καταστρέφεται,
ὑπακούοντες ὄχι εἰς τὴν γνώμην
τῶν ἐπιστημόνων,
ἄρα γε ἀξίζει νὰ ζῶμεν ἡμεῖς,
ἐὰν αὐτὸ ἔχη καταστραφῇ;
Εἶναι δὲ, ἂν δὲν ἀπατώμαι.

τοῦτο τὸ σῶμα ἢ οὐχί ;

KP. Ναί.

ΣΩΚ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν

μετὰ μοχθηροῦ
καὶ διεφθαρμένου σώματος ;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩΚ. Ἄλλ' ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν (ἐστὶ)

μετ' ἐκείνου διεφθαρμένου,
ὧ τὸ ἀδικον μὲν λωβᾶται,
τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν ;
ἢ ἡγούμεθα (εἶναι)
φαιλότερον τοῦ σώματος ἐκείνου,

ὅ,τι ποτ' ἐστὶ
τῶν ἡμετέρων,
περὶ ὅ ἐστιν
ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ;
KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩΚ. Ἄλλα τιμιώτερον.

KP. Πολύ γε.

ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα φροντιστέον ἡμῖν,

ὧ βέλτιστε, πάνυ οὕτω,
τὶ ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς,
ἀλλ' ὅ,τι (ἐρεῖ) ὁ ἐπαίων
περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων,
ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἢ ἀλήθεια.
ὥστε πρῶτον μὲν
ταύτη
οὐκ εἰσηγγεῖ ὀρθῶς
εἰσηγούμενος
δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν
τῆς τῶν πολλῶν δόξης
περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν
καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων
ἀλλὰ μὲν δὴ,
φαίη γ' ἂν τις,
οἱ πολλοὶ οἴοι τέ εἰσιν
ἡμᾶς ἀποκτινύναι.

τοῦτο τὸ σῶμα ἢ ὄχι ;

Ναί.

Ἄρά γε λοιπὸν ἀξίζει νὰ ζῶμεν
[ἡμεῖς

μὲ ἄθλιον
καὶ ἐξηντλημένον σῶμα ;
Οὐδὲλως (ἀξίζει νὰ ζῶμεν).

Ἄλλὰ (τότε) λοιπὸν ἀξίζει νὰ ζῶ-
[μεν ἡμεῖς

μὲ κατεστραμμένον ἐκείνο,
τὸ ὁποῖον ἢ μὲν ἀδικία βλάπτει,
ἢ δὲ δικαιοσύνη ὠφελεῖ ;
Ἡ νομίζομεν (ὅτι εἶναι)
μικροτέρας ἀξίας ἀπὸ τὸ σῶμα ἐ-
[κείνο,

ὅτιδὴποτε εἶναι (τοῦτο)
ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς μας,
μὲ τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν
καὶ ἢ ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ;
Οὐδὲλως (νομίζομεν ὅτι εἶναι αὐτὸ
[μικροτέρας ἀξίας).

Ἄλλὰ πολυτιμότερον (νομίζομεν
[ὅτι εἶναι).

Πολὺ μάλιστα (πολυτιμότερον εἶναι).
Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφε-
ρώμεθα ἡμεῖς,

φίλτατε, τὸσον πολὺ
τὶ θὰ εἶπουν οἱ πολλοὶ δι' ἡμᾶς,
ἀλλὰ τὶ (θὰ εἶπη) ὁ ἐπιστήμων
περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,
ὁ ἕνας καὶ μάλιστα αὐτὴ ἢ ἀλήθεια.
Ὡστε κατὰ πρῶτον μὲν
εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον
δὲν προτείνεις ὀρθῶς
μὲ τὸ νὰ προτείνης
ὅτι πρέπει ἡμεῖς νὰ ἐνδιαφερώμεθα
διὰ τὴν γνώμη τῶν πολλῶν
ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ ἠθικά
καὶ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων
ἀλλ' ἀσφαλῶς,
θὰ ἠμποροῦσε βέβαια νὰ εἶπη κανεὶς,
οἱ πολλοὶ ἔχουν τὴν δύναμιν
νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν τὴν θανατικὴν
[ποινήν.

KP. (Ἔστι) δῆλα δὴ καὶ ταῦτα (εἶναι) φανερά βέβαια καὶ αὐτά

φαίη γὰρ ἄν
(τις), ὦ Σώκρατες.
ΣΩΚ. Ἀληθῆ λέγεις·
ἀλλ', ὦ θαυμάσιε,
οὗτός τε ὁ λόγος,
ὄν διεληλύθαμεν
ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι ὅμοιος

τῷ καὶ πρότερον (λεχθέντι λόγῳ)·

καὶ τόνδε αὖ σκόπει,
εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ,
ὅτι οὐ περὶ πλείστου ποιητέον

τὸ ζῆν, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩΚ. Ὅτι δὲ τὸ εὖ
καὶ καλῶς καὶ δικαίως (ζῆν)
ταῦτόν ἐστι,
μένει ἢ οὐ μένει;
ΚΡ. Μένει.

θὰ ἤμποροῦσε βέβαια νὰ ἰσχυρισθῆ
(κανεῖς) Σωκράτη.

Ἀληθῆ λέγεις·
ἀλλὰ, καλέ μου φίλε,
καὶ αὐτὸς ὁ λόγος
τὸν ὁποῖον ἔχομεν διεξαγάγει,
εἰς ἐμὲ τουλάχιστον φαίνεται ὅτι
[εἶναι ὅμοιος

μέ ἐκείνον ὁ ὁποῖος καὶ προηγου-
[μένως (ἐλέχθη)·

καὶ τὸν ἐξῆς (λόγον) πάλιν ἐξέταζε,
ἐὰν ἀκόμη ἰσχύη δι' ἡμᾶς ἢ ὄχι,
ὅτι δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ ἐκτιμᾶ-
[μεν εἰς μέγιστον βαθμὸν

τὸ (ἀπλῶς) ζῆν, ἀλλὰ τὸ ἠθικῶς ζῆν.
Μάλιστα ἰσχύει.

Ὅτι δὲ τὸ ἠθικῶς
καὶ ἐντίμως καὶ δικαίως (ζῆν),
εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα,
ἰσχύει ἢ δὲν ἰσχύει;
Ἰσχύει.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικὰ.—*ὕγεινοῦ*—*νοσῶδους* ἐπίθετ. ἀντὶ ἀφρημένων οὖσ. (ὕγεια—νόσου). *διολέσωμεν* ὑποτ. ἀορ. ἀ' τοῦ *διόλλυμι*=ἐντελῶς καταστρέφω. *βιωτὸν ῥῆμ.* ἐπιθ. τοῦ *ζῶ*, *ἔζων*, *ζήσω* καὶ *βιώσομαι*, *ἐβίων*, *βεβίωκα* (ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ δύναται ἢ ἄξιον). *πον βεβαιωτικὸν μόριον*=ἄν δὲν ἀπατῶμαι. *μοχθηρὸς*=ἐπίπνοος, κουρασμένος, ἄθλιος. *δνίνησι* ἐν. τοῦ *δνίνημι* (=ὠφελῶ), *ὠρέλου*, *δνήσω*, *ῶνησα*. ὦ *βέλτετε* κοινὸς τρόπος προσφωνήσεως=καλέ μου φίλε. *ἔρεῖ* μέλλ. τοῦ *λέγω*. *φαίη* εὐκτ. ἐν. τοῦ *φημί*. *ταῦτη* ἐπίρρ. ἀναφ.=εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. *εἰσηγεῖ* ἐν. τοῦ *εἰσηγοῦμαι* (β' πρόσ.). *διεληλύθαμεν* παρακ. τοῦ *διέρχομαι*=διεξάγω. *ἀποκτινύναι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *ἀποκτινύμι* (κατὰ τὰ εἰς μὲ ῥ.) καὶ *ἀποκτείνω*=φονεύω. *ταῦτόν κρᾶσις* (τὸ αὐτὸ=ταῦτό καὶ ταῦτόν).

Συντακτικὰ.—*ἐὰν διολέσωμεν* (ὑπόθ.)+*βιωτὸν ἡμῖν ἐστιν* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἴδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *γιγνόμενον—διαφθερόμενον* ἐπιθ. μετ. ὑπὸ τοῦ *ὕγεινοῦ*—ὑπὸ τοῦ *νοσῶδους* ποιητικὰ αἴτια. *πειθόμενοι* τροπ. μετ. *τῇ δόξῃ* ἀντικ. *τῶν ἐπαύοντων* ἐπιθ. μετ. (γεν. ὑποκ.). *ἡμῖν* ποιητικ' ἂν αἴτιον. *διεφθαρμένο* γεν. ἀπόλυτος ὑποθετικῆ. *οὐδαμῶς* (*βιωτὸν ἐστιν ἡμῖν*). ῶ ἀντικ. τοῦ *λωβᾶται*. τὸ *ἀδικον*—τὸ *δίκαιον* ὑποκ. *εἶναι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ἡγούμεθα* ἐξαρτώμενον. *ἐκείνο* ὑποκ. *φαιλότερον* κατηγ. τοῦ *σώματος* β' ὅρος συγκρίσεως. *ὅ,τι πότ' ἐστι* ἀναφ. πρότ. ὅ,τι κατηγ. τῶν *ἡμετέρων* γεν. διαίρ. *περὶ* ὃ ἐμπρόθ. διαορ. ἀναφορᾶς. *οὐδαμῶς* (*ἡγούμεθα φαιλότερον εἶναι*), ἀλλὰ *τιμιώτερον* (*ἡγούμεθα αὐτὸ εἶναι*). *ἡμῖν* ποιητικὸν αἴτιον. *τι ἐροῦσιν ἡμᾶς* πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ *φροντιστέον* ἐξαρτωμένη. ἀλλ' ὅ,τι (*ἔρεῖ ἡμᾶς*) ὃ *ἐπαίων* πλαγ. ἐρωτ. πρότ. *ὅ,τι—ἡμᾶς* ἀντικ. (ἰδὲ τὴν σύνταξιν τοῦ *λέγω τινὰ τι* ἀντὶ τοῦ *λέγω τινί τι*). ὃ *εἰς* καὶ *αὐτὴ ἢ ἀλήθεια* ἐπεξηγήσις τοῦ *ἐπαίων*. ὥστε σύνδεσις περιόδου παρατακτικῶς. *εἰσηγούμενος* τροπ. μετ. *δεῖν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *εἰσηγούμενος*. *φροντίζειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖν*. *ἡμᾶς* ὑποκ. τοῦ *φροντίζειν*. *τῆς δόξης* ἀντικ. *τῶν πολλῶν* γεν. ὑποκ. *ἀποκτινύναι* ἀντικ. (τελ.

ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *οἷοί τ' εἰσιν*. δῆλα ταῦτά (ἐστὶ). γὰρ βεβαιωτικῆς σημασίας = βεβαίως. *δοκεῖ* προσωπ. ρ. ὁ λόγος ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) *ὁμοίος* κατηγ. *τῷ καὶ πρότερον* (λεχθέντι λόγῳ) δοτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ *ὁμοίος*. *τόνδε* ἀκόπει πρόληψις τοῦ ὑποκ. [*ἀκόπει εἰ δδε* (ὁ λόγος) *ἔτι μένει*], ὅταν τὸ ὑποκειμενον τῆς δευτερευούσης προτ. προληπτικῶς τίθεται ὡς ἀντικ. τῆς κυρίας. *εἰ ἔτι μένει* πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ *ἀκόπει* ἐξαρτωμένη. *ὅτι οὐ τὸ ζῆν* εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξηγήσις τοῦ *τόνδε*. *τὸ ζῆν*—*τὸ εὖ ζῆν* ἀντικ. τοῦ *περὶ πλείστον ποιητέον* (ἐστίν). ἀλλὰ παραχωρητικῆς σημασίας = μάλιστα. *ὅτι δὲ τὸ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως* (ζῆν)... εἰδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ *μένει*. *τὸ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως*.. ὑποκ. τοῦ *ἐστὶ*. ταῦτὸν κατηγ.

Σχήματα λόγου.—*ὕγεινοῦ*—*νοσώδους* (ἀντιθεσις). *ἄρα βιωτὸν* (εἰρωνεία). *φαιλότερον* (εἰρωνεία). *τὸ ἄδικον λαβᾶται*, *τὸ δίκαιον ὀνείνησιν* (ἀντιθεσις). *πάνυ ἡμῖν οὕτω* (ὑπερβατὸν) ἀντὶ *οὕτω πάνυ*. *οἱ πολλοὶ—ὁ εἰς* (ἀντιθεσις). *εἰσηγεῖ*—*εἰσηγούμενος* (παρήχησις). *φαίη γ' ἂν τις* (ὑποφορά). *ἀλλὰ μὲν δὴ οἷοί τ' εἰσιν* (ἀνθυποφορά). *τόνδε ἀκόπει* (πρόληψις).

Γνωμικά.—5 *οὐκ ἄρα πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον*, *τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς*, *ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαίων περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων*, *ὁ εἰς καὶ αὐτῇ ἢ ἀλήθεια*. 6. *οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστον ποιητέον*, *ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν*.

Πραγματικά.—*ἐκεῖνο* δηλ. τὴν ψυχὴν. *τῶν ἡμετέρων* ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ζωῆς μας. *οὐκ ἄρα*.. ὁ Σωκρ. ἐξάγει συμπέρασμα ἠθικῆς ἀξίας κατόπιν διαλεκτικῆς συζητήσεως. *ἀλήθεια* ἡ λέξις ἔχει μεταφυσικὴν σημασίαν, δι' ἧς δηλοῦται ὁ θεὸς διὰ στόματος τοῦ ἐπαίοντος ὁμιλοῦντος. *ἐναντίων* τῶν ἀδίκων, αἰσχρῶν καὶ κακῶν. *ἀλλὰ μὲν δὴ ὁ Σωκρ.*, μολοντί ἀπέδειξε διαλεκτικῶς ὅτι μόνον ἡ γνώμη τοῦ ἐπαίοντος πρέπει νὰ εἶναι σεβαστή, ὅμως ἐπανερχεται εἰς τὸ προσφιλὲς θέμα τοῦ Κρίτωνος περὶ δόξης τῶν πολλῶν, ἵνα ἐλέγξῃ καὶ ἀποδείξῃ ταύτην καὶ ἐτέρωθεν ὡς σφαλεράν. *δῆλα καὶ ταῦτα* ὁ Κρίτων δέχεται. ἀλλὰ *ὁ καὶ* ὑποινίσσεται καὶ ἄλλα ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησε. *οὗτος ὁ λόγος* ὁ περὶ τῆς δόξης τῶν πολλῶν, ἂν εἶναι ὁμοίος πρὸς ὅσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἐλέγοντο. *ζῆν ὁ ἀπλὸς βίος*. *εὖ ζῆν ὁ ἠθικὸς βίος*, ὅστις ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν καὶ πρὸς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ κατατείνῃ πᾶς ἄνθρωπος, καλλιεργῶν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς αὐτογνωσίας. *τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως*.. Δίδεται καὶ ἡ ἐξῆς μετάφρασις «τὸ ἠθικῶς καὶ ἐντίμως ζῆν ἰσοῦται πρὸς τὸ δικαίως ζῆν».

Κρίσεις.—Ὁ σοφὸς Κοραῆς, ἀναφερόμενος εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. λέγει· «ἂν κατεδικαζόμεν ἀπὸ τὸ ἄστρον μου νὰ εἶμαι ἄρχων τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ πολίτου, δὲν θὰ ἐπέβαλλον σωματικὰς ποινὰς εἰς τοὺς κακούργους· περιορισμὸς αὐτῶν ἐντὸς μεγάλου λυκείου καὶ διδαχὴ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, πρὸ πάντων τοῦ Πλάτωνος καὶ Πλουτάρχου, ἰδοὺ αἱ μόναι μου κολάσεις· καὶ ἡ πλεον θηριώδης ψυχὴ ἀκούουσα διὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη τῶν λαμπρῶν ἐκείνων διανοιῶν τὰ θάνατα παραγγέλματα θέλει ἀφεύκτως μεταβληθῆ ἀπὸ κακούργου εἰς ἐνάρετον».

Νόημα.—Καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ Σωκράτης ἐπαγωγικῶς διαλεγόμενος ἐξαναγκάζει τὸν Κρίτωνα νὰ παραδεχθῆ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ζῆσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ νοσηρὸν καὶ διεφθαρμένον σῶμα, ἐφ' ὅσον ἐσφαλμένως ἀνῆκολοῦθει τὴν γνώμην τῶν πολλῶν.

Ἄν αὐτὸ ἔχη ἀξίαν διὰ τὸ σῶμα, ὅμως διὰ τὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία θεωρεῖται ἀνωτέρα καὶ ὄχι εὐτελεστέρα τοῦ σώματος, ἐπιβάλλεται

περισσότερα προσοχή και μεγαλύτερος σεβασμός τῆς γνώμης τοῦ ἐπαίοντος. Συμπερασματικῶς ὁ Σωκράτης τονίζει ὅτι πρέπει πάντοτε εἰς τὴν ζωὴν μας νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἐπαίοντος, διότι αὐτὸς ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν ὠραίων καὶ τῶν ἀσχήμων καὶ τῶν ἐναντίων τούτων, νὰ ἀδιαφορῶμεν δὲ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν. Ἐπομένως δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ συμβουλὴ τοῦ Κρίτωνος περὶ σεβασμοῦ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν. Καὶ ἐάν ποτε λεχθῆ, ὅτι ἡ δύναμις τῶν πολλῶν εἶναι ἰκανὴ νὰ θανατῶνῃ ἀνθρώπους, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀναγκάσῃ αὐτοὺς νὰ μεταβάλλουν πεποιθήσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθοῦν πιστεύοντες, ὅτι τὸ μέγιστον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἀνθρώπον εἶναι ὄχι ἀπλῶς νὰ ζῆ, ἀλλὰ ἐντίμως καὶ δικαίως νὰ ζῆ.

Τὸ ἠθικῶς ὠραῖον τοῦτο συμπέρασμα υἱοθετεῖ ὁ Κρίτων.

Περίληψις.—α) Ἡ συνεχιζομένη περὶ δοξῶν συζήτησις διὰ τοῦ αὐτοῦ παραδειγματος ἀφορώντος ὁμως εἰς τὴν ψυχὴν πιστοποιεῖ, ὅτι ὀρθοὶ εἶναι αἱ δόξαι τῶν ἐπαίωντων, οὐδέποτε δὲ τῶν πολλῶν καὶ β) τὸ ἐντίμως καὶ δικαίως ζῆν εἶναι μέγιστον διὰ τὸν ἀνθρώπον ἀγαθὸν κατὰ τὸν Σωκράτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9.

ΣΩΚ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογου- Λοιπὸν συμφώνως μὲ ὅσα παραδε-
[μένων] [χόμεθα]

τοῦτο σκεπτέον,
πότερον
δίκαιον (ἐστίν) πειρᾶσθαι
ἐμὲ ἐξίναμι ἐνθένδε
μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων
ἢ οὐ δίκαιον
καὶ ἐάν μὲν φαίνεται

(ὄν) δίκαιον,
πειρώμεθα,
εἰ δὲ μή, ἐώμεν·
ἄς δὲ τὰς σκέψεις
σὺ λέγεις
περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων
καὶ δόξης
καὶ τροφῆς παιδῶν,
(ὄρα), ὦ Κρίτων, μὴ ἦ
ὡς ἀληθῶς
ταῦτα σκέμματα
τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων

καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν

εἰ οἷοι τ' ἦσαν,
ζῆν οὐδενὶ νῶ,
τούτων τῶν πολλῶν.

τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δηλαδὴ
(εἶναι) δίκαιον νὰ προσπαθῶ
ἐγὼ νὰ ἐξέλθω ἀπ' ἐδῶ,
ἐάν δὲν ἐπιτρέπουν οἱ Ἀθηναῖοι,
ἢ δὲν (εἶναι) δίκαιον
καὶ ἐάν μὲν ἀποδειχθῆ (ἐκ τῆς ἐξ-
[ετάσεως])

(ὅτι εἶναι) δίκαιον,
ἄς προσπαθῶμεν (νὰ τὸ πράττωμεν),
ἄλλως, ἄς (τὸ) ἀφήσωμεν·
αἱ δὲ σκέψεις, τὰς ὁποίας
σὺ ἀναπτύσσεις
καὶ περὶ δαπάνης χρημάτων
καὶ περὶ (κοινῆς) γνώμης
καὶ περὶ ἀνατροφῆς τέκνων,
(πρόσεχε), Κρίτων, μήπως εἶναι
εἰς τὴν πραγματικότητά
αὐτὰ σκέψεις
ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐλαφρὰν τὴν
[συνείδησιν θανατῶνουν,
καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπανεφέρουν
[εἰς τὴν ζωὴν ἀσφαλῶς,
ἐάν ἤμποροῦσαν,
ἄνευ οὐδεμιᾶς σκέψεως,
δηλαδὴ ἐκείνων τῶν πολλῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος
οὕτως αἰρεῖ,
(ὄρα), μὴ ἡμῖν
οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ

ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν,

πότερον
δίκαια πράξομεν
καὶ χρήματα τελοῦντες
τούτοις τοῖς ἐξάξουσιν
ἐμὲ ἐνθένδε
καὶ χάριτας (ἔχοντες),
καὶ αὐτοὶ
ἐξάγοντές τε

καὶ ἐξαγόμενοι,

ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν
ποιοῦντες πάντα ταῦτα·
κἂν φαινώμεθα
ἀδίκᾳ αὐτὰ ἐργαζόμενοι,

(ὄρα), μὴ οὐ δέη
ὑπολογίζεσθαι οὐτ'
εἰ δεῖ ἀποθνήσκειν
παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας
οὔτε (εἰ δεῖ)
πάσχειν ὅτιοῦν ἄλλο
πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς
λέγειν, ὦ Σώκρατες·
ὄρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩΚ. Σκοπῶμεν, ὦ ἄγαθέ
κοιῆ καὶ εἰ πῆ
ἔχεις ἀντιλέγειν
ἐμοῦ λέγοντος,
ἀντίλεγε,
καὶ σοὶ πείσομαι·
εἰ δὲ μὴ, παῦσαι ἤδη,
ὦ μακάριε, λέγων
μοι πολλάκις
τὸν αὐτὸν λόγον
ὥς χρὴ
ἀπιέναι ἐμὲ ἐνθένδε

Ἐπειδὴ ὁμως ἡ λογικὴ
ἔτσι ἐπιβάλλει,
(πρόσεχε), μήπως ἡμεῖς
τίποτε ἄλλο δὲν πρέπει νὰ
ἐξετάζωμεν
παρὰ ἐκεῖνο ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον
[τώρα δὲ ἐλέγομεν,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δηλαδὴ,
θὰ κάμωμεν δικαίαν πράξιν
καὶ χρήματα ἂν πληρώνωμεν
εἰς αὐτούς, οἱ ὅποιοι θὰ φυγαδεύσουν
ἐμὲ ἀπ' ἐδῶ,
καὶ εὐγνωμοσύνην (ἂν ὀφείλωμεν),
καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι,
ἂν συνεργοῦμεν εἰς τὴν φυγάδευσίν
(μου),

καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἂν ἐπιτρέπω
(εἰς ἄλλους) τὴν φυγάδευσιν,
ἢ ἀληθῶς θὰ διαπραξώμεν ἀδικίαν;
ἂν κάμωμεν ὅλα αὐτὰ·
καὶ ἂν ἀποδειχθῇ,
ὅτι αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκομεν
νὰ κάμωμεν, εἶναι ἀδίκᾳ,
(πρόσεχε), μήπως δὲν πρέπει
νὰ λογαριάζωμεν οὔτε,
ἐὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ θανατωθῶμεν,
μένοντες ἐδῶ καὶ ἀδρανοῦντες,
οὔτε (ἐὰν εἶναι ἀνάγκη)
νὰ πάθωμεν ὅτιδήποτε ἄλλο
προκειμένου νὰ ἀδικήσωμεν.

Ὅρθῶς μὲν μοῦ φαίνεται,
ὅτι ὁμιλεῖς, Σωκράτη·
κύτταξε ὁμως, τί νὰ κάμωμεν.
Ἄς ἐξετάσωμεν, καλὲ μου φίλε,
ἀπὸ κοινοῦ καὶ, ἂν κάπου
ἤμπορῆς νὰ φέρης ἀντίρρησην,
καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ ὁμιλῶ,
φέρε τὴν ἀντίρρησίν σου,
καὶ θὰ πεισθῶ εἰς σὲ
ἄλλως, παῦσε πλέον,
καλότυχε, νὰ ἐπαναλαμβάνης
εἰς ἐμὲ πολλὰς φορὰς
τὸν ἴδιον λόγον,
ὅτι δηλαδὴ πρέπει
νὰ ἀπέλθω ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ

ἀκόντων Ἀθηναίων
ὡς ἐγὼ· περὶ πολλοῦ ποιῶμαι
πεῖσαι σε
πράττειν ταῦτα,
ἀλλὰ μὴ ἄκοντος.
Ὅρα δὲ δὴ τὴν ἀρχὴν
τῆς σκέψεως,
ἐάν σοι
ικανῶς λέγῃται,
καὶ πειρῶ ἀποκρίεσθαι.
τὸ ἐρωτώμενον,
ἢ ἂν μάλιστα οἶη.
ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀθηναίων
διότι ἐγὼ ἀποδίδω μεγάλην σημασίαν
εἰς τὸ νὰ σὲ πείσω
νὰ πράττω αὐτὰ
καὶ ὄχι παρὰ τὴν θέλησιν σου.
Ἀλλὰ πρόσεχε λοιπὸν τὴν βᾶσιν
τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος,
ἐάν κατὰ τὴν κρίσιν σου
ὀρθῶς τίθεται,
καὶ προσπάθησε νὰ ἀπαντᾷς
εἰς τὴν ἐρώτησίν (μου),
καθ' ὃν τρόπον ἀκριβῶς νομίζεις.
Μάλιστα, θὰ προσπαθῆσω.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—ὁμολογουμένων μετ. ἔνεστ. τοῦ ὁμολογοῦμαι (ὁμολογοῦμένα=συμφωνηθέντα, παραδεχθέντα). σκεπτεόν ρημ. ἐπιθ. τοῦ σκοπῶ (=δεῖ σκοπεῖν)=ἐξετάζω. πειρᾶσθαι ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ πειράομαι -ῶμαι=προσπαθῶ. ἐξιέναι ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ ἐξέρχομαι. ἀφιέντων μετ. ἔνεστ. τοῦ ἀφίημι, ἀφίην, ἀφήσω, ἀφήκα, ἀφείκα, ἀφείκειν. πειρώμεθα ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ πειρῶμαι. ἐῶμεν ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ εἶω -ῶ=ἀφήνω. σκέμμα=σκέψις, θεωρία. ἦ ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ εἶμι. ἀποκτινύντων μετ. ἔνεστ. τοῦ ἀποκτινύμι (ὕς-ῶσα-ῶν)=φονεύω. ἀναβιωσκομένων μετ. ἔνεστ. τοῦ ἀναβιώσκομαι (ἀποθ. μεταβ.)=ἐπαναφέρω εἰς τὴν ζωὴν, ἀνεβιωσκόμην, ἀνεβιωσάμην. ξύν=σύν. ἐξάξουσι μετ. μέλλ. τοῦ ἐξάγω. δέη ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ δεῖ. ἡσυχίαν ἄγω=εἶμαι ἐκ φύσεως ἡσυχος, ἀδρανῶ. δειοῦν ἀναφ. ἄντων. (δοτῖσιν--ἡτῖσιν--δοτῖσιν) ἀόριστου ἐμφάσεως. δρωμεν ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ δρώω -ῶ. σκοπῶμεν ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ σκοπῶ. ὦ γαθὲ=ὦ ἀγαθὲ (ἀφαίρεσις) ἡπίας προσφωνήσεως καὶ συμβουλήσ. πη τοπικὸν ἐπίρρ.=κάπου. πείσομαι μέλλ. τοῦ πείθομαι. παῦσαι πρὸς. ἀορ. ἀ' τοῦ παύομαι. ἀκόντων ἐπιθ. γ' (ἄκων-ἄκουσα-ἄκων). πειρῶ πρὸς. ἔνεστ. τοῦ πειρῶμαι. ἦ ἀναφ. ἐπίρρ.=ὄπως. οἶη ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ οἶομαι (β' πρόσ.)=νομίζω.

Συντακτικά.—ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας (ἐπιθ. μετ.). σκεπτεόν ἔγν. (ἐστὶν ἡμῖν)=δεῖ ἡμᾶς σκοπεῖν. πότερον ἢ οὐ δίκαιον διμελὲς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ σκεπτεόν ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο. πειρᾶσθαι ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως δίκαιόν (ἐστὶ). ἐμὲ ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐξιέναι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). μὴ ἀφιέντων γεν. ἀπόλυτος ὑποθ. ἐάν φαίνεται (ὑπόθ.)+πειρώμεθα (ἀπόθ.) ὑποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. ὃν ἐννοουμένη κατηγ. μετ. δίκαιον κατηγ. πειρώμεθα—ἐῶμεν βουλευτικαὶ ὑποτακτικαί. ἄς σκέψει (=αἱ δὲ σκέψεις, ἄς οὐ λέγεις). περὶ ἀναλώσεως ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. μὴ... ἢ ἐνδοιαστική πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου (ὄρα). ταῦτα ὑποκ. σκέμματα κατηγ. ἀποκτινύντων—ἀναβιωσκομένων ἐπιθ. μετ. εἰ οἱοί τ' ἦσαν (ὑπόθ.)+(ἀναβιώσκοντο ἂν) λανθάνουσα ἀπόθ.=ὑποθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. ξύν οὐδενὶ νῶ ἐμπρόθ. διορ. τρόπου εἰς τὸ ἀποκτινύντων. τῶν πολλῶν ἐπεξήγησις. ἡμῖν ποιητικὸν αἴτιον. ἐπειδὴ... αἰρεῖ αἰτιολ. πρότ. μὴ σκεπτεόν ἢ ἐνδοιαστική πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ὄρα. ἢ ὅπερ... β' ὄρος συγκρίσεως πότερον... ἢ διμελὲς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκεπτεόν ἐξαρτωμένη ὡς ἐπεξήγησις τοῦ ἢ ὅπερ ἐλέγομεν. δίκαια σύστοιχον ἀντικ. τελοῦντες—ἐξάγοντες—ἐξαγόμενοι—ποιοῦντες ὑποθ. μετ. χρήματα—τούτοις ἀντικ. τοῖς ἐξάξουσι ἐπιθ. μετ. αὐτοὶ κατηγ. διορ. τοῦ ὑποκ. (ἡμεῖς). ἐξαγόμενοι=ἀντί

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—*Φαμέν* ένεστ. τοῦ *φημί*. ἢ ἔχει διασαφητικὴν ἰσμ. *ὠμολογήθη* παθ. ἄρ. α' τοῦ *ὀμολογοῦμαι*. *ἄρει* χρον. ἐπίρρ.=πρὸ ὄλλου. *ἐκκεχυμένα εἶσι* (ἀντὶ *ἐκκέχυνται*) παρακ. τοῦ *ἐκχέομαι* (=διασκορπίζομαι, λησμονοῦμαι), *ἐξεχέομαι*, *χέομαι*, *ἐχεάμην*, *χυθήσομαι*, *ἐχύθην*, *ἐκκέχυμαι*, *ἐξεκεχύμην* (λέγεται ἐπὶ ὑγρῶν). *τηλικοῖδε* δεκτικ. ἄντων. (*τηλικόσδε—τηλικήδε—τηλικόνδε=τόσον μέγας*). *σπουδῆ* τροπ. ἐπίρρ.=σοβαρῶς. *ἐλάθομεν* ἄρ. β' τοῦ *λανθάνω* (=διαφεύγω τὴν προσοχὴν τινός). *ἐλάνθανον*, *λήσω*, *ἐλαθον*, *λέληθα*, *ἐλελήθην*. *παντός μάλλον* ἐπίρρ. ἔκφρασις ἐμφαντικῆς βεβαιώσεως=ἀναντιρρήτως. *εἶτε... εἶτε* διαζευκτικῆς σημ. σύνδεσμοι. *δῆτα* βεβαιωτ. μόριον. *κακῶς πάσχω*=κακοποιοῦμαι (τὸ *ἐνεργ.* *κακῶς ποιεῶ*=κακοποιῶ). *εὐ πάσχω*=εὐεργετοῦμαι (τὸ *ἐνεργ.* *εὐ ποιεῶ*=εὐεργετῶ). *εὐ λέγω*=ἐπαινῶ (εὐ ἀκούω=ἐπαινοῦμαι). *δέδοκται* παθ. παρακ. τοῦ ἀπροσ. *δοκεῖ*. *ἀρχώμεθα* ὑποτ. ένεστ. τοῦ *ἄρχομαι*. *πη* ἄλλη τροπικὰ ἐπίρρ. ἀλλὰ παραχωρητικῆς σημ. ἀλλὰ *λέγε* ὁ ἀλλὰ μὲ προστακτ. δηλοῖ ἔντονον προτροπὴν (=λοιπόν). *τω* (=τινὶ) ἄρ. ἄντων.

Συντακτικά.— *ἀδικητέον εἶναι* (=δεῖν ἀδικεῖν) ἀντικ. (εἶδ ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *φαμέν*. ἐκόντας τροπ. μετ. ἢ (*φαμέν*). *τινὶ δὲ (τροπῶ)* οὐ. τὸ *ἀδικεῖν* ὑποκ. (ἔναρθ. ἀπαρ.). οὕτε *ἀγαθὸν* οὕτε *καλὸν* (*ἔστι*). *ἀγαθὸν—καλὸν* κατηγ. ὡς *ὠμολογήθη* ἀναφ. πρότ. ἡμῖν ποιητικὸν αἷτιον. *ἐν τῷ ἔμπροσθεν* ἐπιθ. διορ. ἡμῖν ποιητ. αἷτιον. *αἱ πρόσθεν* ἐπιθ. διορ. *ἐν ταῖσδε ταῖς ἡμέραις* ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. *ἡμᾶς αὐτοὺς* ἀντικ. διαφέροντες κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *ἐλάθομεν*. *παίδων* ἀντικ. *γέροντες* ἐπιθ. διορ. εἰς τὸ *ἄνδρες*. *γέροντες ἄνδρες* ἐπεξηγήσις τοῦ *τηλικοῖδε*. *διαλεγόμενοι* ἐνδοτικὴ μετ. (τὸ *πρᾶγμα*) ὑποκ. τοῦ *ἔχει*. ὡσπερ.. *ἐλέγτο* ἀναφ. πρότ. ἡμῖν ποιητικὸν αἷτιον. *εἶτε φασίν*, *εἶτε μὴ* (*φασιν*) κύριαι προτ. ἀδιαφορίας ἐκλογῆς. *πάσχειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. *ἡμᾶς* ὑποκ. τοῦ *πάσχειν*. *χαλεπώτερα—πραότερα* ἀντικ. *τῶνδε β'* ὅρος συγκρίσεως. *ὄν* κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *εὐχάνει*. τὸ *ἀδικεῖν* ὑποκ. *κακὸν—αἰσχρὸν* κατηγ. *τῷ ἀδικοῦντι* δοτ. ἀντιχαριστικὴ (ἐπιθ. μετ.). *ἀδικεῖν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. *ἀδικούμενον* ὑποθ. χρον. μετ. *ἀνταδικεῖν* ὑποκ. τοῦ ἐννοουμένου (*δεῖ*). ὡς οἱ πολλοί.. ἀναφ. πρότ. *ἐπειδὴ... ἀδικεῖν* αἷτιολ. πρότ. *κακουργεῖν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. *ἀντικακουργεῖν* ὑποκ. τῶν ἀπροσ. φράσεων *δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον* (*ἔστι*). (*τινὰ ἢ ἡμᾶς*) ὑποκ. ἐννοούμενον τῶν ἀπαρ. *κακῶς πάσχοντα* ὑποθ. μετ. ὡς οἱ πολλοὶ *φασι* ἀνάφ. πρότ. *τὸ κακῶς ποιεῖν* ὑποκ. τοῦ *διαφέρει*. *ἔδικεῖν* ἀντικ. τοῦ *διαφέρει*. *ἀνταδικεῖν—κακῶς ποιεῖν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. (*τινὰ*) ὑποκ. τῶν ἀπαρ. *οὐδένα* ἀντικ. *ἀνθρώπων* γεν. διαρετικὴ. *οὐδ' ἂν πάσῃ* ἐνδοτ. πρότ. *ὅτι οὖν* (*πάθημα*) σύστοιχον ἀντικ. *ὕπ' αὐτῶν* ποιητικὸν αἷτιον. *καθ'ὀμολογῶν* ἐνδοτικὴ μετ. *ὅπως μὴ..* ἐνδοιαστικὴ πρότ. ἐκ τοῦ *ὄρα* (κατ' ἄλλους πλαγία ἐρωτημ. πρότ.). *παρὰ δόξαν* ἐμπρόθ. διορ. ἐναντιότητος *ὅτι... δόξει* εἶδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *οἶδα*. *ταῦτα* ὑποκ. τὸ *δοκεῖ* καὶ *δόξει*. *ὀλίγοις τισὶ* δοτ. προσωπ. *οἷς..* *δέδοκται* ἀναφ. πρότ. *οἷς* δοτ. προσ. *οἷς μὴ* (*δέδοκται*) ἀναφ. πρότ. *τούτοις* δοτ. κτητικὴ. *καταφρονεῖν* ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως (*ἀνάγκη ἔστι*). *τούτους* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. *ἀλλήλων* ἀντικ. *δρῶντας* τροπ. μετ. *πότερον.. ἢ ἀφίστασαι* διμελὲς πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ *σκόπει*. (*τῆς βουλῆς*) ἀντικ. τοῦ *κοινωνεῖς*. *σοι* δοτ. προσ. *ἀρχώμεθα* ἀπορηματικὴ ὑποτ. *βουλευόμενοι* κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *ἀρχώμεθα* ὡς ἐνάρξεως σημ. ὡς *ἔχοντος* γεν. ἀπόλυτος αἷτιολ. ὑποκειμενικῆς κρίσεως ὡς ἐπεξηγήσις τοῦ *ἐνεῦθεν*. τοῦ *ἀδικεῖν*—τοῦ *ἀνταδικεῖν*—(τοῦ) *ἀμύνησθαι* ὑποκ. *κακῶς πάσχοντα* ὑποθ. μετ. *ἀντιδρῶντα* τροπ. μετ. *τῆς ἀρχῆς* ἀντικ. *ἔμοι—σοὶ* δοτ. προσ. *εἰ δέδοκται* (ὑπόθ). *+λέγε* καὶ *δίδασκε* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος α' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *εἰ ἐμμένεις* (ὑπόθ). *+ἄκουε* (ἀπόδ.)=ἐπίσης α' εἶδους. *τοῖς πρόσθεν* ἀντικ. *ἃ ἐν ὀμολογήσῃ* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ποιητέον* (*ἔστι*). *τις* ὑποκ. *τω* ἀντικ. *ὄντα* κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *ὀμολογήσῃ* (σπανιώτατα)

κατ' άλλους αίτιολογική. *δίκαια* κατηγ. *ποιητέον* (=δει ποιεῖν τινα ἢ *ἐξαπατητέον* (=δει ἐξαπατᾶν).

Σχήματα λόγου.—*ἡ-ἦ-ἦ* (πολυσύνδετοι ἐρωτήσεις) ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ θέματος. *ἐκκεχυμένοι εἰσὶ* (μεταφορά) ἐκ τῶν ὕγρων. *εἴτε-εἴτε-εἴτε* (πολυσύνδετον) ἀδιαφορίας ὡς πρὸς ἐκλογὴν. *γέροντες-παίδων* (ἀντίθεσις) ἡλικίας δηλοῦσα τὸ ἄτοπον τῆς ὑποτιθεμένης πράξεως. *τὸ ἀδικεῖν-τῷ ἀδικοῦντι* (παρήχησις). *καθομολογῶν-ὁμολογῆς* (παρήχησις). *ταῦτα δοκεῖ καὶ δόξει* (ἴττικὴ σύνταξις). *καὶ ξυνοκεῖ καὶ ἀρχώμεθα-οὔτε-οὔτε-οὔτε* (πολυσύνδετα). *πάλαι καὶ νῦν* (ἀντίθεσις) χρόνου. *μᾶλλον δὲ* (ἐπανόρθωσις), διότι δὲν ἐθεωρήθη ὡς ἀκριβῆς ὑπ' αὐτοῦ ἢ χρῆσις τοῦ λέγω.

Γνωμικά—(ἠθικῆς ἀξίας) 7. «οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν δτιοῦν πάσῃ ὑπ' αὐτῶν». 8. «ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον».

Πραγματικά.—*ἡ-ἦ* αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐρωτήσεις ἐκλόνισαν τὸν Κρίτωνα, ὥστε νὰ παραδεχθῇ—μονολεκτικῶς ἀπαντήσας—ὅτι οὐδὲ ὡς ἐπιτρέπεται ἡ ἀδικία. *ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις* τῆς δίκης, τῆς καταδίκης καὶ τῆς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ παραμονῆς. *εἴτε μὴ φασὶν (οἱ πολλοί): ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ἔλεγεν «ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὄφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος», τῶν δὲ ἀρχαίων ὡς ἠθικὸν δόγμα ἐθεωρεῖτο «τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν (ἢ ἀνιᾶν)».* Ἐπίσης *εἰσαγήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.* Ὡς αὐτῶς ἡ θεωρία τοῦ Σόλωνος *«(δότε) εἶναι δὲ γλυκὺν ὡδε φίλοιον, ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν, τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν».* (Σημειώτέον, ὅτι τοῦτο δὲν ἐτήρουν πάντες). *οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν...* Ὁ Σωκρ. ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου ἐμφανίζεται ὡς φορεὺς τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὡς πρωτοπόρος καὶ πρόδρομος τῆς Χριστιανικῆς ἰδέας, κηρύσσων τὰ ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα πέντε αἰῶνας μετ' αὐτὸν ἐτελειοποίησε καὶ διεσάλπισεν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς:

«Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλόγεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς» (Ματθ. κεφ. 5). Ἐὰν ὁ Σωκράτης ἐφιστᾶ τὴν προσοχὴν τοῦ Κρίτωνα, μήπως τὸ «οὐδαμῶς ἀδικεῖν» ἀπεδέχθη ἀπὸ ἀγάπην καὶ σεβασμὸν καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἐσωτερικῶν πραγματικῶν πίστιν. *οἶδα ὀλίγοις τισὶ* μεγίστη ἀλήθεια λέγεται, διότι οἱ πολλοὶ μὲν φιλέκδικοι καὶ μνησίκαιοι ἦσαν, ὀλίγοι δὲ—καὶ μεταξύ τούτων περιλαμβάνει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ Σωκρ.—ἦσαν ἀνεξίκακοι καὶ Χριστιανικοί. *(τῆς ἀρχῆς) κοινωνεῖς* ὁ Σωκρ. ἐρωτᾷ τὸν Κρίτωνα, ἐὰν συμφωνῇ, ὥστε ἡ διατυπωθεῖσα ἠθικὴ ἀξία νὰ ἀποτελέσῃ βᾶσιν περαιτέρω συζητήσεως πρὸς ἐξαγωγήν νεωτέρων συμπερασμάτων. *ἐντεῦθεν* ἀπὸ ταύτης τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς. *ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ...* δευτέρᾳ ἠθικῆ ἀξίᾳ, καθ' ἣν οὐ μόνον τὰ ἔγγραφα συμβόλαια τὰ ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ἀνεγνωρισμένα πρέπει νὰ τηροῦνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄγραφα, δηλ. αἱ σιωπηραὶ συμφωνίαι, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο παραδεκταὶ ὡς δίκαιαι, ἄλλως θεωρεῖται ὡς ἀπάτη ἢ παράβασις.

Νόημα.— Ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν Κρίτωνα, ἂν παραδέχεται:

1) ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει πρέπει ὁ ἀνθρώπος ἐκουσίως νὰ ἀδικῇ ἢ 2) ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἄλλοτε μὲν δύναται νὰ ἀδικῇ, ἄλλοτε δὲ ὄχι ἢ 3) ὅτι εἰς οὐδεμίαν περιπτῶσιν ἡ ἀδικία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς καλὴ καὶ ὠραία πράξις, ἀλλ' ἐντιθέτως κακὴ καὶ αἰσχρὰ καὶ παρὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελ-

ἐφέστηκα, ἐφειστήκειν. ἔροιντο εὐκτ. μ. ἄορ. β' (ἐνεργ. σημ.) τοῦ ἐρωτῶ, ἠρώτων, ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι, ἠρώτησα καὶ ἠρώτημα, ἠρωτήκειν. διανοεῖ ἔνεστ. (β' πρόσ.) τοῦ διανοοῦμαι (ἀποθ. ἐνεργ. διαθ.). ἀπολέσαι ἀπαρ. ἄορ. α' τοῦ ἀπόλλυμι=καταλύω. ἔτι ἐπίρρ.=ἀκόμη—πλέον. ἀνατετράφθαι ἀπαρ. παθ. παρακ. με σημ. ἔνεστ. τοῦ ἀνατρέπομαι, ἀνετρέπόμεν, ἀνατρέβομαι, ἀνατραπέσομαι, ἀνετραπέομαι, ἀνετραπέομαι, ἀνετραπέομαι, ἀνετραπέομαι. ἄλλως τε καὶ ἐπίρρ. φράσεις=καὶ μάλιστα. ἀπολλυμένου μετ. παθ. ἔνεστ. τοῦ ἀπόλλυμαι. κύριος=ἔγκυρος.

Συντακτικά.—ἐκ τούτων ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας. ἀπιόντες ὑποθ. μετ. μὴ πείσαντες ὑποθ. μετ. λόγω τοῦ μὴ (κατ' ἄλλους τροπική). πότερον—ἢ διμελής εὐθεία ἐρωτ. πρότ. καὶ ταῦτα ἐνν. (ποιοῦμεν) κατήνησεν ἀντιθετ. σύνδ.=καὶ μάλιστα. οὓς ἤκιστα δεῖ (κακῶς ποιεῖν) ἀναφ. πρότ. ἢ οὐ (κακῶς ποιοῦμεν). οἷς ἀντικ. δικαίως κατηγ. οὓσι κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ὁμολογήσαμεν (σπανίως). ἔχω+ἀπαρ.=δύναμαι. ἀποκρίνασθαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). πρὸς ὃ ἐρωτᾷς ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. μέλλουσι χρονικοῦποθετικῆ μετ. ἡμῖν ὑποκ. ἀποδιδράσκειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). ὅπως δεῖ... ἀναφ. πρότ. ὀνομάσαι ὑποκ. τοῦ δεῖ. (τινὰ) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τοῦτο ἀντικ. ἐλθόντες—ἐπιστάντες χρον. μετ. ἀσύνδετοι, ἀλλὰ ἀλληλοπροσδιορίζομεναι. τῆς πόλεως γεν. κτητικῆ. εἰ... ἔροιντο (ὑπόθ.)+τί ἐροῦμεν (ἀπόθ.)=ὑποθ. λόγος γ' εἰδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. εἰπέ μοι... διαφθείρονται ἀντικ. τοῦ ἔροιντο. ἄλλο τι (ἔχεις ἐν νῷ ποιεῖν) ἢ... διανοεῖ. τῷ ἔργῳ δοτ. ὄργανου. ᾧ ἐπιχειρεῖς ἀναφ. πρότ. ᾧ ἀντικ. ἀπολέσαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). τοὺς νόμους—τὴν πόλιν ἀντικ. ἡμᾶς παράθεσις εἰς τὸ νόμους. τὸ σὺν μέρος αἰτ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. ἢ δοκεῖ... εὐθεία ἐρωτ. πρότ. σοι δοτ. προσωπική. οἶόν τ' (εἶναι) ὑποκ. τοῦ δοκεῖ. εἶναι—ἀνατετράφθαι ὑποκ.. τοῦ οἶόν τ' (εἶναι) τὸ ἀνατετράφθαι νὰ μεταφρασθῇ με ἐνεστῶτα. τὴν πόλιν ὑποκ. τῶν ἀπαρ. ἐν ἡ... ἀναφ. πρότ. αἱ γινόμεναι ἐπιθ. μετ. μηδὲν σύστοιχον ἀντικ. (μηδεμίαν ἰσχύν). ὑπὸ ἰδιωτῶν ποιητικὸν αἴτιον. ἄκυρος κατηγ. πρὸς ταῦτα ἐμπρόθ. διορ. ὑπερασπίσεως. ἀπολλυμένου ἐπιθ. μετ. (ἔνεσ. ἀποπειράς). ὅς... προστάττει ἀναφ. πρότ. ὅς ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). εἰς δίκας ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τὰς δικασθείσας ἐπιθ. μετ. κυρίας κατηγ. ὅτι (ἐπιχειροῦμεν ἀπολέσαι δικαίως τοὺς νόμους) εἰδ. πρότ. κατὰ βραχυλογίαν ὡς ἀντικ. τοῦ ἐροῦμεν. γὰρ διὰ τούτου αἰτιολογεῖται ἢ νοουμένη εἰδ. πρότ. ταῦτα (ἐροῦμεν) ἢ τι ἐροῦμεν.

Σχήματα λόγου.—πείσαντες τὴν πόλιν πότερον ποιοῦμεν (παρήχησις τοῦ π.). ἐμμένονες οἷς ὁμολογήσαμεν (ἔλξης) ἀντὶ ἐμμένονες τούτοις, ἃ ὁμολογήσαμεν. ἀποδιδράσκειν (μεταφορὰ) ἐκ τῶν δούλων. ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἔροιντο (προσωποποιῖα) μεγαλοπρεπῆς εἰκῶν τῶν Νόμων ὁμιλούντων. πρὸς ταῦτα... τοιαῦτα (παρήχησις). ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ (εἰρωνεία). ὅτι ἡδίκηι (βραχυλογία) ἀντὶ: ὅτι (ἐπιχειροῦμεν ἀπολέσαι τοὺς νόμους δικαίως) ἡδίκηι γὰρ ἢ πόλις.

Πραγματικά.—καὶ ταῦτα ἐξαίρεται ἢ σοβαρότης τοῦ περὶ οὗ θὰ ὁμιλήσῃ. οὓς ἤκιστα ὑπαινίσσειται τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα. οὗ γὰρ ἐννοῶ ὃ Κρίτων περιχαρῆς εἰς δυσχερῆ θέσιν ἀπαντήσεως κατόπιν τῶν περὶ δικαίου συζητήσεων προφασίζεται ὅτι δὲν κατενόησε τὴν ἐρώτησιν. ἐλθόντες οἱ Νόμοι ἢ προσωποποιήσις τῶν Νόμων ὡς εἰκῶν εἶναι τόσον μεγαλοπρεπῆς, ὑπέροχος καὶ θεία, ὥστε πᾶς ἄνθρωπος, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ Σωκρ., νὰ εἶναι συνδεδεμένοι πρὸς αὐτοὺς ἀρρήκτως καὶ με ἰδιαιτέραν συγκίνησιν νὰ ἀκούουν τὸ παράπονόν των. Τὴν εἰκῶν τῶν Νόμων ἐδανείσθη καὶ ὁ πολὺς Κικέρων, χρησιμοποίησας αὐτὴν εἰς τὸν Γ' κατα Κατιλίνα λόγον. Οἱ Νόμοι εἶναι κανόνες δικαίου ὑπὸ τῆς πολιτείας τεθέντες καὶ ἐκφράζοντες ἀναγκαιότητα. Οἱ Ρωμαῖοι ἐπι-

γραμματικῶς εἶπον «*dura lex, sed, lex*». Νόμος πάντων βασιλεὺς (Πίνδαρος). Κάλλιστον ὁ Νόμος, ἡ δὲ ἀνομία αἰσχιστον (Πλάτων) ὅτι εἶναι ἡ ψυχὴ διὰ τὸ σῶμα, εἶναι καὶ οἱ νόμοι διὰ τὴν Πολιτείαν (Πλάτων) τί ἐν τῷ Νόμῳ γέγραπται; (Ἰησοῦς Χριστός) ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι (Σιμωνίδης διὰ τὸν Λεωνίδα). Ὁ σεβασμὸς τῶν Νόμων εἶναι ἀλάθητον κριτήριον τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς μορφώσεως τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Σώκρατες διότι μόνον αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς μελετωμένης ἀποδράσεως. ἀνατετράφθαι ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς δὲν εἶναι ὄριμος, ὥστε, ὑπακούων εἰς τὴν λογικὴν καὶ τὸν ἠθικὸν νόμον, ἀναρχίως νὰ βουλευέται καὶ νὰ ἐνεργῇ, ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς πολιτείας Νόμοι, περιστέλλοντες πᾶσαν πρὸς τὸ κακὸν ροπὴν καὶ συντελοῦντες εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν αὐτῆς ἢ ὑπὸ τῶν πολιτῶν παράβασις τούτων ἄνευ κυρώσεων θὰ συνεπήγετο πλήρη ἀνατροπὴν ταύτης, ἀναρχίαν καὶ ἀκολασίαν. καὶ ῥήτωρ ἐπειδὴ πᾶς Ἀθηναῖος πολίτης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ κατάργησιν ἢ μεταρρυθμίσει νόμου τινός, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Δήμου ἐξέλεγε κατ' ἔτος ῥήτορας, οἱ ὅποιοι ἐνώπιον τῶν νομοθετῶν τῆς Ἡλιαίας ἀγορεύοντες ὑπερήσπιζον αὐτὸν μετ' αὐτοῦς ἡγόρευεν ὁ εἰσηγούμενος τὴν κατάργησιν καὶ ἔπειτα ἢ κατηργεῖτο ἢ ἐπεκυροῦτο ὁ νόμος ὡς κατήγορος ἐνταῦθα τοῦ νόμου νοεῖται ὁ Σωκράτης ἡδίκαι γὰρ ἡ αἰωνία ἀπάντησις τῶν ἀδικούντων.

Νόημα.—Ὁ Σωκράτης, ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὸν Κρίτων, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται ἡ ἀδικία καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελεθῇ κανεὶς, ὅσα παραδεχθῇ, ὅτι εἶναι δίκαια, ἐρωτᾷ αὐτόν, ἂν εἶναι κακοποιήσις τῆς πολιτείας ἢ ἀπόδρασις αὐτοῦ παρὰ τὴν θέλησίν της; ἐπειδὴ δὲ ὁ Κρίτων ἐπροφασίσθη, ὅτι δὲν ἀντελήφθη καλῶς, ὁ Σωκράτης ἐφανίσει τοὺς Νόμους τῆς πολιτείας ὡς ἄνθρωπον ὀμιλοῦντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτόν, ὅτι διὰ τῆς μελετωμένης πράξεως καταστρέφονται οἱ Νόμοι καὶ ὀλόκληρος ἡ πολιτεία, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διατηρηθῇ ἡ πολιτεία, τῆς ὁποίας οἱ νόμοι καταπατοῦνται καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων δὲν ἐφαρμόζονται ἀπὸ τὸν πρῶτον τυχόντα παραπονούμενον ἰδιώτην. Ὁ Σωκράτης μαντεύει τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔδιδε ὁ Κρίτων εἰς τοὺς Νόμους, ὅτι δηλ. δίκαια πράξις ἐπιχειρεῖται, ἐπειδὴ ἡ Πολιτεία ὑπῆρξε ἀδικος πρὸς αὐτόν διὰ τῆς ἐκδοθείσης καταδικαστικῆς εἰς θάνατον ἀποφάσεως.

Περίληψις.—Οἱ Νόμοι προσωποποιούμενοι ὀμιλοῦν πρὸς τὸν Σωκράτην τονίζοντες, ὅτι πᾶσα, ἔστω καὶ δίκαια κατάλυσις των, συνεπάγεται ἀνατροπὴν τῆς πολιτείας,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12

ΣΩΚ. Τὶ οὖν (ἐροῦμεν),
 ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι·
 «Ὁ Σώκρατες, ἢ
 καὶ ταῦτα ὠμολόγητο
 ἡμῖν τε καὶ σοὶ
 ἢ (ὠμολόγητο)
 ἐμμένειν ταῖς δίκαις,

αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ;»

εἰ οὖν θαυμάζοιμεν

Τὶ λοιπὸν (θὰ ἀπαντήσωμεν),

ἂν εἴπουν οἱ νόμοι·

«Σωκράτη, ἀλήθεια

καὶ αὐταὶ αἱ συμφωνίαι εἶχον γίνεαι

ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἀπὸ σέ

ἢ (εἶχε γίνεαι συμφωνία)

νὰ μένης σταθερὸς εἰς τὰς ἀπο-

[φάσεις,

τὰς ὁποίας τυχὸν ἡ πολιτεία θὰ

[ἐξέδιδεν;»

Ἐὰν λοιπὸν θὰ ἐδοκιμάζοιμεν ἐκπλη-

αὐτῶν
 λεγόντων,
 ἴσως ἂν εἴποιεν,
 ὅτι «ὦ Σωκράτες,
 μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα,
 ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ
 εἰώθας χρῆσθαι
 τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι.
 φέρε γὰρ (εἰπέ),
 τὶ ἐγκαλῶν
 ἡμῖν καὶ τῇ πόλει
 ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι;
 οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν

[ἡμεῖς,

καὶ δι' ἡμῶν
 ἐλάμβανε
 τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ
 καὶ ἐφύτευσέ σε;
 φράσον οὖν
 τούτοις ἡμῶν,
 τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους,

μέμφει τι,
 ὧς
 οὐ καλῶς ἔχουσιν ;»
 «οὐ μέφομαι»
 φαίην ἂν.
 «ἀλλὰ (μέμφει)
 τοῖς (νόμοις)
 περὶ
 τὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν

τοῦ γενομένου,
 ἐν ἧ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης ;
 ἢ οὐ καλῶς
 προσέταττον ἡμῶν
 οἱ τεταγμένοι
 ἐπὶ τούτοις νόμοι,
 παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ
 παιδεύειν σε
 ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ ;»

«καλῶς (προσέταττον)» φαίην ἂν.
 «Εἶεν.
 ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε

δι' αὐτοὺς (τοὺς νόμους),
 διότι λέγουν (αὐτά),
 ἴσως θὰ ἤμποροῦσαν νὰ εἴπουν,
 ὅτι, «Σωκράτη,
 μὴ ἐκπλήττεσαι διὰ τὰ λεγόμενα,
 ἀλλὰ νὰ ἀπαντᾷς, ἀφοῦ μάλιστα
 συνηθίζεις νὰ μεταχειρίζεσαι
 καὶ τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἀπάντησιν.
 Ἐμπρὸς λοιπὸν (εἰπέ),
 ποίαν κατηγορίαν ἀποδίδων
 εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὴν πόλιν
 ἐπιχειρεῖς νὰ μᾶς καταλύσης ;
 Πρῶτον μὲν δὲν σε ἐγεννήσαμεν
 [ἡμεῖς,

δηλαδὴ δι' ἡμῶν
 (δὲν) ἐλάμβανεν (ὡς σύζυγον)
 τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ (σου)
 καὶ σε ἐγέννησε ;
 Εἰπέ λοιπὸν
 ἐναντίον ἐκείνων ἐξ ἡμῶν,
 δηλαδὴ τῶν νόμων τῶν ἀναφερο-
 [μένων εἰς τοὺς γάμους,
 ἔχεις κανένα παράπονον,
 διότι κατὰ τὴν γνώμην σου
 δὲν εἶναι ὀρθοί ;»
 «Δὲν ἔχω κανένα παράπονον»,
 θὰ ἔλεγον.
 «Ἀλλὰ (μήπως ἔχεις παράπονον)
 ἐναντίον τῶν (νόμων),
 οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται
 εἰς τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν
 [ἀνατροφήν

τοῦ γεννηθέντος,
 διὰ τῆς ὁποίας καὶ σὺ ἐξεπαιδεύθης ;
 ἢ (μήπως) ὄχι ὀρθῶς
 ὠρίζον ἐξ ἡμῶν
 οἱ νομοθετημένοι
 διὰ ταῦτα νόμοι,
 ἐπιβάλλοντες εἰς τὸν πατέρα σου
 νὰ σε ἐκπαιδεύη
 μὲ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γυμνα-
 [στικὴν ;»

«Ὄρθῶς (ὠρίζον)», θὰ ἔλεγον.
 «Ἐχει καλῶς.
 Ἄφοῦ δὲ καὶ ἐγεννήθης

καὶ ἐξετράφη καὶ ἐπαιδεύθη,
 ἔχῃς ἂν εἰπεῖν
 πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἦσθα
 ἡμέτερος καὶ ἕκγονος
 καὶ δοῦλος αὐτός τε
 καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι;
 καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει,
 ἄρ' οἶε
 ἐξ ἴσου εἶναι τὸ δίκαιον
 σοὶ καὶ ἡμῖν
 καί, ἄττ' ἂν ἡμεῖς
 ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν σε,
 οἶε δίκαιον εἶναι
 καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν;

ἦ ἄρα
 πρὸς μὲν τὸν πατέρα (σου)
 οὐκ ἐξ ἴσου ἦν σοὶ τὸ δίκαιον
 καὶ πρὸς τὸν δεσπότην,
 εἴ σοι ὦν ἐτύγχανεν,
 ὥστε, ἅπερ πάσχοις
 ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν,

οὔτε
 κακῶς ἀκούοντα
 ἀντιλέγειν
 οὔτε τυπτόμενον
 ἀντιτύπειν
 οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά
 πρὸς δὲ τὴν πατρίδα
 καὶ τοὺς νόμους
 ἐξέσται σοὶ ἄρα,
 ὥστε, ἐὰν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν
 ἀπολλύναι σε
 ἡγούμενοι δίκαιον εἶναι,
 καὶ σὺ αὖ
 ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι

ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα,
 καθ' ὅσον δύνασαι,
 καὶ φήσεις
 ποιῶν ταῦτα
 πράττειν δίκαια,
 ὁ ἐπιμελούμενος
 τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς;

καὶ ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη,
 θὰ ἠδύνασο νὰ εἴπῃς
 πρῶτον μὲν, ὅτι τάχα δὲν ἦσο
 ἰδικὸς μας καὶ ἀπόγονος
 καὶ δοῦλος, καὶ σὺ ὁ ἴδιος
 καὶ οἱ πρόγονοί σου;
 Καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα ἐστὶ εἶναι,
 ἄρά γε φαντάζεσαι,
 ὅτι ἔχεις τὰ ἴδια δικαιώματα
 σὺ μὲ ἡμᾶς
 καί, ὅσα τυχὸν ἡμεῖς
 ἐπιχειροῦμεν νὰ κάμνωμεν εἰς σέ,
 φαντάζεσαι ὅτι εἶναι δίκαιον
 καὶ σὺ νὰ κάμνης αὐτὰ πρὸς ἐκδί-
 [κῃσιν (εἰς ἡμᾶς)];

Ἦ τάχα
 ἀπέναντι μὲν τοῦ πατρὸς σου
 σὺ δὲν εἶχες τὰ ἴδια δικαιώματα,
 ὅπως καὶ ἀπέναντι τοῦ κυρίου σου,
 ἂν συνέβαινε νὰ ἔχῃς (κύριον),
 ὥστε, ὅσα βέβαια θὰ ἐπάθαινες,
 αὐτὰ νὰ κάμνης καὶ σὺ (εἰς αὐτούς)
 [πρὸς ἐκδικῃσιν,

οὔτε δηλαδή,
 ἐὰν θὰ ἐκακολογεῖσο,
 νὰ ἀνταποδίδῃς τὴν κακολογίαν,
 οὔτε, ἐὰν θὰ ἐκτυπᾶσο,
 νὰ ἀνταποδίδῃς τὸ κτύπημα,
 οὔτε πολλά ἄλλα παρόμοια
 ἀπέναντι ἡμῶς τῆς πατρίδος
 καὶ τῶν νόμων
 θὰ σοῦ ἐπιτραπῇ τάχα,
 ὥστε, ἐὰν ἡμεῖς ἐπιχειροῦμεν
 νὰ σέ καταστρέψωμεν,
 διότι νομίζομεν, ὅτι εἶναι δίκαιον,
 καὶ σὺ μὲ τὴν σειρὰν σου
 θὰ ἐπιχειρήσης ἐκδικούμενος νὰ
 [καταστρέψῃς
 ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα,
 ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν δύναμιν σου,
 καὶ θὰ ἰσχυρισθῇς,
 μὲ τὸ νὰ κάμνης αὐτὰ,
 ὅτι πράττεις δίκαια,
 σὺ ὁ ὅποιος ἐνδιαφέρεσαι
 πράγματι διὰ τὴν ἀρετὴν;

ἢ οὕτως εἰ σοφός,
 ὥστε λέληθέ σε,
 ὅτι μητρός τε
 καὶ πατρὸς
 καὶ τῶν ἄλλων προγόνων
 ἀπάντων
 τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρίς
 καὶ σεμνότερον
 καὶ ἀγιώτερον
 καὶ ἐν μείζονι μοίρα (ἐστὶ)
 καὶ παρὰ θεοῖς
 καὶ παρ' ἀνθρώποις
 τοῖς νοῦν ἔχουσι,
 καὶ
 (ὅτι) δεῖ σέβεσθαι (τινα)
 καὶ μᾶλλον ὑπέικειν
 καὶ θωπεύειν πηκτρίδα
 χαλεπαίνουσαν
 ἢ πατέρα,
 καὶ (ὅτι) δεῖ
 ἢ πείθειν

ἢ ποιεῖν,
 ἃ ἂν κελεύῃ,
 καὶ (ὅτι) δεῖ πάσχειν,
 ἐὰν προστάτῃ
 παθεῖν τι,
 ἡσυχίαν ἄγοντα,
 ἐὰν τε (προστάτῃ)
 τύπτεσθαι,
 ἐὰν τε (προστάτῃ) δεῖσθαι,
 ἐὰν τε ἄγῃ (τινά)
 εἰς πόλεμον
 τρωθησόμενον
 ἢ ἀποθανούμενον,
 (ὅτι) ποιητέον ταῦτα,
 καὶ (ὅτι) τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει,
 καὶ (ὅτι) οὐχὶ ὑπεικτέον

οὐδὲ ἀναχωρητέον
 οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν,
 ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ
 καὶ ἐν δικαστηρίῳ
 καὶ πανταχοῦ (ὅτι) ποιητέον,
 ἃ ἂν κελεύῃ

*Ἡ τόσον (μόνον) εἶσαι σοφός,
 ὥστε ἔχει διαφύγει τὴν ἀντίληψίν
 ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα [σου,
 καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα
 καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους προγόνους
 ὅλους ἀνεξαίρετως
 πολυτιμότερον (πρᾶγμα) εἶναι ἢ
 καὶ σεβαστότερον [πατρίς
 καὶ ἱερώτερον
 καὶ εἰς ἀνωτέραν θέσιν (εἶναι)
 καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν
 καὶ κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων,
 οἱ ὅποιοι ἔχουν νοῦν,
 καὶ ἐπομένως
 (ὅτι) πρέπει νὰ σέβεται (κανεῖς)
 καὶ περισσότερον νὰ ὑπακούῃ
 καὶ νὰ περιποιῆται τὴν πατρίδα,
 ὅταν ὀργίζεται (κατ' αὐτοῦ),
 παρὰ τὸν πατέρα (του),
 καὶ (ὅτι) πρέπει)
 ἢ νὰ προσπαθῇ νὰ (τὴν) πείσῃ (πρὸς
 [μεταβολὴν ἀντιλήψεων)
 ἢ νὰ ἐκτελῇ,
 ὅσα τυχὸν διατάσσει,
 καὶ (ὅτι) πρέπει) νὰ πάσχει,
 ἐὰν διατάσῃ
 νὰ πάθῃ κάτι,
 χωρὶς διαμαρτυρίας,
 εἴτε δηλαδὴ (διατάσσει)
 νὰ κτυπᾶται,
 εἴτε (διατάσσει) νὰ φυλακίζεται,
 καὶ ἐὰν ὀδηγῇ (κάποιον)
 εἰς πόλεμον (ἢ πατρίς),
 διὰ νὰ πληγωθῇ
 ἢ διὰ νὰ φονευθῇ,
 (ὅτι) πρέπει νὰ ἐκτελῇ αὐτά,
 καὶ (ὅτι) τὸ ἠθικῶς ὀρθὸν ἔτσι εἶναι,
 καὶ (ὅτι) δὲν πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ
 τὴν στράτευσιν
 οὔτε νὰ ὀπισθοχωρῇ
 οὔτε νὰ λιποτακτῇ,
 ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πόλεμον
 καὶ εἰς τὸ δικαστήριον
 καὶ παντοῦ (ὅτι) πρέπει νὰ ἐκτελῇ,
 ὅσα τυχὸν διατάσσει

ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς,
ἡ (ὅτι δεῖ) •
πειθεῖν αὐτήν,
ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε
βιάζεσθαι δὲ (τινα)

(ὅτι) οὐχ ὄσιόν (ἐστίν)

οὔτε μητέρα
οὔτε πατέρα,
πολύ δὲ ἤττον ἐτι
τούτων τὴν πατρίδα;»
τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, Κρίτων;

(φήσομεν) τοὺς νόμους
λέγειν ἀληθῆ ἢ οὐ;
ΚΡ. "Ἐμοιγε δοκεῖ
(λέγειν ἀληθῆ).

ἡ πολιτεία καὶ ἡ πατρίς,
ἡ (ὅτι πρέπει)
νὰ προσπαθῆ νὰ τὴν μεταπίσῃ,
ὅπως ἐπιβάλλει τὸ φυσικὸν δίκαιον·
νὰ μεταχειρίζεται ὅμως (κανεῖς)
βίαια μέσα,
(ὅτι) δὲν (εἶναι) σύμφωνον πρὸς τὸν
θεῖον νόμον,

οὔτε ἐναντίον τῆς μητρός (του)
οὔτε ἐναντίον τοῦ πατρός (του),
πολύ δὲ ὀλιγώτερον ἀκόμη
ἀπὸ αὐτοὺς ἐναντίον τῆς πατρίδος;»
Τί θὰ ἀπαντήσωμεν εἰς αὐτά, Κρί-
[ταν;

(Θὰ ἀπαντήσωμεν) ὅτι οἱ νόμοι
λέγουν τὴν ἀλήθειαν ἢ ὄχι;
Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον φαίνεται
(ὅτι λέγουν τὴν ἀλήθειαν).

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.—ἡ ἐρωτημ. μόριον=ἀλήθεια. ὁμολόγητο ὕπερσ. τοῦ ὁμολογεῖν. ἀποκρίνον προστ. ἐνεστ. τοῦ ἀποκρίνομαι. εἰώθας παρακ. με σημ. ἐνεστ. τοῦ εἰώθα (=συνηθίζω), εἰώθειν. ἀπολλύναι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἀπόλλυμι=καταστρέφω, καταλύω. φράσον προστ. ἀορ. τοῦ φράζω=λέγω. μέμφει ἐνεστ. (β' πρόσ.) τοῦ μέμφομαι τινί τι (=παραπονοῦμαι, κατηγορῶ). ἔχουσιν μετ. ἐνεστ. τοῦ ἔχω. εἰν ἐπίρρ. δηλοῦν συγκατάθεσιν=ἔστι. ἔξετραφῆς παθ. ἀορ. β' τοῦ ἐκτρέφομαι. ἐγένον ἀορ. β' τοῦ γίγνομαι. ἦσθα παρατ. τοῦ εἶμι (β' πρόσ.). ἄττα (ἄτινα) ἀναφ. ἀντων., ἐνῶ ἄττα (τινὰ) ἀορ. ἀντων. οἶε ἐνεστ. τοῦ οἶομαι (β' πρόσ.)=φαντάζομαι. κακῶς ἀκούω παθητικόν, ἐνῶ τὸ ἐνεργ. εἶναι κακῶς λέγω. εὐ λέγω=ἐπαίνω, τὸ δὲ παθητικὸν εὐ ἀκούω=ἐπαινοῦμαι. ἐξέστα μέλλ. τοῦ ἀπροσ. ἐξέσται. φήσεις μέλλ. τοῦ φημί. τῆ ἀληθεία ἐπίρρ. ἐπιμελούμενος μετ. ἐνεστ. τοῦ ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι=ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω. λέληθε παρακ. τοῦ λανθάνω=διαφεύγω. τὴν προσοχήν τινος ὑπείκειν ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ὑπείκω (=ὑποχωρῶ), ὑπεῖκον, ὑπέειξω, ὑπέειξα. χαλεπαίνουσαν μετ. ἐνεστ. τοῦ χαλεπαίνω (=ὀργίζομαι), ἐχαλέπαινον, χαλεπανῶ, ἐχαλέπηνα. τύπεσθαι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ τύπτομαι, πληγὰς λήσσομαι, πληγὰς ἔλαβον, πληγὰς εἴληφα. δεῖσθαι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ δέομαι -οῦμαι (=φυλακίζομαι), ἐδοῦμην, δεθῆσομαι, ἐδέθην, δέδεμαι, ἐδεδέμην. τρωθήσομενον μετ. παθ. μέλλ. τοῦ τρωσσομαι (=πληγώνομαι), ἐτιρωσομένην, τρώσομαι, τρωθήσομαι, ἐτρώθην, τέτρωμαι, ἐτετρώμην. ἀποθανούμενον μετ. μέλλ. τοῦ ἀποθνήσκω. ὑπεικτέον ρηματ. ἐπίθ. τοῦ ὑπείκω. ἀναχωρητέον ρηματ. ἐπίθ. τοῦ ἀναχωρῶ. λειπτέον ρηματ. ἐπίθ. τοῦ λείπω (=οὐ δεῖ ὑπείκειν οὐδὲ ἀναχωρεῖν οὐδὲ λείπειν). ἢ ἀναφ. ἐπίρρ.=ὅπως, πέφυκε παρακ. τοῦ φύω. ἐφρον, φύσω, ἐφρσα, πέφυκα, ἐπεφύκειν. ἤττον ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (ὀλίγον-ἤττον-ἤμισα).

Συντακτικά.—τί οὖν (ἐροῦμεν). ἂν εἰπωσιν (ὑπόθ.)+τί ἐροῦμεν (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. ταῦτα ὑποκ. τοῦ ὁμολόγητο. ἡμῖν-σοί ποιητικά αἷτια. ἐμμένειν ὑποκ. (εἰδ. ἀπαρ. τοῦ ἐννοουμένου (ὁμολόγητο). (σε) ὑποκ. ἐννοουμένου τοῦ ἀπορ. ταῖς δίκαις ἀντικ. αἰς ἂν... δικάζη ἀναφ. ὑποθ. πρότ. εἰ θαμαζοῦμεν (ὑπόθ.)

+*ἂν εἴποιεν* (ἀπόθ.) ὑποθ. λόγος γ' εἰδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. *αὐτῶν* γεν. αἰτίας. *ὅτι* «ὦ *Σωκρ...*» εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ εἴποιεν (λόγω τοῦ *ὅτι* ἀνεμόμενον πλάγιον λόγον, ἀλλ' ἄμέσως μετεβλήθη εἰς εὐθύον: *μὴ θαύμαζε...*), τὰ λεγόμενα αἰτιατ. αἰτίας. *λεγόντων* αἰτιολ. μετ. *ἐπειδὴ καὶ εἰώθας* αἰτιολ. πρότ. *χρησθαι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.), *τῷ ἐρωτᾶν*—*τῷ ἀποκρίνεσθαι* ἔναρθρα ἀπαρ. ὦ; ἀντικ. τοῦ *χρησθαι*. *φέρε* παρακελευστικὸν μόριον=ἔλα. *ἐγκάλων* τροπ. μετ. *τί—ἤμῃν—τῇ πόλει* ἀντικ. ἀπολλύναι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *καὶ ἐπεξηγηματικῶν*=δηλαδή. *δι' ἡμῶν* ἐμπρόθ. διορ. ὄργανου. (*οὐκ*) *ἐλάμβανε*. *τούτοις* ἀντικ. τοῦ *μέμφει*. *ἡμῶν* γεν. διαίρ. *τοῖς νόμοις...* (*τοῖς οὖσι*) ἐπεξήγησις εἰς τὸ *τούτοις*. *περὶ τοὺς γάμοις*; ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *τι σύστοιχον* ἀντικ. (=μομφὴν *τινα*). ὦ; *ἔχουσι* αἰτιολ. μετ. *ἀλλὰ* (μέμφει *τοῖς νόμοις*;) *τοῖς* (οὖσι). *περὶ τὴν τροφήν...* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *τοῦ γενομένου* γεν. ὑποκ. (ἐπιθ. μετ.). *ἐν ἧ...* ἀναφ. πρότ. *ἐν ἧ* ἐμπρόθ. διορ. ὄργανου. *ἡμῶν* γεν. διαιρητικῆ. *τεταγμένοι* ἐπιθ μετ. *ἐπὶ* *τούτοις* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ.—*παρογγέλλοντες* τροπ. μετ. *ἐν μουσικῇ* ἐμπρόθ. διορ. ὄργανου. *παιθεύειν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *ἐπειδὴ ἐγένου* χρον. πρότ. *ἔχοις ἂν* δυνητικὴ εὐκτ. *εἰπείν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *ὡς οὐκ ἦσθα* εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *εἰπείν*. *ἡμέτερος—ἔκγονος—δοῦλος* κατηγ. *αὐτὸς* κατηγ. διορ. τοῦ ἐννοουμένου ὑποκ. (οὐ). *εἰ ἔχει* (ὑπόθ.)+*ἄρ* *οἶει* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος α' εἰδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *εἶναι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *οἶει*. *τὸ δίκαιον* ὑποκ. τοῦ *εἶναι* (κατ' αἰτιατ.). *σοὶ καὶ ἡμῖν* δοτ. κτητικά. *ἐξ ἴσου* ἐμπρ. διορ. τρόπου. *ἄττ' ἂν...* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *ποιεῖν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *σέ—ἄττα* ἀντικ. τοῦ *ποιεῖν*. *οἶει ρ*. (οὐ) ὑποκ. *δίκαιον εἶναι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.). *ἀντιποιεῖν* ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως. *δίκαιον εἶναι*. *σοὶ* δοτ. προσωπ. *ταῦτα* ἀντικ. *σοὶ* δοτ. κτητικὴ *πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν δεσπότην* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *ἐξ ἴσου* ἐμπρόθ. διορ. τρόπου. *σοὶ* δοτ. προσωπ. ὦν κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *ἐτύγχανεν*. *εἰ ἐτύγχανεν* (ὑπόθ.)+*οὐκ* *ἐξ ἴσου ἦν* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος β' εἰδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποιήτον. ὥστε *ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν* συμπερασμ. ἀπαρεμφ. πρότ. *ἅπερ πάσχοις* ἀναφ. πρότ. *οὔτε ἀντιλέγειν...* *πολλὰ* ἐπεξήγησις τοῦ *ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν* *κακῶς ἀκούοντα—τυπτόμενον* ὑποθ. μετ. *οὔτε ἄλλα...* (*ποιεῖν*). *πρὸς τὴν πατρίδα...* *τοὺς νόμους* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *σοὶ* δοτ. προσωπ. ὥστε *καὶ οὐ ἐπιχειρήσεις καὶ φήσεις* συμπερ. πρότ. *ἐὰν ἐπιχειρῶμεν* (ὑπόθ.)+*ἐπιχειρήσεις καὶ φήσεις* (ἀπόδ.)=(ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *ἀπολλύναι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *σέ* ἀντικ. τοῦ ἀπολλύναι. *ἡγούμενοι* αἰτιολ. μετ. *εἶναι* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) (τὸ ἀπολλύναι *σε*) ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *δίκαιον* κατηγ. *ἀνταπολλύναι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *ἡμᾶς—τὴν πατρίδα* ἀντικ. *τοὺς νόμους* παράθεσις εἰς τὸ *ἡμᾶς*. *καθ' ὅσον δύνασαι* ἀναφ. πρότ. *ποιῶν* τροπικὴ μετ. *πράττειν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) *δίκαια* σύστοιχον ἀντικ. (=δικαίαις *πράξεις*) εἰς τὸ *πράττειν*. *ὁ ἐπιμελόμενος* παράθεσις εἰς τὸ (οὐ)=(ἐπιθ. μετ.). *τῆς ἀρετῆς* ἀντικ. *σοφὸς* κατηγ. ὥστε *λέληθε* συμπερασμ. πρότ. *σέ* ἀντικ. *ὅτι μητρός* *τε...* *ἔχουσι* εἰδ. πρότ. *ἐστὶν ρ*. *ἡ πατρίς* ὑποκ. (α' ὄρος συγκρ.). *τιμωτέρου* *σεμνότερον—ἀγιώτερον* κατηγ. *μητρός-πατρός-προγόνων* β' ὄρος συγκρίσεως. *ἐν μείζονι μοίρᾳ* (ἐστὶ) ἐμπρόθ. διορ. βαθμοῦ, τάξεως. *παρὰ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ κρίνοντος προσώπου. *τοῖς ἔχοις* ἐπιθ. μετ. *νοῦν* ἀντικ. *σέβεσθαι—ὑπέικειν—θωπεύειν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δεῖ*. (*τινά*) ὑποκ. ἐννοούμενον τῶν ἀπαρ. *πατρίδα* ἀντικ. (α' ὄρος συγκρ.). *χαλεπαινοῦσαν* χρονικὴ μετ. *ἡ πατέρα* β' ὄρος συγκρίσεως. *πίθειν—ποιεῖν—πάσχειν* ὑποκ. ἐπίσης τοῦ ἀπροσ. *δεῖ*. *τὸ πείθειν* εἶναι ἀποπειρατικός ἐνεσ. *ἂ ἂν κελύθῃ* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. (ἀντικ. τοῦ *ποιεῖν*). *ἐὰν προσοτήθῃ* (ὑπόθ.)+*δεῖ πάσχειν* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος δ' εἰδους δηλῶν ἀόριστον ἐπανάληψιν. *παθεῖν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *τι σύστοιχον* ἀντικ. (=πάθημά *τι*). *ἡσυχίαν ἄγοντα* τροπικὴ μετ. *ἐὰν* *τε—ἐὰν* *τε* οἱ δύο πρῶτοι *ἐὰν* ἔχουν δι' αἰετικὴν σημ. *τύπτεσθαι-δεῖσθαι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *προ-*

στάτη, τοῦ ὁποίου εἶναι ἐπεξηγήσις. ἐὰν ἄγῃ (ὑπόθ.). + ποιητέον (ἔστι) (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἴδους δηλῶν ἀόριστον ἐπανάληψιν. ποιητέον (ἔστι) ἐτέθη ὀριστική ἀντί (ποιεῖν ταῦτα) ἀνακολούθως διὰ τὰς παρεμπροσούσας πολλὰς λέξεις καὶ χάριν ἐμφάσεως. τρωθησόμενον-ἀποθανούμενον τελικά μετ. ὑπεικτέον-ἀναχωρητέον-λειπτέον (ἔστι)=δεῖ ὑπεικτεῖν-ἀναχωρεῖν-λείπειν. ἃ ἂν κελυθῇ ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ ποιητέον. πείθειν ὑποκ. τοῦ (δεῖ). ἤ..πέφυκε ἀναφ. προτ. βιάζεσθαι ὑποκ. τῆς ἀπρὸς φράσεως ὄσιον (ἔστι). τινὰ ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. μητέρα-πατρίδα ἀντικ. τούτων β' ὄρος συγκρίσεως (τῆν πατρίδα α' ὄρος συγκρ.). τί ἀντικ. λέγειν ἀντικ (εἶδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ φήσομεν. τοὺς νόμους ὑποκ. (ἕτεροπροσωπία). ἀληθῆ ἀντικ. ἢ οὐ (λέγειν ἀληθῆ); ἔμοιγε δοκεῖ (ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους).

Σχήματα λόγου.— ἐν εἰπωσιν οἱ Νόμοι ἐὼ Σῶκρ. (ὑποφορά). οὐ μέμφομαι (ἀνθυποφορά). ταῦτα ὠμολόγητο (ἀττική συντ.) ταῖς δίκαις. αἷς... (ἔλξις) ἀντί ταῖς δίκαις, ἄς...δικάζῃ. μὴ θαύμαζῃ (ἀντροπή) χάριν ἐμφάσεως εἰς προσακτικήν, ἀντί εἰς πλάγιον λόγον. ἐγεννήσαμεν ἐφύτυσε (μεταφοραί) ἐκ τῶν θηλέων καὶ τῶν φυτῶν.—παιδείαν—ἐπαιδεύθῃς (παρήχησις). ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης (πολυσύνδετον καὶ κλιμακωτόν). καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος (πολυσύνδετον). : δοῦλος (μεταφορά) ἐκ τῶν δούλων. δεσπότην (ὑπερβολή). ποιεῖν-ἀντιποιεῖν. τυπτόμενον-ἀντιτύπτειν, ἀπολλύειν-ἀνταπολλύειν (ἀντιθέσεις). οὔτε... οὔτε... οὔτε (πολυσύνδετον). πρὸς μὲν—πρὸς δὲ (ἀντιθετικὴ σύγκρισις). ὁ ἐπιμελόμενος (πικροτάτη εἰρωνεία). σοφὸς (εἰρωνεία). μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ προγόνων (πολυσύνδετον) πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἐννοίας τῆς πατρίδος. μοῖρα (μεταφορά). τιμιώτερον καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον (πολυσύνδετον). καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις (πολυσύνδετον). καὶ σέβασθαι καὶ ὑπεικτεῖν καὶ θαυπέειν (πολυσύνδετον θετικῶς). θαυπέειν (μεταφορά). ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν (ἀντίθεσις). οὐχὶ ὑπεικτέον... οὐδέ... οὐδέ. (πολυσύνδετον, ὁμοιοτέλευτον καὶ κλιμακωτὸν ἀποθετικῶς). καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ (πολυσύνδετον). τὸ δίκαιον πέφυκε (μεταφορά) ἐκ τῶν φυτῶν. ἔμοιγε δοκεῖ (βραχυλογία) ἐνν. ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους.

Γνωμικά.—9 «Μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἔστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι»

10. «καὶ σέβασθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπεικτεῖν καὶ θαυπέειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα».

11. «Βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὄσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἤτιον τὴν πατρίδα».

Αἱ τρεῖς αὗται κρίσεις, δι' ὧν ἐξαιρέται ἡ σημασία τῆς πατρίδος, κατέστησαν πολυθρόνητοι διὰ τὴν δύναμιν τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς.

Πραγματικά.—ταῦτα ἀναφέρεται εἰς τὸ «ἠδίκηι γὰρ», ὅτι δηλ. ἐπιτρέπεται εἰς ὄρισμένας περιπτώσεις νὰ ἀκυροῦνται ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ νὰ περιφρονῶνται αἰ εἰς βάρος αὐτῶν ἐκδιδόμενα καταδικαστικά ἀποφάσεις. οὐ πρῶτον μὲ παράπονον οἱ Νόμοι ἐκθέτουσαν τὰς πρὸς τὸν Σῶκρ. εὐεργεσίας τῶν. ἐρωτᾶν-ἀποκρίνασθαι εἰσιν αἱ διαλεκτικὴ μέθοδος τοῦ Σῶκρ. ἐγεννήσαμεν ἢ ζωῆ τοῦ Σῶκρ. ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπαρξίν τῶν νόμων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τὰ τοῦ γάμου. τοῖς περὶ τοὺς γάμους οἱ νόμοι καθώριζον πότε εἶναι ἔγκυροι οἱ γάμοι καὶ πότε ὄχι, χωρὶς βεβαίως νὰ εἶναι καὶ ὑποχρεωτικοί, ἐπίσης δὲ τίνα τέκνα ἐθεωροῦντο γνήσια καὶ τίνα νόθα καὶ τίνα τὰ δικαιώματα ἐκατέρων. τρωφῆν καὶ παιδείας ἐπιβεβλημένα τῶν γονέων καθήκοντα σωματικῆς καὶ πνευματικῆς διατροφῆς τῶν τέκνων οὐχὶ ἐκ νομίμου καταναγκασμοῦ, ἀλλ' ἐξ ἐλευθέρως βουλήσεως καὶ ἠθικῆς ὑποχρεώσεως. δοῦλος οἱ ἐλεύ

θεροι πολίται ἐθεώρουν ἑαυτοὺς δούλους τῶν Νόμων. ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ τὸ ἰδανικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις ἀγωγῆς τῶν παιδῶν ἦτο ἡ δημιουργία πολίτου «καλοῦ κάγαθου», δηλ. ἀρμονικῆς ἀναπτύξεως πνεύματος καὶ σώματος καὶ οὐχὶ μονομερῶς τοῦ σώματος, ὅπως ἐν Σπάρτῃ· καὶ διὰ μὲν τῆς μουσικῆς ἐννοοῦνται τὰ γράμματα (ἀνάγνωσις-γραφὴ-ἀριθμητικὴ), κιθάρισις, κιθαρῳδία, ποίησις, ρητορικὴ, φιλοσοφία· διὰ δὲ τῆς γυμναστικῆς πᾶσα σωματικὴ ἀσκησις συντελοῦσα εἰς τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος. δεσπότην οὕτως ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν δούλων ὁ κύριος· ἡ δὲ κυρία ἐλέγετο δέσποινα· ἐλέχθη μὲ ὑπερβολὴν, διότι ὁ Σωκρ. ἦτο ἐλεύθερος. μητρός τε καὶ πατρός ἡ Πατρὶς παραβαλλομένη πρὸς γονεῖς καὶ προγόνους κηρύσσεται πολῦτιμος, σεβαστὴ καὶ ἅγια· εἶναι ὁ ὑπεροχώτερος ὕμνος τῆς ἐννοίας τῆς πατρίδος, ὁ ὁποῖος προδίδει ἀρετὴν καὶ σοφίαν διὰ τὸν εἰπόντα· λίαν προσφυῶς ὁ Πλάτων τοποθετεῖ εἰς τὸ μέσον τοῦ διαλόγου τὴν θαυμαστὴν ταύτην εἰκόνα, ἡ ὁποία ἐξαίρεται ἔτι μᾶλλον καὶ διὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ γνωμικῶν.

Τὴν περὶ πατρίδος ὑψηλὴν καὶ ἀσύλληπτον ἰδέαν ἐνσαρκώνει αἰσθητικῶς ἡ σημαία.

Περὶ πατρίδος ἐλέχθησαν αἱ ἐξῆς σοφαὶ καὶ λακωνικαὶ σκέψεις :

1. Οὐδὲν φιλτερον πατρίδος αἴης ("Ομηρος). 2. Εἰς οἰωνὸς ἀριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης ("Ομηρος). 3. οὐτοί ἐγωγε ἦς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἰδέσθαι ("Ομηρος). 4. Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα ἄνδρα ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον (Τυρταῖος). 5. Καὶ μείζων ὄστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρης φίλον νομίζει, τοῦτο οὐδαμοῦ λέγω (Σοφοκλῆς). 6. Φιλῶ τέκν', ἀλλὰ πατρίδα ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ (Πλούταρχος). 7. Dulce et decorum est pro patria mori ("Οράτιος). 8. Δὲ ζεῖ χωρὶς πατρίδες ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ (Παλαμᾶς). 9. "Οποῖος δὲν ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀγαπᾷ τίποτε (Τζόνσον).

"Οταν ὁμως πρόκειται περὶ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, δικαιοῦμεθα νὰ εἴμεθα περισσότερον ὑπερήφανοι, διότι ὁ Γνωῖτε εἶπεν «ὅ,τι διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ νοὺς καὶ ἡ καρδία. εἶναι ἡ Ἑλλάς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὁ Διδότος διεκῆρξεν «ὅ,τι εἴμεθα, τὸ ὀφείλομεν εἰς τοὺς Ἕλληνας». ἡ πείθειν ὅπως μεταβάλλῃ πεποιθήσεις, ὅταν ὀργίζεται. οὐχὶ ὑπεικτέον κλπ. αἱ ἐν καιρῷ πολέμου παραβάσεις ἐχαρακτηρίζοντο τριχῶς : 1) ἀστρατείας (ἀποφυγῆς στρατεύσεως), 2) δειλίας (ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς, εἰς ἣν ἐτάχθη, θέσεως μετὰ τὴν ἔξοδον) καὶ 3) λιποταξίον (λιποταξίας πρὸ τοῦ ἐχθροῦ). Ἡ πρώτη ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπεικτέον, ἡ δευτέρα εἰς τὸ ἀναχωρητέον κοί ἡ τρίτη εἰς τὸ λιπειτέον· διὰ πάντα παραβάτην ἀτιμία ἦτο τὸ τίμημα, δηλ. ἡ στέρησις πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ θάνατος. ὅσιον τὸ ὑπὸ θεῶν νόμων καθορισθέν.

Χαρακτηρισμός.— Ὁ Σωκράτης ἐμφανίζεται ὡς πρότυπον 1) ἀξιοπρεποῦς, σοβαροῦ, θετικοῦ καὶ συνεποῦς ἀνδρός, ἐκτελοῦντος πᾶν ὅ,τι πρεσβεύει καὶ ἐφαρμολζοντος ἀπαρεγκλίτως τὰ τε γραπτὰ καὶ ἀγραφα κρατοῦντα θέσμαι. 2) νομοταγοῦς πολίτου. 3) ἀμειλκτου ὀρθολογιστοῦ πρὸ τοῦ δικαίου. 4) ἐξαιρέτως καὶ ἀδαμαντίνως φιλοπάτριδος πολίτου. 5) ψυχροῦ ὑπολογιστοῦ τῶν κινδύνων. 6) ἀγαθοῦ καὶ ἀμνησικάκου. 7) ἀληθοῦς φιλοσόφου καὶ ἐναρέτου ἀνθρώπου καὶ 8) δεινοῦ περὶ τὴν διαλεκτικὴν (δεξιότης εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ θέματος, δύναμις ἐκλογῆς ἐπιχειρημάτων καὶ πειθῶ τοῦ ἀντιπάλου, ὥστε νὰ ἀσπάζεται τὰς ἀπόψεις του).

Νόημα.— Ἐὰν ὁ Κρίτων δώσῃ ὡς ἀπάντησιν εἰς τοὺς Νόμους, ὅτι ὁ Σωκράτης μελετᾷ νὰ δραπετεύσῃ, ἐπειδὴ ἡ πολιτεία ἀδίκως κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θάνατον, τότε οἱ Νόμοι πάλιν θὰ ἐρωτήσουν

καὶ θὰ ἀναφέρουν ὄλας τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς αὐτόν· ἦτοι 1) διὰ τῶν νόμων τῆς πολιτείας ὁ πατὴρ τοῦ Σωκράτους ἐνυμφεύθη τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἐγέννησεν ὡς γνήσιον Ἀθηναῖον πολίτην καὶ 2) διὰ τῶν ἰδίων νόμων ἀνετράφη καὶ ἐμορφώθη ὁ Σωκράτης μὲ πᾶσαν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν παιδείαν· ὁ Κρίτων εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ ἐπιχειρήματα συμφωνεῖ.

Ἐπομένως, ἐφ' ὅσον ὁ Σωκράτης θεωρεῖται γνήσιον τέκνον τῶν Νόμων, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοί του, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξισοῦται μὲ αὐτούς· καὶ ὅπως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀδικῇ καὶ νὰ κακοποιῇ τὸν πατέρα ἢ τὸν ἀυθέντην του, πολὺ περισσότερο δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα διὰ τῆς μελετωμένης ἀποδράσεως νὰ ἀνταδικήσῃ πρὸς τοὺς Νόμους τῆς πολιτείας καὶ τὴν πατρίδα, ἔστω καὶ ἂν πάσῃ ἀδίκως οἰονδήποτε κακὸν παρ' αὐτῆς, καὶ μάλιστα ἕνας Σωκράτης, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ἐδίδασκε τὴν ἀρετὴν. Ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος εἶναι πολὺτιμος, σεβαστὴ καὶ ἱερὰ περισσότερο ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας καὶ τοὺς προγόνους κατὰ τὴν κρίσιν βεβαίως τῶν θεῶν καὶ τῆς ἐκτίμησιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι διαθέτουν νοῦν.

Ἐφ' ὅσον τοιαύτη εἶναι ἡ περὶ πατρίδος ἰδέα, ἐπιβάλλεται πᾶς ἄνθρωπος νὰ σέβεται καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς αὐτὴν καὶ ἢ νὰ προσπαθῇ νὰ τὴν μεταπειθῇ ἀπὸ μίαν ἐνδεχομένως ἀδικὸν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανεν εἰς βάρος του, ἢ ἀγογγύστωι νὰ ἐκτελῇ, ὅ,τι διατάσσει. ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ μαστιγώσῃ ἢ νὰ φυλακισθῇ ἢ εἰς πόλεμον νὰ ὀδηγηθῇ καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποφεύγῃ τὴν στρατευσιν οὔτε νὰ λιποτακτῇ, ἀλλὰ ἢ νὰ ἐφαρμόζῃ ἀπαραγκλίτως τὰ διατασσόμενα ἢ νὰ μεταπειθῇ συμφῶνως πρὸς τὸ φυσικὸν δίκαιον. Καὶ ἔαν δὲν εἶναι σύμφωνον πρὸς τοὺς θεῖους νόμους τὸ νὰ ἀσκῇ κανεὶς βίαν πρὸς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα του, πολλῶ μᾶλλον δὲν εἶναι θεῖον τὸ νὰ βιαιοπραγῇ κατὰ τῆς πατρίδος.

Εἰς τὰς ὥρας αὐτὰς σκέψεις τῶν Νόμων, οἱ ὁποῖοι ὀμιλοῦν διὰ στόματος τοῦ Σωκράτους, ὁ Κρίτων ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἔχουν δίκαιον οἱ Νόμοι.

Περίληψις.—α') Ἀριθμησις τῶν πρὸς τοὺς πολίτας εὐεργεσιῶν τῶν Νόμων β') ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος εἶναι πολὺτιμος, σεβαστὴ, ἱερὰ καὶ γ') καθήκοντα τῶν πολιτῶν πρὸς τὴν πατρίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 13.

ΣΩΚ. «Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρα- «Σκέψου λοιπόν, Σωκράτη»,
[τες],

φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι,
«εἰ ἡμεῖς ταῦτα λέγομεν ἀληθῆ,

ὅτι οὐ δίκαια ἐπιχειρεῖς

δρᾶν ἡμᾶς,
ἀ νῦν ἐπιχειρεῖς (δρᾶν)
ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες,

ἐκθρέψαντες,
παιδεύσαντες,
μεταδόντες
ἀπάντων καλῶν,
ὧν οἰοί τε ἤμεν, σοί

ἤθελον εἶπει ἴσως οἱ νόμοι,
«ἔαν αὐτά, τὰ ὁποῖα λέγομεν ἡμεῖς,
εἶναι ἀληθῆ,
ὅτι δηλαδὴ δὲν ἐπιδιώκεις
(ἤθικῶς) ὀρθὰ πράγματα
νὰ κάμῃς εἰς ἡμᾶς,
μὲ ὅσα τώρα ἐπιδιώκεις νὰ (κάμῃς).
Ἡμεῖς δηλαδὴ, ἂν καὶ σὲ ἐγεννή-
[σαμεν,

ἂν καὶ σὲ ἀνεθρέψαμεν,
ἂν καὶ σὲ ἐξεπαιδεύσαμεν,
ἂν καὶ μετεδώσαμεν
ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ καλά,
ὅσα ἠδυνάμεθα, εἰς σὲ

καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι
πολίταις, ὅμως
προαγορεύομεν
τῷ πεποιημένῳ ἐξουσίαν
τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων,
ἐπειδὴν δοκιμασθῆ

καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα
καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους,
ὡς ἂν ἡμεῖς
μὴ ἀρέσκωμεν,
ἐξεῖναι
λαβόντα τὰ αὐτοῦ
ἀπιέναι, ὅποι ἂν βούληται.
καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων
ἐμποδῶν ἐστίν,
οὐδ' ἀπαγορεύει,
ἐάν τις ὑμῶν βούληται
ἰέναι εἰς ἀποικίαν,
εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν
ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις,
ἐάν τε (βούληται) μετοικεῖν
ἄλλοσέ ποι
ἐλθῶν,
ἰέναι ἐκεῖσε,
ὅποι ἂν βούληται,
ἔχοντα τὰ αὐτοῦ
ὡς δ' ἂν ὑμῶν
παρამεῖνῃ,
ὄρων ὃν τρόπον
ἡμεῖς τὰς τε δίκας δικάζομεν
καὶ τᾶλλα
διοικοῦμεν τὴν πόλιν,
ἤδη φαμέν
τοῦτον ἔργῳ
ὠμολογηκέαι ἡμῖν,
ποιήσειν ταῦτα,
ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν,
καὶ τὸν μὴ πειθόμενον
τριχῆ φαμέν ἀδικεῖν,
ὅτι τε οὐ πείθεται
ἡμῖν
γεννηταῖς οὖσιν,
καὶ ὅτι (οὐ πείθεται)

καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους
συμπολίτας (σου), ἐν τούτοις ὅμως
δικακρῦσσομεν δημοσίᾳ,
μὲ τὸ νὰ ἔγωμεν δῶσει τὴν ἄδειαν,
εἰς ὅποιον ἐκ τῶν Ἀθηναίων θέλει,
ἀφοῦ ὑποβληθῆ εἰς τὴν νόμιμον δο-
[κιμασίαν

καὶ ἴδῃ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν
καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους,
εἰς ὅποιον τυχὸν ἡμεῖς
δὲν εἴμεθα ἀρεστοί,
ὅτι ἐπιτρέπεται,
ἀφοῦ λάβῃ τὴν περιουσίαν του,
νὰ ἀπέλθῃ, ὅπου τυχὸν θέλει.
Δηλαδή κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς νόμους
δὲν ἐμποδίζει
οὔτε ἀπαγορεύει,
εἴτε κανεὶς ἀπὸ σᾶς θέλει
νὰ μεταβῆ εἰς (κακμίαν) ἀποικίαν,
ἐάν δὲν (τοῦ) εἴμεθα ἀρεστοί
ἡμεῖς καὶ ἡ πόλις,
εἴτε (θέλει) νὰ μετοικήσῃ
εἰς κανὲν ἄλλο μέρος,
ἀφοῦ μεταβῆ (ἐκεῖ),
νὰ ἀπέλθῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος,
ὅπου τυχὸν θέλει,
ἔχων τὴν περιουσίαν του
ὅποιος ὅμως τυχὸν ἀπὸ σᾶς
παρამεῖνῃ (εἰς τὴν πόλιν),
ἐνῷ βλέπει μὲ ποῖον τρόπον
ἡμεῖς καὶ τὰς δίκας δικάζομεν
καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα
κυβερνώμεν τὴν πολιτείαν,
τότε πλεον ἰσχυρίζομεθα
ὅτι αὐτὸς ἐμπράκτως
ἔχει συμφωνήσει μὲ ἡμᾶς,
ὅτι θὰ ἐκτελῆ αὐτά,
τὰ ὅποια τυχὸν ἡμεῖς διατάσσομεν,
καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος δὲν ὑπακούει,
ἰσχυρίζομεθα ὅτι διαπράττει τρι-
[πλὴν ἀδικίαν,
καὶ διότι δηλαδή δὲν ὑπακούει
εἰς ἡμᾶς,
ἐνῷ εἴμεθα γεννήτορές του,
καὶ διότι (δὲν ὑπακούει),

τροφεῦσιν (οὔσιν),
καὶ ὅτι
ὁμολογήσας
πειθεσθαι ἡμῖν
οὔτε πείθεται
οὔτε πείθει ἡμᾶς,
εἰ μὴ ποιούμεν
καλῶς τι,
προτιθέντων ἡμῶν

καὶ οὐκ ἐπιταττόντων
ἀγρίως
ποιεῖν,
ἃ ἂν κελεύωμεν,
ἀλλὰ ἀφιέντων
δυοῖν θάτερα,
ἢ πείθειν ἡμᾶς
ἢ ποιεῖν,
οὐδέτερα
τούτων ποιεῖν».

ἐνῶ εἴμεθα ἀνατροφεῖς του,
καὶ διότι,
ἐνῶ ἀπεδέχθη
νὰ πείθεται εἰς ἡμᾶς,
οὔτε πείθεται
οὔτε ἐπιχειρεῖ νὰ μᾶς μεταπίσῃ,
ἐὰν δὲν πράττωμεν
καλῶς κάτι,
ἐνῶ ἡμεῖς προτείνομεν (ἐλευθέραν
ἐκλογὴν τοῦ νὰ πείθῃ ἢ νὰ πεί-
[θεται])

καὶ (ἐνῶ) δὲν διατάσσομεν
μὲ σκληρὸν τρόπον
νὰ ἐκτελεῖ,
ὅσα τυχὸν διατάσσομεν,
ἀλλὰ, ἐνῶ ἐπιτρέπομεν
τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο,
δηλαδή ἢ νὰ μᾶς πείθῃ
ἢ νὰ ἐκτελεῖ (τὰς διαταγὰς μας),
οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο
ἐξ αὐτῶν ἐκτελεῖ».

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ— φαῖεν εὐκτ. ἐνεσ. τοῦ φημί=
λέγω. δρᾶν ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ δρᾶω-δρῶ=πράττω. μεταδόντες μετ. ἀορ. β'
τοῦ μεταδίδωμι. ἤμεν παρατ. τοῦ εἰμί. οἴος τ' εἰμί+ἀπαρ.=δύναμαι. ἐπει-
δᾶν χρον. σύνδ. (ἐπειδὴ+ἄν). προαγορεύομεν ἐνεσ. τοῦ προαγορεύω
(=διακηρύσσω δημοσίᾳ), προηγόρευον, προεῶ, προεῖπον, προεῖ-
ρηκα. δοκιμασθῆ ὑποτ. παθ. ἀορ. α' τοῦ δοκιμάζομαι=υποβάλλο-
μαι εἰς δοκιμασίαν ἐνηλικιώσεως. ἴδη ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ δρᾶω-ε. ἐξεῖ-
ναι ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ ἀπροσ. ἐξεσι=ἐπιτρέπεται. ὅποι ἀναφ. τοπ. ἐπίρρ.
ἐμποδῶν ἐπίρρ. (ἐν ποσὶν ὧν) τὸ ἀντίθετον (ἐκ ποδῶν). ἐμποδῶν εἰμί=
ἐμποδίζω. ἄλλοσε- ἐκεῖσε τοπικὰ ἐπίρρ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. τριχῆ
τροπ. ἐπίρρ. προτιθέντων μετ. ἐνεσ. τοῦ προτίθημι=ἀφῆνω ἐλευθέραν
ἐκλογὴν. ἐφιέντων μετ. ἐνεσ. τοῦ ἐφίημι=ἐπιτρέπω (ἐσφαλμένως τὸ
βιβλίον λέγει: ἀφιέντων). δυοῖν ἀριθμητ. ἀπόλυτον (δυϊκοῦ ἀριθμοῦ).
θάτερα (κράσις)=τά ἕτερα. οὐδέτερα ἐπιμ. ριστ. ἄντων. (ἀντὶ οὐδέτερον).

Συντακτικὰ.—εἰ ἡμεῖς... λέγομεν πλαγια ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ
σκόπει. ταῦτα ἀντικ. ἀληθῆ κατηγ. ὅτι οὐ δίκαια εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξη-
γησις τῆς πλαγ. ἐρωτ. δρᾶν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). ἡμᾶς α' ἀντικ. τοῦ
δρᾶν. δίκαια β' σύστοιχον ἀντικ. ἃ ἀντικ. τοῦ ἐπιχειρεῖν. γενήσαντες—
ἐκθρέψαντες—παιδεύσαντες—μεταδόντες, ἐνδοτικαὶ μετ. σοί—τοῖς ἄλλοις
πολίταις α' ἀντικ. τοῦ μεταδόντες. καλῶν β' ἀντικ. ὧν οἱοί τ' ἤμεν ἀναφ.
πρότ. (δηλ. μεταδίδοναι). τῷ πεποικημένοι ἔναρθρ. ἀπαρ. δηλοῦν τρόπον.
ἐξουσίαν α' ἀντικ. τῷ βουλομένῳ β' ἀντικ. (ἐπιθ. μετ.). τῶν Ἀθηναίων
γεν. διαιρητική. ἐπειδᾶν δοκιμασθῆ χρον. πρότ. τὰ ἐν τῇ πόλει ἐπιθ.
διορ. τοὺς νόμους παράθεσις τοῦ ἡμᾶς. φ' ἂν μὴ ἀρῆσκωμεν ἀναφ. ὑποθ.
πρότ. (δοτ. προσωπικὴ τοῦ ἐξεῖναι). ἐξεῖναι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαριτώ-
μενον ἐκ τοῦ προαγορεύομεν. ἀπιέναι ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. ἐξεῖναι. λαβόν-
τα χρον. μετ. (ἀντὶ λαβόντι). τὰ αὐτοῦ ἐπιθ. διορ. ἐνν. (πράγματα) ἀντικ.
ὅποι ἂν βούληται ἀναφ. ὑποθ. πρότ. καὶ διασαφητικός=δηλαδή. ἡμῶν

Σχήματα λόγου.—*ἐν τοῖς μάλιστα* (βραχυλογία) ἀντὶ *ἐν τοῖς ἐνεξομένοις οὐ μάλιστα ἐνέξει*. οὐχ ἦκιστα (λιτότης) ἀντὶ *μάλιστα*. «*διατὶ δὴ;*» (βραχυλογία) φατέ *ἐμὲ ἐνέξεσθαι ταύταις ταῖς αἰτίας ἐν τοῖς μάλιστα*; οὐχ ἦκιστα, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα (ἐκ παραλλήλου). ἐν τοῖς μάλιστα (βραχυλογία) ἀντὶ *ἐν τοῖς ὁμολογηκόσι μάλιστα Ἀθηναίων ὁμολογηκώς*. Φαίεν γὰρ ἄν, ὅτι (ὑποφορά). *τεκμήριά ἐστι* (ἀττική σύντ.). *μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια* (ὑπερβατόν) ἀντὶ *μεγάλα τεκμήρια*. οὐ· οὔτε· οὔτε· οὔτε· οὐδ' οὐδὲ (πολυσύνδετον). *ἄλλης πόλεως (πρόληψις) ἀντὶ οὐδ' ἐπιθυμία σὲ ἔλαβεν εἰδέναι ἄλλην πόλιν καὶ ἄλλους νόμους*. ἀκούσης—ἐκούσης (ἀντίθεσις) τρόπου. τότε μὲν, νῦν δὲ (ἀντίθεσις) χρόνου. *ἐκαλλωπίζου* (μεταφορά). *πράξεις—πράξεις* (ἐπαναφορά). *ἔργω οὐ λόγῳ* (ἐκ παραλλήλου). *ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες* (ἀνθυποφορά) εἰς προηγηθεῖσαν ὑποφορὰν. «*ἄλλο τι οὖν,*» ἂν φαίεν (ὑποφορά). *οὐχ· οὐδὲ· οὐδὲ* (πολυσύνδετον). *οὔτε· οὔτε· οὔτε* (πολυσύνδετον). *οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφοὶ καὶ ἀνάπηροι* (πολυσύνδετον). *τίνοι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων;* (ρητορ. ἐρωτ.) Ἰσοδυναμοῦσα μὲ ἔντονον ἄρησιν «*οὔδενι ἂν ἀρέσκοι*».

Γνωμικόν.—12. «*τίνοι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων;*»

Πραγματικά—*ταύτην τὴν ὁμολογίαν* τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατασσομένων. *ἐπὶ θεωρίαν* θεωρία ἐκαλεῖτο ἢ πρεσβεία, ἢ ὅποια ἐστὲν λετο εἰς τινὰ ἑορτῆν, τελετὴν ἢ πανηγυρίαν (π.χ. Δήλου κεφ. 1). Ἐνταῦθα ἐννοοῦνται οἱ ἀγῶνες (ἀθλητικοί, ποιητικοί, γυμναστικοί), οἱ ὅποιοι ἐτελοῦντο κατὰ τὰς 4 μεγάλας Πανεληγνίους ἑορτάς, δηλ. τῶν Ὀλυμπίων, Νεμέων, Ἰσθμίων καὶ Πυθίων, σκοπὸν ἔχοντες τὴν σφουρηλάτησιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος, τὴν συνένωσιν πάντων τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος Ἑλλήνων καὶ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης. *Ἰσθμὸν* τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἐτελοῦντο τὰ Ἰσθμια ἄδηλον πότε ἐκεῖ μετέβη ὁ Σωκράτης. *στρατευόμενος* ὁ Σωκρ., ὡς μνημονεύει ὁ ἴδιος ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ κεφ. 17, μετέσχε 1) τῆς ἐν *Ποτειδαίᾳ* (Χαλκιδικῆς) πολιορκίας, ἐπειδὴ ἡ Ποτειδαία ἀπεστάτησε τῆς Ἀθηναϊκῆς συμμαχίας, συμμαχήσασα πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους (432), 2) τῆς ἐν Ἀμφιπόλει (παρὰ τὸν Στρυμόνα) μάχης, ἐπειδὴ ἡ Ἀμφίπολις ὁμοίως ἀποστατήσασα συνεμάχησε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους (422) καὶ 3) τῆς τοῦ *Δηλίου* (Βοιωτίας) μάχης, ὅπου ἐθαυμάσθη ἡ ἀνδρεία του (424). Τὸ Δήλιον ἦτο ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος. *ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ* μετὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν, καθ' ἣν ἐκρίθη ἔνοχος ὑπὸ τῶν δικαστῶν τῆς Ἡλιαίας. *ἐξῆν τιμῆσασθαι* ἐπειδὴ ὁ Μέλιτος ἐγγράφος προέτεινεν ὡς ποιὴν θάνατον, οἱ δὲ δικασταὶ τὸν ἔκριναν ὡς ἔνοχον, ὁ Σωκρ. εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιπροτείνῃ ἄλλην ποιήν, π.χ. φυλάκιον, χρηματικὴν ἀποζημίωσιν ἢ ἀειφυλίαν, περὶ ὧν ὁμιλεῖ μὲ περιφρόνησιν ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ κεφ. 27. Ἡ ἀγέρωχος καὶ ὑπερήφανος αὕτη στάσις συνετέλεσεν, ὥστε 80 περίπου δικασταί, ἀθροωτικοὶ πρῶτον, νὰ γίνονιν καταδικαστικοὶ κατόπιν, ὅταν ἐγένετο δευτέρα ψηφοφορία πρὸς ἐπιβολὴν τῆς ποιήης. *Λακεδαίμονα—Κρήτην* τὰς δύο ταύτας Δωρικὰς χώρας ἐθεώρει πρότυπον εὐνομούμενων πολιτειῶν κατὰ τε τὸ πολίτευμα καὶ τὰ ἥθη, ἰδιαίτερα δὲ τὴν πρώτην διὰ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου καὶ τὴν ὑποταγὴν τῶν Σπαρτιατῶν εἰς αὐτούς. *καταγέλαστος* διότι θὰ ἦτο ἀσυνεπὴς καὶ ἀνακόλουθος πρὸς ὅσα προηγουμένως αὐταρέσκως καὶ ὑπερηφάνως διεκήρυσσεν.

Νόημα.—Οἱ Νόμοι ἐφιστοῦν τὴν προσοχὴν τοῦ Σωκράτους διὰ τὴν μελετωμένην ἀπόπειραν δραπετεύσεως, καθ' ὅσον θὰ εἶναι ἀσυγχώρητος περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον Ἀθηναῖον πολίτην.

Οἱ λόγοι δέ, διὰ τοὺς ὁποίους θὰ εἶναι ἀδικαιολόγητος ὁ Σωκρ., προέρχονται ἐκ τῆς πολιτείας αὐτοῦ τοῦ ἴδιου :

1) Διότι ἡ διαρκὴς παραμονὴ τοῦ εἰς Ἀθήνας ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἀπεδήμησεν ἅπας εἰς Ἴσθμόν, ἵνα παρακολουθήσῃ τοὺς Πανελληνίους ἀγῶνας ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, εἶναι δεῖγμα σαφὲς τῆς ἀγάπης τοῦ πρὸς τὴν πόλιν. 2) Παραμένων εἰς τὴν πόλιν ἐσχημάτισεν οἰκογένειαν καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι θὰ πολιτεύεται συμφῶνως πρὸς τοὺς νόμους αὐτῆς. 3) Οὐδέποτε ἐξεδήλωσεν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσῃ τοὺς νόμους ἄλλης τινὸς πόλεως καὶ 4) Ὅταν διεξήγετο ἡ δίκη τοῦ, ἐνῶ εἶχεν ἐκ τοῦ Νόμου δικαίωμα νὰ ὀρίσῃ δι' ἑαυτὸν ὡς ποιῆν τὴν ἐξορίαν, προσποιεῖτο, ὅτι δὲν ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, προτιμῶν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ἐξορίας.

Καὶ τῶρα πῶς εἶναι δυνατόν νὰ περιφρονήσῃ ἐκείνους τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐλέγχθησαν κατὰ τὴν δίκην, καὶ νὰ μὴ ἐντραπῇ τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι τῶρα ἀσκοῦν τὰ δικαιώματά των ἐναντίον του; Ἐὰ τὰ περιφρονήσῃ ὅλα αὐτὰ καὶ θὰ φθάσῃ εἰς τὸ κατάντημα νὰ πράξῃ, ὅ,τι θὰ ἔπραττεν ὁ φαυλότατος τῶν δούλων παρὰ τὰς συμφωνίας καὶ τὰς ὑποσχέσεις;

Ὁ Κρίτων ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι πράγματι ὁ Σωκράτης διὰ τῆς τοιαύτης πολιτείας τοῦ ἐμπράκτως ὑπεσχέθη νὰ ζῆ ὡς καλὸς πολίτης.

Ἐπίσης οἱ Νόμοι ὑπενθυμίζουσι εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι, ἐὰν δραπετεύσῃ, παραβαίνει ὑποσχέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν ἄνευ ἐξαναστασμοῦ καὶ ἀπάτης καὶ μάλιστα εἰς χρονικὸν διάστημα 70 ἐτῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον ἦτο δυνατόν νὰ ἀπέλθῃ, ἐφ' ὅσον θὰ ἐνόμιζεν ὅτι οὔτε ἡ πόλις εἶναι ἀρεστὴ οὔτε δίκαιαι αἱ συμφωνίαι, καὶ νὰ μεταβῇ μάλιστα εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἢ τὴν Κρήτην, περὶ τῶν ὁποίων διαρκῶς ἔλεγε, ὅτι καλῶς κυβερνῶνται.

Παραμένων ὅμως εἰς αὐτὴν περισσότερο χρόνον, ἀπὸ ὅσον παρέμειναν οἱ χωλοὶ καὶ οἱ ἀνάπηροι, ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ ἡ πολιτεία καὶ οἱ Νόμοι αὐτῆς ἦσαν ἀρεστοί. Ἐπομένως ὁ Σωκράτης, πειθόμενος εἰς τοὺς Νόμους, πρέπει νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὰ συμπεφωνημένα, ἵνα μὴ, δραπετεύων, γίνῃ καταγέλαστος ἀπὸ τὸν κόσμον ὡς ἀσυνεπής.

Περίληψις. — Ἡ ἐν Ἀθήναις διαρκὴς παραμονὴ τοῦ Σωκράτους ἀποτελεῖ ἐμπρακτον ὁμολογίαν τῆς ὀρθότητος τῶν Νόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15.

«Σκόπει γὰρ δὴ,
ταῦτα παραβάς
καὶ ἐξαμαρτάνων τι
τούτων, τί ἀγαθὸν ἐργάσει
σαυτὸν
ἢ τοὺς ἐπιτηδεῖους τοὺς σαυτοῦ.
ὅτι μὲν γὰρ
κινδυνεύουσί γε
σου οἱ ἐπιτηδεῖοι καὶ αὐτοὶ
φεύγειν
καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως
ἢ ἀπολέσαι τὴν οὐσίαν,
σχεδὸν τι δῆλόν (ἔστιν)
αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν
ἐὰν ἔλθῃς εἰς τινὰ πόλεω

«Διότι σκέψου πρὸς στιγμὴν,
ἐὰν παραβῆς αὐτὰ
καὶ διαπράξῃς κάποιο ἀδίκημα
ἀπὸ αὐτά, τί καλὸν θὰ κάμῃς
εἰς τὸν ἑαυτὸν σου
ἢ εἰς τοὺς ἰδικούς σου φίλους.
Ὅτι μὲν δηλαδὴ
θὰ διατρέξουν ἀσφαλῶς κίνδυνον
οἱ φίλοι σου καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
νὰ ἐξορισθοῦν
καὶ νὰ στερηθοῦν τῆς πατρίδος (των)
ἢ νὰ χάσουν τὴν περιουσίαν (των)
σχεδὸν περίπου (εἶναι) φανερόν·
Σὺ ὁ ἴδιος πάλιν πρῶτον μὲν,
ἐὰν μεταβῆς εἰς μίαν ἐκ τῶν πόλεω

τῶν ἐγγύτατα,

ἢ Θήβαζε ἢ Μεγαράδε—

εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέροι—
πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες,
τῇ πολιτεία τούτων,
καί, ὅσοι περ κήδονται
τῶν αὐτῶν πόλεων,
ὑποβλέφονται σε
ἡγούμενοι διαφθορέα τῶν νόμων
καὶ βεβαιώσεις
τοῖς δικασταῖς
τὴν δόξαν,
ὥστε δοκεῖν
ἄρθῶς τὴν δίκην δικάσαι
ὅστις γὰρ ἔστι
διαφθορεὺς νόμων,
σφόδρα
ποῦ
δόξειεν ἂν
εἶναι διαφθορεὺς
νέων γε
καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων.
πότερον οὖν φεύξει

τάς τε εὐνομουμένας πόλεις

καὶ τοὺς κοσμιωτάτους τῶν ἀνδρῶν;

καὶ τοῦτο ποιοῦντι
ἄρα ἄξιόν σοι ἔσται ζῆν;
ἢ πλησιάσεις τούτοις
καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος;—
τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες,
ἢ οὐσπερ
(ἔλεγε) ἐνθάδε,
ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη
πλείστου ἄξιόν (ἔστι)
τοῖς ἀνθρώποις
καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι;
καὶ οὐκ οἶει
φανεῖσθαι ἄσχημον ὄν
τὸ τοῦ Σωκράτους πᾶγμα;
γρὴ γε οἶεσθαι.

αἱ ὁποῖαι εἶναι πολὺ πλησίον τῶν
[Ἀθηνῶν),
λ.χ. ἢ εἰς τὰς Θήβας ἢ εἰς τὰ Μέ—
[γαρά—
διότι ἀμφοτέροι καλῶς κυβερνῶνται,
ὡς ἐχθρὸς θὰ φθάσῃς, Σωκράτη,
τῆς πολιτείας αὐτῶν,
καί, ὅσοι βεβαίως ἐνδιαφέρονται
διὰ τὰς πόλεις τῶν
θὰ σὲ βλέπουν μὲ ὑποπτον βλέμμα,
διότι θὰ (σὲ) θεωροῦν καταστροφέα
καὶ θὰ ἐνισχύσῃς [τῶν νόμων
πρὸς ἐξίλωσιν τῶν δικαστῶν
τὴν γνώμην (τῶν ἀνθρώπων),
ὥστε νὰ πιστεύουν
ὅτι ἄρθῶς ἐξεδίκασαν τὴν δίκην·
διότι, εἰάν (κακεῖν) εἶναι
καταστροφεὺς τῶν νόμων,
εἰς μέγαν βαθμόν,
κατὰ τὴν γνώμην μου,
ἤθελε θεωρηθῆ
ὅτι εἶναι καταστροφεὺς
νέων τοῦλάχιστον
καὶ ἐπομένως ἀνοήτων ἀνθρώπων.
Ποῖον ἐκ τῶν δύο λοιπόν: θὰ ἀπο—
[φεύγῃς
τάς πόλεις, αἱ ὁποῖαι καλῶς κυβερ—
[νῶνται,
[θρώπων ;
καί, ἂν πράττῃς αὐτό,
ἄρα γε θὰ ἔχῃ ἄξιαν διὰ σὲ ἡ ζωὴ;
ἢ θὰ πλησιάσῃς αὐτούς
καὶ δὲν θὰ ἐντρέπεσαι νὰ συζητῆς;—
Ποίους λόγους (συζητῶν), Σωκράτη,
ἢ ἐκείνους ἀκριβῶς, τοὺς ὁποίους
(ἔλεγε) ἐδῶ,
ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη
(εἶναι) ἀξιολογώτατα πράγματα
διὰ τοὺς ἀνθρώπους,
ὅπως καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι;
Καὶ δὲν νομίζεις
ὅτι θὰ φανῆ ὅτι εἶναι ἀπρεπὴς
αὐτὴ ἡ διαγωγή τοῦ Σωκράτους;
Πρέπει φυσικῶς νὰ (τὸ) νομίζῃς.

ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων
 ἀπαρεῖς,
 ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν
 παρὰ τοὺς ξένους τοῦ Κρίτωνος·
 ἐκεῖ γὰρ δὴ
 πλείστη ἀταξία
 καὶ ἀκολασία (ἔστι),
 καὶ ἴσως ἠδέως
 ἂν σου ἀκούοιεν,
 ὡς γελοῖως
 ἀπεδίδρασκες ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου
 περιθήμενος σκευὴν τέ τινα,
 ἢ λαβῶν διφθέραν,
 ἢ ἄλλα,
 οἷα δὴ εἰώθασιν
 ἐνακευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες,
 καὶ μεταλλάξας
 τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ·
 ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ
 σμικροῦ χρόνου λοιποῦ ὄντος
 τῷ βίῳ,
 ὡς τὸ εἰκὸς (ἔστιν),
 ἐτόλμησας ἐπιθυμεῖν ζῆν
 οὕτως αἰσχυρῶς,
 παραβάς νόμους τοὺς μεγίστους,
 οὐδεις (ἔσται),
 ὅς ἐρεῖ;
 ἴσως (οὐδεις ἐρεῖ)
 ἂν μὴ τινα λυγρῶς
 εἰ δὲ μή, ὁ Σωκράτης,
 ἀκούσει
 πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ.
 βιώσει δὴ ὑπερχόμενος
 πάντας ἀνθρώπους
 καὶ δουλεύων—
 τί ποιῶν (βιώσει)
 ἢ εὐωχούμενος
 ἐν Θετταλίᾳ,
 ὥσπερ ἀποδεδημηκῶς
 εἰς Θετταλίαν ἐπὶ δεῖπνον;
 λόγοι δὲ ἕκκεινοι
 οἱ περὶ δικαιοσύνης τε
 καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
 ποῦ ἡμῖν ἔσονται;
 ἀλλὰ δὴ

Ἄλλ' ἀπὸ αὐτοὺς μὲν τοὺς τόπους
 θὰ ἀναχωρήσης,
 θὰ μεταβῆς δὲ εἰς τὴν Θεσσαλίαν
 πλησίον τῶν φίλων τοῦ Κρίτωνος·
 διότι ἐκεῖ, ὡς γνωστόν,
 μεγίστη ἀκαταστασία
 καὶ ἀκολασία (ἐπικρατεῖ),
 καὶ ἴσως μὲ εὐχαρίστησιν
 θὰ ἤκουον ἀπὸ σέ,
 μὲ ποῖον γελοῖον τρόπον
 ἐδραπέτευες ἀπὸ τὸ δεσμωτήριον,
 ἀφοῦ ἐνεδύθης κάποιαν ἐνδυμασίαν,
 ἢ δηλ. ἀφοῦ ἐφόρεςες δερμάτινον ἐν-
 ἢ ἄλλα πράγματα, [δυμα
 ὅποια, ὡς γνωστόν, συνηθίζου
 νὰ ἐνδύωνται οἱ δραπετεύοντες,
 καὶ ἀφοῦ μετέβαλες
 τὴν ἐξωτερικὴν σου μορφήν·
 ὅτι δὲ σὺ γέρων ἀνθρωπος,
 ἐνῷ ὀλίγος χρόνος ὑπελείπετο
 νὰ ζήσης,
 ὅπως (εἶναι) φυσικόν,
 ἐτόλμησες νὰ ἐπιθυμῆς νὰ ζῆς
 τόσον ἀναξιοπρεπῶς,
 ἀφοῦ παρέβης τοὺς μεγίστους νόμους,
 κανεῖς δὲν θὰ εὐρεθῆ,
 ὁ ὀπίσθιο θὰ (σοῦ τὸ) εἶπη;
 ἴσως (κανεῖς δὲν θὰ σοῦ τὸ εἶπη),
 ἂν δὲν δυσαρρεστῆς κανένα·
 ἄλλως, Σωκράτη,
 θὰ ἀκούσης
 πολλὰ καὶ ἀνάξια τοῦ ἑαυτοῦ σου.
 Θὰ ζῆς λοιπὸν κολακεύων
 ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 καὶ φερόμενος δουλικῶς—
 τί (ἄλλο) πράττων (θὰ ζῆς)
 παρὰ τρώγων καὶ πίνων
 εἰς τὴν Θεσσαλίαν,
 ὡσάν ἀκριβῶς νὰ ἔχης ἀποδημήσει
 εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ νὰ τρώγῃς;
 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ περίφημοι λόγοι
 περὶ δικαιοσύνης
 καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
 τί θὰ γίνουν, παρακαλοῦμεν;
 Ἄλλὰ τέλος πάντων

βούλει ζῆν
 τῶν παιδῶν ἔνεκα,
 ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς
 καὶ παιδεύσῃς;
 τί δέ;
 εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν

θρέψεις τε
 καὶ παιδεύσεις,
 ξένους ποιήσας,
 ἵνα ἀπολαύσωσι
 καὶ τοῦτο σοῦ·
 ἢ τοῦτο μὲν οὐ (πείσονται),
 αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι
 σοῦ ζῶντος
 βέλτιον θρέψονται
 καὶ παιδεύονται,
 μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς;

οἱ γὰρ ἐπιτηδεῖοι οἱ σοὶ
 ἐπιμελήσονται αὐτῶν.
 Πότερον
 ἐὰν ἀποδημήσῃς εἰς Θετταλίαν,
 ἐπιμελήσονται,
 ἐὰν δὲ ἀποδημήσῃς
 εἰς Ἄδου (οἶκον)
 οὐχὶ ἐπιμελήσονται;
 εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστὶ
 τῶν φασκόντων
 εἶναι ἐπιτηδείων σοι,
 χρὴ γε οἴεσθαι
 (ἐπιμελήσεσθαι)).

θέλεις νὰ ζῆς
 χάριν τῶν υἱῶν σου,
 διὰ νὰ τοὺς ἀναθρέψῃς
 καὶ (τοὺς) ἐκπαιδεύσῃς;
 Τί λοιπόν;
 εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐὰν ὀδηγήσῃς
 [αὐτούς,

θὰ (τοὺς) ἀναθρέψῃς
 καὶ θὰ (τοὺς) ἐκπαιδεύσῃς,
 ἀφοῦ (τοὺς) ἐκπατρίσῃς,
 διὰ νὰ ἀπολαύσωσι
 καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἐκ μέρους σου;
 ἢ αὐτὸ μὲν δὲν (θὰ πάθουν),
 ἐδῶ ὅμως (εἰς Ἀθήνας) ἀνκρεφόμε-
 ἐὰν σὺ ζῆς, [νοι
 καλύτερον θὰ ἀνατρέφονται
 καὶ θὰ ἐκπαιδεύονται,
 μολονότι σὺ δὲν θὰ εἶσαι εἰς ἐπι-
 [κοινωνίαν μαζί των;

Διότι οἱ φίλοι σου
 θὰ φροντίσουν δι' αὐτούς.
 Ποῖον ἐκ τῶν δύο:
 ἐὰν ἀποδημήσῃς εἰς τὴν Θεσσαλίαν,
 θὰ φροντίσουν,
 ἐὰν δὲν ἀποδημήσῃς
 εἰς τὸν Ἄδην,
 δὲν θὰ φροντίσουν;
 Ἄν βέβαια ἀξίζουσι τίποτε αὐτοί,
 οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζονται
 ὅτι εἶναι φίλοι σου,
 πρέπει φυσικὰ νὰ φαντάζεσαι
 (ὅτι θὰ φροντίσουν)).

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.—*παραβὰς* μετ. ἄορ. β' τοῦ *παρβαίνω*. *ἐργάσει* μέλλ. τοῦ *ἐργάζομαι* (β' πρόσ.). *ἀπολέσει* ἀπαρ. ἄορ. α' τοῦ *ἀπόλλυμι*. *ἐγγύετα* ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. *ἐγγύς*—*ἐγγυτέρω* ἢ *ἐγγύτερον* ἢ *ἐγγιον*—(β' πρόσ.), *ἐφευγον*, *φεύξομαι* καὶ *φενεξοῦμαι* (δωρικὸς). *ἐφυγον*, *πέφευγα*, *ἐπεφεύγειν*. *ἀναισχυνησίεις* μέλλ. τοῦ *ἀναισχυνητέω*—*ᾶ*=δὲν ἐντρέπομαι. *οἶει* ἔνεστ. τοῦ *οἶομαι* (β' πρόσ.). *ἀσχημον* (=ἀπρεπὲς) οὐδ. ἐπιθ. (ὁ, ἢ *ἀσχημῶν*, τὸ *ἀσχημον*). *φανείσθαι* ἀπαρ. μέλλ. τοῦ *φαίνομαι*. *ἀπαρεῖς* μέλλ. τοῦ *ἀπαίρω* (=ἀναχωρῶ). *ἀπῆρον*, *ἀπαρῶ*, *ἀπῆρα*, *ἀπῆρακα*, *ἀπῆρακειν*. *περιθέμενος* μετ. ἄορ. β' τοῦ *περιτίθεμαι*=ἐνδύομαι. *εἰώθασιν* παρακ. μετ. ἄορ. ἔνεστ. τοῦ *εἰώθα* (=συνηθίζω), *εἰώθειν*. *ἐρεῖ* μέλλ. τοῦ *λέγω*, *ὑπέρχομαι*=κολακέω. *βιώσει* μέλλ. τοῦ *ζῶ*. *εὐωχούμενος* μετ

ένεσ. τοῦ *εὐωχοῦμαι* (=μετέχω εἰς συμπόσια, τρώω καὶ πίνω), *εὐωχοῦμαι*, *εὐωχήσομαι*, *εὐωχήθημι*. πού ἐρωτ. ἐπίρρ. *ἀγαγών* μετ. ἀορ. β' τοῦ *ἄγω*. αὐτοῦ τοπικόν ἐπίρρ. *βέλτιον* ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (καλῶς—βέλτιον—βέλτιστα). *θρόνονται*—*παιδεύονται* μέσ. μέλλ. μέ παθ. σημ. τῶν ρημ. *τρέφομαι* καὶ *παιδεύομαι*. *ξυνόντος* (συνόντος) μετ. ένεσ. τοῦ *ξύνειμι* =συναναστρέφομαι, ἐπικοινωνῶ. γὰρ αἰτιολογικῆς καὶ ὄχι βεβαιωτικῆς σημασίας. *ἐπιμελήσομαι* μέλλ. τοῦ *ἐπιμελοῦμαι*.

Συντακτικά.—*παραβάς*—*ἐξαμαρτάνων* ὑποθ. μετ. τι... *ἐργάσει* πλαγία ἐρωτην. πρότ. ἐκ τοῦ *σκόπει*. *ἀγαθόν*—*σαυτὸν* ἄντικ. ὅτι *κινδυνεύουσι* εἰδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως *δὴλόν* (ἔστι). *φεύγειν*—*στερηθῆναι*—*ἀπολέσαι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.). *οἱ ἐπιτήδαιοι* ὑποκ. ρῆμ. καὶ ἀπαρ. (ταυτοπροσωπία). *αὐτοὶ* κατηγ. διορ. *τῆς πόλεως* ἄντικ. αὐτὸς κατηγ. διορ. *ἐὰν ἔλθῃς* (ὑπόθ.)+*ἤξεις* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. τι μετριάζει τὴν σημασίαν τοῦ *σχεδόν*. *Θῆβαζε* ἢ *Μεγαράδε* ἐπεξήγησις τοῦ *τινὰ πόλεω*. *πολέμιος* κατηγ. *τούτων* γεν. κτητικῆ. *τῇ πολιτείᾳ* δοτ. ἄντικ. εἰς τὸ *πολέμιος*. *ὅσοι περ κήδονται* ἀναφ. μετ. *τῶν πόλεω* ἄντικ. *αὐτῶν* γεν. κτητικῆ. *ἡγούμενοι* αἰτιολ. μετ. *σε* ἄντικ. *διαφθορέα* κατηγ. *τῶν νόμων* γεν. ἄντικειμ. *τοῖς δικασταῖς* δοτ. χαριστικῆ. *ὥστε δοκεῖν* συμπερ. ἀπαρεμφ. πρότ. (τοὺς ἀνθρώπους). ένν. ὡς ὑποκ. *δικάσαι* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δοκεῖν*. *τὴν δύσστοιχον* ἄντικ. *ὅστις νόμον διαφθορῆς*. ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ὡς ὑποκ. *κρητῶ* *δόξειεν* ἄν. *εἶναι* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.). *διαφθορῆς*... κατηγ. *νέων*—*ἀνθρώπων* γεν. ἄντικ. τοῦ *διαφθορῆς*. *εὐνομουμένας* ἐπιθ. μετ. *τῶν ἀνδρῶν* γεν. διαιρετ. *ποιοῦντι* ὑποθ. μετ. *ἔσται* ἄξιον ἀπρόσ. φράσις. *σοι* δοτ. προσωπικῆς. *ξῆν* ὑποκ. *τούτους* ἄντικ. *διαλεγόμενος* κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *ἀναισχυνησεις*. *τίνας λόγους* σύστ. ἄντικ. τοῦ έννοουμένου (*λέγων*). *οὐσπερ ἐνθάδε* (*ἔλεγες*) ἀναφ. πρότ. ὡς ἢ ἀρετῆ... εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξήγησις τοῦ *οὐσπερ λόγους*. *πλείστον* γεν. ἄξιας. *ἄξιον* κατηγ. *τοῖς ἀνθρώποις* δοτ. ἄντικειμ. εἰς τὸ *ἄξιον*, *φανεῖσθαι*. ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *οἶε*. *ὄν* κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ *φανεῖσθαι* (τὸ *πράγμα*) ὑποκ. *ἄσχημον* κατηγ. *οἶεσθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπρόσ. *χρῆ. ἂν ἀκούοιεν* δυνητικῆ εὐκτ. μέ μελλοντικὴν σημ. (=ἀκούσονται). *σου* ἄντικ. ὡς... *ἀπεδίδρασκας* πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ *ἀκούοιεν*. *περιτῆμενος*—*λαβῶν*—*μεταλλάξας* χρον. μετ. ἢ *διφθέραν* ἐπεξήγησις τοῦ *σνεύην*. *οἶα*... *εἰώθασιν* ἀναφ. πρότ. *ἐνοκενάζεσθαι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *εἰώθασιν*. *οἱ ἀποδιδράσκοντες* ἐπιθ. μετ. *ὅτι δὲ γέρων*... εἰδ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ *ερεῖ*. *γέρον* παράθεσις εἰς τὸ ὑποκ. (σὺ) καὶ ἐπιθ. διορ. εἰς τὸ *ἀνῆρ*. *σμικροῦ χρόνον ὄντος* γεν. ἀπόλυτος ένδοτικῆ. *χρόνον* ὑποκ. *σμικροῦ* ἐπιθ. διορ. *λοιποῦ* κατηγ. *τῷ βίῳ* δοτ. ἄντικ. εἰς τὸ *λοιποῦ ὄντος*. ὡς τὸ *εἰκὸς* (ἔστι) ἀναφ. πρότ. *ἐπιθυμῶν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ἐτόλμησας*. *ξῆν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ἐπιθυμῶν*. *παραβάς* χρον. μετ. *οὐδεὶς ὃς ερεῖ*=*οὐδεὶς ἔσται*, *ὃς ερεῖ*. *ἂν μὴ λυπῆς* (ὑπόθ.)+*ἴσως* (*οὐδεὶς ερεῖ*) ἀπόδ.=ὑπόθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *εἰ δὲ μὴ* (=ἂν δὲ *τινα λυπῆς*). *σαυτοῦ* γεν. τῆς ἄξιας. *ὑπερχόμενος*—*δουλεύων*—*ποιῶν*—*εὐωχοῦμενος* τροπ. μετ. *τί ποιῶν*... (βιώσει). *ἐπὶ δεῖπνον* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. *ἀποδημηκῶς* αἰτιολογ. μετ. ὑποκειμενικῆς κρίσεως. *δι περὶ δικαιοσύνης* ἐπιθ. διορ. *ἡμῖν* δοτ. ἠθικῆ. *τῶν παιδῶν* ἔνεκα τελικόν αἴτιον. *ξῆν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *βούλει*. *ἴνα*... *παιδεύσης* τελικῆ πρότ. *ἀγαγὼν* ὑποθ. μετ. *ποιήσας* χρον. μετ. ἢ καὶ τροπικῆ. *ξένους* κατηγ. *ἴνα*... *ἀπολαύσωσι* τελικῆ πρότ. *τοῦτο*.—*σοῦ* ἄντικ. *ἢ τοῦτο μὲν οὐ* (*πεῖσονται*). *τρέφόμενοι* τροπ. μετ. *ζῶντος* γεν. ἀπόλ. ὑποθ. *μὴ ξυνόντος* γεν. ἀπόλυτος ένδοτικῆ. *αὐτοῖς*—*αὐτῶν* ἄντικ. *ἐὰν ἀποδημήσῃς* (ὑποθ.)+*ἐπιμελήσονται* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *εἰς* (οἶκον) ἄδον ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. *εἴπερ* *σφελὸς ἔστι* (ὑπόθ.)+*χρῆ* *οἶεσθαι* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος α' εἵδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *αὐτῶν* γεν. ὑποκειμ. *τῶν φασκόν-*

των ἐπιθ. μετ. σοι δοτ. ἀντικ. εἰς τὸ τῶν ἐπιτηδείων κατηγ. οἶσθαι ὑποκ. τοῦ χρῆ δηλ. ἐπιμελήσεσθαι αὐτοὺς τῶν σῶν παίδων.

Σχήματα λόγου.— εἰς τῶν ἐγγύτατα τινα πόλεων (ὑπερβατόν): εἰς τινα τῶν πόλεων τῶν ἐγγύτατα (οὐσῶν). οὐσπερ ἐνθάδε (ἐξ ἀναλόγου) ἐνν. ἔλεγες. τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα (περιφρασικ.)=ὁ Σωκράτης. καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι (πολυσύνδετον). οἶσθαι γε χρῆ (βραχυλογία) ἐνν. ἀσχημον* ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σ. πρᾶγμα: συνήθης εἰς διαλόγους ἀπάντησις. ἀπαρτεῖς δηλ. πόδα (μεταφορὰ) τῶν πλοίων. εἰ δὲ μὴ (βραχυλογία)=ἂν δέ τινα λυπῆς. ἵνα ἀπολαύσωσι (πικροτάτη εἰρωνεία). πότερον ἐὰν (ἀσύνδετον)=πότερον δέ, ἐὰν εἰς Θεσ... χάριν ἐμφάσεως. οἶσθαι γε χρῆ (βραχυλογία)=ἐπιμελήσεσθαι αὐτοὺς τῶν σῶν παίδων.

Πραγματικά.— σκόπει ἤδη ὁ Σωκρ. ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ πρακτικῶς ἡ ἀπόδρασις ἀποβαίνει ὄνωφελής. ἐπιτηδείους πάντες οἱ φίλοι τοῦ οἱ συνεργοῦντες διὰ τὴν ἀπόδρασιν. φεύγειν—οὐσίαν ἀπολέσει συνήθεις τιμωρία τῶν ὑποβοηθούτων τὴν ἀπίσταν. Θήβαζε—Μεγαράδε ἀμφοτέραι αἱ πόλεις ἐμακαρίζοντο ὑπὸ τοῦ Σωκρ., διότι, μολονότι ἐκυβερνῶντο ὀλιγαρχικῶς, εἶχον ἰσονομίαν, καλὴν διοικήσιν καὶ ἀκμὴν. Τέκνα τῶν Θηβῶν ἦσαν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁ Πελοπίδας τὴν δόξαν δηλ. τῶν ἀνθρώπων. τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα ἢ πράξις, ἢ συμπεριφορὰ τοῦ Σωκρ. εἰς Θετταλίαν, ἀταξία, ἀκολασία... ἀτάξια σουτοῦ. Παροικισμῶς κατέστη κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῶν Θεσσαλῶν ὁ ἀκόλαστος βίος, ἡ ἀπάτη, ἡ ἀπιστία, ἡ στατάλη, ὡς μνημονεύει καὶ ὁ Δημοσθ. ἐν τῷ Α' Ὀλυμπιακῷ (κεφ. 22) ἀπίστα τὰ Θετταλῶν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις». Τοῦτο ὠφέλιμο ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν εὐγενῶν χωροδεσποτῶν καὶ λοιπῶν ἰσχυρῶν τῆς χώρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς συνεχεῖς ἐξωτερικὰς ἐπεμβάσεις. διφθέρα 1) δέρμα ζῶου κατειργασμένον, χρησιμοποιούμενον ὡς χάρτης πρὶν ἢ ἐφευρεθῆ ὁ πάπυρος (κοινῶς δεφτέρε) καὶ 2) δερμάτινον ἔνδυμα (μηλωτή, προβιά) χρησιμοποιούμενον ὡς φόρεμα τῶν ποιμένων καὶ πτωχῶν χωρικῶν ἢ καὶ ὡς ὑπόδησις (κοινῶς γουρουνοτσάρουχα). σχῆμα μεταλλάξας ἐννοεῖ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου, χρώματος, τριχῶν, πώγωνος, στάσεως τοῦ σώματος κ.λ. π., ὅσα καὶ σήμερον μεταχειρίζονται δραπεταί, ἐπαίται κ.λ. ἢ εὐωχοῦμενος οἱ Θεσσαλοὶ διεκρίνοντο καὶ ἵα τὴν πολυφαγίαν τῶν ἐπομένως ὁ Σ. ὑπεχρεοῦτο, διὰ τὴν μὴ δυσαρεστήσῃ αὐτοῦς, νὰ ὀμιλῇ μόνον περὶ δειπνῶν. ἡμῖν ἴσονται ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας κλονίζεται ὀλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα τῆς Σωκρ. διδασκαλίας περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἠθικός καὶ πνευματικός αὐτοῦ βίος καταπίπτει εἰς ἐρείπια. ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἤδη ἀνασκευάζεται τὸ ἰσχυρότερον περὶ παίδων ἐπιχείρημα τοῦ Κρίτωνος.

Νόημα.—Οἱ νόμοι ἐξακολουθοῦν ὀμιλοῦντες καὶ τονίζοντες, ὅτι ἡ μελετωμένη ἀπόδρασις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὡς πράξις εἶναι καὶ ἀδικός, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἐπιβλαβὴς διὰ τοὺς φίλους του, οἱ ὅποιοι θὰ κινδυνεύσουν νὰ ἐξορισθοῦν καὶ νὰ χάσουν τὴν περιουσίαν τῶν. Ἄλλὰ καὶ διὰ τὸν Σωκράτην ἡ ἀπόδρασις θὰ ἔχη δυσαρέστους συνεπείας, διότι, ἐὰν π.χ. μεταβῇ εἰς τὰς Θήβας ἢ τὰ Μέγαρα, περὶ τῶν ὀπίων ἄλλοτε ἔλεγεν, ὅτι καλῶς κυβερνῶνται, θὰ ἀντιμετωπιθῆ ὡς ἐχθρὸς τῆς πολιτείας τῶν, ὡς λιποτάκτης τῶν νόμων τῆς πατρίδος του καὶ διαφθορεὺς τοῦ ρυθμοῦ αὐτῆς καὶ θὰ ἐνισχύσῃ τὴν πεπολιθῶν τῶν. ὅτι ὀρθῶς ἐδίκασαν οἱ δικασταί. Ἐπίσης δὲ θὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς διαφθορεὺς τῶν νέων καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων, ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε διαφθορεὺς τῶν νόμων; Καὶ δὲν θὰ συναναστρέφεται τοὺς ἐντίμους καὶ

χρηστούς πολίτας—διότι δὲν θὰ δύναται νὰ τοὺς ἀποφύγη—καὶ θὰ συζητῆ μετ' αὐτῶν ἀναισχύτως περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατεπάτησεν ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ περιοῶσῃ τὸ σαρκίον του, πράγμα τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ἐπονείδιστον καὶ ἀνάξιον τῆς φήμης ἐνὸς Σωκράτους; Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν θὰ δύναται νὰ ζῆσῃ τοιαύτην ἐλευθέρην ζωὴν, πολὺ συντόμως θὰ ἀπέλθῃ, διὰ νὰ μεταβῆ πλεῖστον τῶν φίλων τοῦ Κρίτωνος εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ὑπάρχει μεγάλη ἀκαταστασία καὶ ἀκολασία καὶ ἐκεῖ ἴσως εὐχαρίστως θὰ τὸν ἤκουον διηγούμενον μὲ ποῖον γελοῖον τρόπον ἐδραπέτευσεν, ἀφοῦ ἐνεδύθη ξένα ρούχα ἢ δέρματα ζώου ἢ ὄ,τι ἄλλο ἐνδύονται συνήθως οἱ δραπέται. Ἐὰν δὲ ἐκεῖ δὲν στενοχωρήσῃ κανένα, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ παρατηρηθῆ, διότι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν ἐπεχείρησε τοιαύτην πράξιν, παραβάς ὑψίστους νόμους, ἐνῶ ἀντιθέτως θὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἀκούσῃ πολλὰ ἀνάξια τοῦ ὀνόματός του; Ἡ ζωὴ του κατ' ἀνάγκην θὰ εἶναι ταπεινὴ καὶ δουλοπρεπὴς καὶ θὰ θεωρηθῆ ἢ εἰς Θεσσαλίαν ἀποδημία του, ὡς γενομένη χάριν συμποσίων καὶ διασκεδάσεων. Καὶ τότε τί θὰ γίνουιν οἱ περιφημοὶ ἐκεῖνοι λόγοι περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς; Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὸ ζήτημα τῆς μορφώσεως τῶν τέκνων, ὁ Σωκράτης θὰ διαπράξῃ μεγαλυτέραν ἀδικίαν, διότι, ὀδηγῶν αὐτὰ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ θὰ τὰ ἐκπατρίσῃ καὶ θὰ τὰ καταστήσῃ ἄπαιδευτα καὶ ἀκόλαστα, ὅπως θὰ εἶναι καὶ τὸ περιβάλλον ἰων, ἐκτὸς ἐὰν νομίξῃ, ὅτι οἱ φίλοι του θὰ μεριμνήσουιν διὰ τὴν παιδευσίν των ἐκεῖ καὶ δὲν θὰ ἐμερίμνωιν, ἂν εὐρίσκοντο εἰς Ἀθήνας ὀρφανὰ τὰ παιδιά του μετὰ τὴν θανατικὴν του καταδίκην.

Ὁ Σωκράτης θὰ πρέπῃ νὰ πιστεῦῃ, ὅτι εἰς οἰανδήποτε περίπτωσιν οἱ φίλοι του θὰ ἐκτελέσουιν τὸ καθήκον των, ἐὰν βέβαια εἶναι φίλοι πραγματικοί.

Περίληψις.—Ὁ Σωκράτης διὰ τοῦ στόματος, τῶν Νόμων ἀνασκευάζει τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Κρίτωνος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἑαυτόν, φίλους καὶ τέκνα του, ἀπαριθμῶν τὰ ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα τῆς σχεδιαζομένης δραπέτευσέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 16.

«Ἄλλ', ὦ Σώκρατες,
πειθόμενος ἡμῖν
τοῖς σοῖς τροφεῦσι
μήτε παῖδας
περὶ πλείονος ποιοῦ
μήτε τὸ ζῆν
ἢτε ἄλλο μηδὲν
πρὸ τοῦ δικαίου,
ἴνα εἰς Ἄδου ἐλθῶν
ἔχῃς πάντα ταῦτα
ἀπολογήσασθαι
τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν·
οὔτε γὰρ ἐνθάδε φαίνεται

πράττοντι ταῦτα
ἄμεινόν σοι εἶναι
οὔδὲ δικαιοτέρον

«Ἐμπρὸς λοιπὸν, Σωκράτη,
ἀφοῦ ὑπακούσῃς εἰς ἡμᾶς
τοὺς ἀνατροφεῖς σου
μήτε παιδιά
νὰ θέτῃς εἰς ἀνωτέραν μοῖραν
μήτε τὴν ζωὴν
μήτε τίποτε ἄλλο
ἀπέναντι τῆς δικαιοσύνης,
ἴνα, ὅταν ἐλθῇς εἰς τὸν Ἄδην,
δύνασαι ὅλα αὐτὰ
νὰ ἀπολογηθῇς
εἰς τοὺς ἐκεῖ ἄρχοντας·
διότι οὔτε εἰς τὸν παρόντα βίον
[φαίνεται,

ἐὰν πράττῃς αὐτὰ,
ὅτι εἶναι διὰ σὲ καλὸν
οὔτε δίκαιον

οὐδὲ ὀσιώτερον,
οὐδὲ ἄλλω οὐδενὶ τῶν σῶν,

οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένω
ἄμεινον ἔσται.
ἀλλὰ νῦν μὲν
ἄπει ἡδίκημένος,
ἐὰν ἀπίης,
οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων,
ἀλλὰ ὑπ' ἀνθρώπων·
ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς

ἀνταδικήσας τε
καὶ ἀντικακουρήσας
οὕτως αἰσχυρῶς,
παραβὰς
τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε
καὶ ξυνηθίας
τὰς πρὸς ἡμᾶς
καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους,
οἷς ἤμιστα ἔδει
(κακὰ ἐργασάσθαι),
σαυτόν τε
καὶ φίλους καὶ πατρίδα
καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τε
χαλεπανοῦμέν σοι
ζῶντι
καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοί
οἱ ἐν Ἄδου νόμοι

οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται,
εἰδότες,
ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας
ἀπολέσαι
τὸ σὸν μέρος,
ἀλλὰ (ὄρα)
μὴ σε πείσῃ Κρίτων
ποιεῖν ἃ
λέγει μᾶλλον
ἢ (ἃ λέγομεν) ἡμεῖς»

οὔτε θεοσεβές,
οὔτε διὰ κανένα ἄλλον ἀπὸ τοὺς ἰ-
[δικούς σου

οὔτε ἐκεῖ, ὅταν μεταβῆς,
θὰ εἶναι καλόν.
Ἄλλὰ τώρα μὲν
θὰ ἀπέλθῃς ἀδίκημένος,
ἐὰν ἀπέλθῃς,
ὄχι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς νόμους,
ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρώπων·
ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς (ἀπὸ τὸ δεσμοστή-
[ριον),

ἀφοῦ ἀνταποδώσῃς τὴν ἀδικίαν
καὶ (ἀφοῦ) ἀνταποδώσῃς τὸ κακὸν
τόσον ἀναξιοπρεπῶς,
ἀφοῦ δηλαδὴ παραβῆς
τὰς ἰδικάς σου ὑποσχέσεις
καὶ τὰς συμφωνίας,
τὰς ὁποίας ἔκαμες μὲ ἡμᾶς
καὶ ἀφοῦ κακοποιήσῃς ἐκείνους,
τοὺς ὁποίους ἐλάχιστα ἔπρεπε
(νὰ κακοποιήσῃς),
δηλαδὴ καὶ τὸν ἑαυτὸν σου
καὶ τοὺς φίλους καὶ τὴν πατρίδα
καὶ ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς
θὰ ὀργιζώμεθα ἐναντίον σου
ἐν ὄσφ ζῆς
καὶ ἐκεῖ οἱ ἰδικοί μας ἀδελφοί,
δηλαδὴ οἱ νόμοι,
οἱ ὁποῖοι (ἰσχύουν) εἰς τὸν Ἄδην,
θὰ σὲ ὑποδεχθοῦν ὄχι μὲ εὐμένειαν,
ἐπειδὴ γνωρίζουν,
ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας
νὰ καταλύσῃς,
ὅσον ἐξηρτάτο ἀπὸ σέ.
(Πρόσεχε) λοιπόν,
μήπως σὲ πείσῃ ὁ Κρίτων
νὰ κάμῃς αὐτά, τὰ ὁποῖα
λέγει (αὐτὸς) μᾶλλον
παρὰ (ὅσα λέγομεν) ἡμεῖς».

Γραμματικὰ—Σημαιολογικά.—ποιῶ προστ. ἐνεσ. τοῦ ποιῶ-
μαι (περὶ πλείονος ποιῶμαι=θέτω εἰς ἀνωτέραν μοῖραν). ἄμεινον ἐπίθ.
συγκρ. βαθ. (ἀγαθός—ἀμείνων—ἄμεινον—ἄριστος). ἀφικομένω μετ. ἄορ.
β' τοῦ ἀφικνοῦμαι. ἡδίκημένος μετ. παρακ. τοῦ ἀδικνοῦμαι. ἄπει μέλλων
τοῦ ἀπέρχομαι. (β' πρόσ.). ἀπίης ὑποτ. ἐνεσ. τοῦ ἀπέρχομαι. χαλεπανοῦ-

μεν μέλλ. τοῦ χαλεπαίνω (=ὀργίζομαι), ἐχαλέπαινον, χαλεπανῶ, ἐχαλέπηνα. εἰδότες μετ. παρακ. μέ σημ. ἔνεσ. τοῦ οἶδα=γνωρίζω.

Συντακτικά.—πειθόμενος χρον. μετ. ἡμῖν ἀντικ. τοῖς σοῖς τροφεύσι παράθεσις, πρὸ τοῦ δικαίου β' ὄρος συγκρίσεως. εἰς (οἶκον) Ἄδου ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. ἐλθὼν χρον. μετ. ἀπολογήσασθαι (ἀντικ. τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἔχης. ταῦτα—τοῖς ἄρχουσιν ἀντικ. σοι δοτ. προσωπ. τοῦ ἄμεινον. εἶναι ὑποκ. τοῦ φαίνεται (ἀπρόσ.). πράττοντι ὑποθ. μετ. ἄμεινον κατηγ. δικαιότερον—δσιώτερον κατηγ. διασαφηνίζοντα τὸ ἄμεινον: τὰ συγκριτικὰ ἐπέχουν θέσιν θετικῶν (ἀγαθὸν—δίκαιον—δοιον). τῶν σὼν γεν. διαιρετική. οὐδενὶ δοτ. προσ. ἀφικομένῳ χρον. μετ. ἄμεινον κατηγ. ἠδικημένοσ τροπική μετ. (κατ' ἄλλους κατηγορηματική). ἐὰν ἀπίης (ὑπόθ.)+ἄπει (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος δ' εἴδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον, διότι οἱ νόμοι δὲν γνωρίζουν τί θὰ ἀποφασίση τελικῶς ὁ Σωκράτης. ἀνταδικήσας—ἀντικανουργήσας χρον. μετ. παραβάς—ἐργασάμενος χρον. μετ. ὡς ἐπεξηγήσις τῶν δύο προηγουμένων μετοχῶν, δι' ὃ καὶ ἐτέθησαν ἀσυνδέτως. κατὰ α' ἀντικ. σύστοιχον τούτους β' ἀντικ. οὗς ἤμισα... ἀναφ. πρότ. (ἐργάσασθαι) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἔδει. οὗς α' ἀντικ. (κατὰ) β' ἀντικ. σαυτὸν καὶ φίλους καί... ἀντικ. ὡς ἐπεξηγήσις εἰς τὸ τούτοις. σοὶ ἀντικ. ζῶντι χρον. μετ. οἱ ἐν Ἄδου νόμοι ἐπεξηγήσις τοῦ ἡμέτεροι ἀδελφοί. εἰδότες αἰτιολογ. μετ. ὅτι καί... εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ εἰδότες. ἀπολέσαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). ἡμᾶς ἀντικ. τοῦ ἀπολέσαι. τὸ σὸν μέρος. αἰτ. τοῦ κατὰ τι. μὴ πείσῃ ἐνδοιαστική πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ρήματος ὄρα. ἃ λέγει ἀναφ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ ποιεῖν. ἢ ἡμεῖς β' ὄρος συγκρ. ἢ (ἃ) ἡμεῖς (λέγομεν).

Σχήματα λόγου.—μήτε.. μήτε... μήτε (πολυσύνδετον). οὐδέ... οὐδέ... οὐδέ... (πολυσύνδετον). ἄπει—ἀπίης (ἐπαναφορά). σαυτὸν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς (πολυσύνδετον). οὐκ εὐμενῶς (λιτότης).

Πραγματικά.—εἰς Ἄδου ἐλθὼν ὅ,τι ἐδῶ κρίνεται δίκαιον ἢ ἀδικον, καὶ ἐκεῖ θὰ κριθῇ ὁμοίως, δηλ. τὸ ἀνταδικεῖν καὶ ἐπὶ γῆς καὶ εἰς τὸν Ἄδην θὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀδικον. πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν ὠραιότεραν χριστιανικὴν εὐχὴν «Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ καλὴν ἀπολογία...». τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν Ὡς ἄρχοντες τοῦ Ἄδου καὶ κριταὶ τῶν νεκρῶν ἐκρίθησαν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τῶν ὁ Αἰακός, ὁ Μίνως καὶ ὁ Ραδάμανθους. Ἐπίσης ἀναφέρεται καὶ ὁ Τριπτόλεμος (Ἄπολ. κεφ. 32).

Νόημα.— Οἱ Νόμοι, τελειώνοντες τὸν διάλογον πρὸς τὸν Σωκράτην, συνιστοῦν ἀπόρριψιν τῶν συμβουλῶν τοῦ Κρίτωνος, ὑπακοὴν εἰς αὐτοῦς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνατροφεῖς του, καὶ ἀδιαφορίαν διὰ τὰ τέκνα του, τὴν ζωὴν του καὶ πᾶν ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸ δίκαιον, διὰ νὰ ἔχη καὶ εἰς τὸν Ἄδην ἐνώπιον τῶν ἐκεῖ δικαστῶν καλὴν ἀπολογία.

Αἱ διδόμεναι συμβουλαὶ παρὰ τοῦ Κρίτωνος εἶναι ἀναφελεῖς, ἀδικοὶ καὶ ἀνίεροι καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς ἰδικούς του ὄχι μόνον εἰς τὴν παρούσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Ἡ θανατικὴ του καταδίκη θὰ θεωρηθῇ ὡς ἔργον τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι τῶν Νόμων, ἐνῶ ἢ ἀπόδρασις συνεπάγεται κατάλυσιν τῶν Νόμων, παράβασιν συμφωνιῶν, ἀθέτησιν ὑποχρεώσεων πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, τοὺς φίλους καὶ τὴν πατρίδα του καὶ τέλος τιμωρίαν. ἐδῶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν Ἄδην.

Περὶ λήψης.— Ἐν ἐπιλόγῃ οἱ Νόμοι συγκεφαλαιοῦν τὰ κατὰ τῆς ἀποδράσεως ἐπιχειρήματα καὶ προτρέπουν τὸν Σωκράτην νὰ ὑπακούῃ εἰς αὐτούς.

Δ' ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17.

Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων,
εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ
δοκῶ ἀκούειν,
ὥσπερ δοκοῦσιν
οἱ κορυβαντιῶντες

ἀκούειν τῶν αὐλῶν,
καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἢ ἡχὴ
τούτων τῶν λόγων βομβεῖ
καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι
ἀκούειν τῶν ἄλλων·
ἀλλὰ ἴσθι,
ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντά
(ἔστιν),
ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα,
μάτην ἐρεῖς.
ὅμως μέντοι, εἰ οἶει
πλέον ποιήσῃς τι,
λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες,
οὐκ ἔχω λέγειν.
ΣΩΚ. Ἔα τοίνυν, ὦ Κρίτων,
καὶ πράττωμεν ταύτην,
ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

Αὐτά, ἀγαπητέ μου φίλε Κρίτων,
γνώριζε καλῶς, ὅτι ἐγὼ
νομίζω ὅτι ἀκούω,
ὅπως ἀκριβῶς νομίζουν
οἱ τελοῦντες τὰς ἑορτὰς τῶν Κορυ-
βάντων

ὅτι ἀκούουν τοὺς αὐλοῦς,
καὶ ἐντός μου αὐτὸς ὁ ἦχος
τῶν λόγων τούτων βουίζει
καὶ (μὲ) κάμνει νὰ μὴ δύναμαι
νὰ ἀκούω τοὺς ἄλλους (λόγους)·
γνώριζε λοιπὸν.
κατὰ τὴν γνώμην τοῦλάχιστον, τὴν
ὁποῖαν τώρα ἔχω,
ἐὰν λέγῃς ἀντίθετα πρὸς αὐτά
εἰς μάτην θὰ εἴπῃς.
Ἄλλ' ὅμως, ἐὰν νομίζῃς,
ὅτι θὰ κατορθώσῃς τίποτε,
λέγε.

Μάλιστα, Σωκράτη,
δὲν δύναμαι νὰ λέγω (τίποτε).
Ἄφησε λοιπὸν, Κρίτων,
καὶ ἄς κάμωμεν ἔτσι,
ἀφοῦ ἔτσι ὁ θεὸς ὑποδεικνύει.

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ.—*ἴσθι* προστ. ἔνεσ. τοῦ *οἶδα*=
γνωρίζω. *κορυβαντιῶντες* μετ. ἔνεσ. τοῦ *κορυβαντιῶ-ω=*τελῶ τὰς ἑορ-
τὰς τῶν Κορυβάντων. *ἔα* προστ. ἔνεσ. τοῦ *εἰάω-ω=*ἀφήνω. *ταύτη* τροπ.
ἐπίρρ.=ἔτσι. *ὑφηγεῖται* ἔνεσ. τοῦ *ὑφηγεῖμαι-οῦμαι=*ὑποδεικνύω.

Συντακτικὰ.—*ὅτι ἐγὼ δοκῶ* εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *εὖ ἴσθι*.
ἀκούειν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δοκῶ*. *ταῦτα* ἀντικ. τοῦ *ἀκούειν*. *ὥσ-
περ... ἀκούειν* ἀναφ. πρότ. *οἱ κορυβαντιῶντες* ὑποκ. (ἐπιθ. μετ.) *ἀκούειν*
ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δοκοῦσιν*. *αὐλῶν* ἀντικ. τοῦ *ἀκούειν* (αὐτη-
κοῖα). *ἐν ἐμοὶ* ἐμπρόθ. διορ. τοῦ ἐντός. *τῶν λόγων* γεν. ὑποκειμ. τοῦ *ἢ
ἡχῆ*. *μὴ δύνασθαι* ἀντικ. (καθαρόν τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *ποιεῖ*. (με) ὑποκ.
τοῦ *δύνασθαι* (ἑτεροπροσωπία). *ἀκούειν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ *δύ-
νασθαι*. *τῶν ἄλλων* ἀντικ. τοῦ *ἀκούειν*. (ὅτι) *μάτην ἐρεῖς* εἰδ. πρότ. ὡς ἀν-
τικ. τοῦ *ἴσθι*. *ὅσα γε... τὰ δοκοῦντά (ἔστιν)* ἀναφ. πρότ. παρὰ ταῦτα ἐμ-
πρόθ. διορ. διαφορᾶς. *ἐὰν λέγῃς* (ὑπόθ.)+*ἔρεῖς* (ἀπρόθ.)=ὑποθ. λόγος β.

είδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *εἰ οἶε* (ὑπόθ.)+*λέγε* (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος α' εἶδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *πράττωμεν* ὑποτακτικὴ βουλητική. *ἐπειδὴ... ὑφηγεῖται* αἰτιολ. πρότ.

Πραγματικά.—*ὦ φίλε ἑταῖρε* ἢ τόσον θλιβερά καὶ βαρεῖα διὰ τὸν Κρίτωνα ἀρνησις ἀποδράσεως τοῦ Σωκρ. καθίσταται γλυκυτέρα καὶ ἀπαλωτέρα διὰ τῆς φιλικωτάτης καὶ ἐγκαρδίου προσφωνήσεως «*φίλε ἑταῖρε*». *κορυβαντιῶντες* οἱ μιμούμενοι τοὺς Κορύβαντας· οὗτοι δὲ ἐνεφανίζοντο ἄλλοτε μὲν ὡς μυστηριώδεις ὑπάρξεις θεϊκῆς ἢ δαιμονικῆς φύσεως, ἄλλοτε δὲ ὡς ἱερεῖς τῆς Ρέας Κυβέλης, μητρός τῶν θεῶν, λατρευομένης ἐν Φρυγίᾳ. Ἐκεῖθεν ἢ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Κατὰ τὰς ὀργιαστικὰς τελετὰς ἐχόρευον μανιωδῶς ἐνόπλους χοροὺς τῇ συνοδείᾳ αὐλῶν, κυβάλων καὶ τυμπάνων, ἐκβάλλοντες ἀγρίας κραυγὰς καὶ ποικιλοτρόπως παραφερόμενοι, ὅπως οἱ Δερβισαὶ τῶν Τούρκων. Ἡ ἐπίδρασις δὲ τῶν ἤχων καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ χοροῦ ἦτο τοιαύτη. ὥστε οὐδὲν πέραν αὐτῶν ἠκούετο. *βομβεῖ* ὁ ἀντίλαλος τῶν νόμων εἶναι τόσον ἔντονος, ὥστε νὰ μὴ ἀκούῃ ὁ Σωκρ. τίποτε ἐκτὸς αὐτοῦ. *ὁ Θεός* τὸ θεῖον. Ἔτσι τελειώνει καὶ εἰς τὴν Ἀπολογία, ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. *ὑφηγεῖται* ἐκ τούτου δεικνύεται ἢ ἐξαίρετος εὐσέβεια τοῦ Σωκρ. πρὸς τὸ θεῖον. εἰς ὃ παραδίδει τὸν ἑαυτόν του· τὴν εὐσέβειαν ταύτην πολλοὶ ἠμφεσβήτησαν.

Νόημα.—Εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ διαλόγου ὁ Σωκράτης ἡρέμα ἀποτείνεται εἰς τὸν Κρίτωνα, λέγων ὅτι, ὅπως οἱ Κορυβαντιῶντες δὲν ἀκούουν τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τοὺς αὐλοὺς, ἔτσι καὶ αὐτὸς δὲν ἀκούει τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τὴν βοὴν τῶν Νόμων.

Ἐπομένως, ἂν νομίζῃ ὅτι δύναται νὰ εἴπῃ ὁ Κρίτων κάτι καλλίτερον αὐτῶν, ἅς τὸ εἴπῃ, ἄλλως ματαιοπονεῖ.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Κρίτων τίποτε δὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ, ὁ Σωκράτης συνιστᾷ νὰπραχθῇ, ὅπως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ διατάσσει.

Περίληψις.—Ὁ Σωκράτης ἀπορρίπτει τὴν περὶ ἀποδράσεως πρότασιν τοῦ Κρίτωνος.

that's never happen again

that's never happen
again

that's never happen

again

that's never happen
again

